

ДИПОС

МАГАЗИН

Dipos Magazine
Issue No. 6

Француски шарм палате у срцу Дединђа

*French Charm of the Palace
at the Heart of Dedinje*

**МИНИСТАР ЗА ЈАВНА УЛАГАЊА
ДАРКО ГЛИШИЋ**
**ЖЕЛИМ СРБИЈУ КОЈА И ДАЉЕ
НЕЗАУСТАВЉИВО НАПРЕДУЈЕ**

**MINISTER OF PUBLIC
INVESTMENT DARKO GLIŠIĆ**
**I WANT A SERBIA THAT
CONTINUES ITS
UNSTOPPABLE PROGRESS**

**АМБАСАДОР
РЕПУБЛИКЕ КУБЕ
ПАВЕЛ ДИЈАЗ ЕРНАНДЕЗ**
**НЕ ГУБИМО СНОВЕ
О БОЉЕМ СВЕТУ**

**AMBASSADOR OF THE REPUBLIC
OF CUBA PAVEL DÍAZ HERNÁNDEZ**
**WE STILL DREAM ABOUT A
BETTER WORLD**

**ДИРЕКТОР
КОМПАНИЈЕ AIR SERBIA
ЈИРЖИ МАРЕК**
**ПОВЕЗУЈЕМО СРБИЈУ
СА СВЕТОМ**

**CEO OF AIR SERBIA
JIŘÍ MAREK**
**CONNECTING SERBIA
WITH THE WORLD**

Pure

UMETNOST KREIRANJA AMBIJENTALNIH MIRISA

www.purearoma.rs

pure@purearoma.rs

+381 63 25 27 26

САДРЖАЈ CONTENTS

СУСПРЕТ СА ИСТОРИЈОМ
Др Станислав Сретеновић
Миленко Веснић, архитекта
једног пријатељства
СТР. 26

A MEETING WITH HISTORY
Stanislav Sretenović, PhD
Milenko Vesnić,
Architect of a Friendship
P. 26

„ДИПОСОВИ“ ЈУБИЛЕЈИ
70 година сарадње
са амбасадама
Мексика и Албаније
СТР. 64

DIPOS'S JUBILEES
70 Years of Cooperation
with the Embassies of
Mexico and Albania
P. 64

ДОДИР УМЕТНОСТИ
Галерија
Матице српске
СТР. 96

A TOUCH OF ART
The Gallery of
Matica Srpska
P. 96

ИМПРЕСУМ Дипос магазин

Издавач:
Друштво за издавање
некретнина Дипос
д.о.о.Београд
Сердар Јола 17
11040 Београд
www.dipos.rs

Одговорна уредница:
Ивана Милосављевић
Штампа:
Birograf comp d.o.o.
Београд

**Текстови,
дизајн и прелом:**
PR i marketinška agencija
5magazine д.о.о.
Видовданска 26
11000 Београд
www.5magazine.rs

Издаје
полугодишње

IMPRESSUM Dipos Magazine

Publisher:
Property
management and
rental company
Dipos d.o.o. Belgrade
Serdar Jola 17
11040 Belgrade
www.dipos.rs

Editor-in-Chief:
Ivana Milosavljević
Printing:
Birograf comp Ltd.
Belgrade

**Texts, design,
and layout:**
PR and marketing agency
5magazine d.o.o.
Vidovdanska 2b
11000 Belgrade
www.5magazine.rs

The magazine
is published
twice a year

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
008

ДИПОС магазин = Dipos magazine
/ одговорна уредница Ивана
Милосављевић. - 2023, бр. 1-

. - Београд : Друштво за издавање
некретнина Дипос, 2023- (Београд :
Birograf comp). - 30 cm

Полугодишње.
ISSN 3009-4410 = Дипос магазин
COBISS.SR-ID 130508041

Симболи

RS

Речник симбола не тражи превод. Вековима надилази језичке и временске оквире и има моћ да са лакоћом пренесе поруке, значења и повеже појединце, народе, културе и епохе. Ако се мало загледасте, у њему ћете по правилу пронаћи и прошлост и садашњост, и лично и колективно, и видљиво и невидљиво. У том простору симболи не раздвајају, већ спајају и говоре о универзалним вредностима: поштовању, достојанству, култури и памћењу.

Тако, на пример, градња, као један од најстаријих и најсложенијих феномена људске цивилизације, не представља само пуку реализацију грађевинских подухвата. Градња је вишеслојан симбол израза једног друштва, његовог заједништва, снаге, естетике, стабилности и визије.

Зато данас инфраструктурни пројекти Републике Србије, изградња јавних институција, културних и образовних објеката постају видљиви докази велике посвећености и процеса чији је главни циљ убрзана модернизација наше земље. Управо због тога, у овом броју разговарали смо са министром за јавна улагања Дарком Глишићем.

Из наше ризнице представљамо вам раскошан објекат у Улици кнеза Александра Карађорђевића 26, кога красе богати архитектонски симболи и украси.

У овом броју доносимо и интервју са Јиржијем Марек, директором компаније “Ер Србија”, симболом на-

ционалног идентитета, моста Србије и света, али и моћних „крила“ наше земље.

Споменик захвалности Француској у Београду најпознатији је историјски симбол пријатељства двеју земаља које се вековима градило савезништвом, поверењем и заједничким вредностима. Међутим, Арно Гујон данас се сматра живим, модерним симболом савремених српско-француских односа, што је био повод да са некадашњим добротвором, а данас директором Канцеларије за јавну и културну дипломатију Републике Србије, као и историчарем Станиславом Сретеновићем, разговарамо о српско-француским односима.

Представићемо вам институцију која надилази време, Матицу српску, симбол трајања, културног идентитета и духовног континуитета нашег народа, као и српску народну ношњу – јединствену визуелну мапу нашег идентитета.

Позивамо вас да у овом пролећном издању нашег магазина обратите пажњу на симболе, али и уживате у најлепшем годишњем добу – још једном симболу: симболу обнове, поновног рађања, нових животних поглавља и нових успеха.

Бојана Мартиновић
Директорка „Дипоса“

Symbols

EN

The language of symbols requires no translation. For centuries, it has transcended frameworks of both linguistics and time, and has the power to effortlessly convey messages and meanings, and to connect individuals, peoples, cultures, and eras. If you take a closer look, you will surely find within it both the past and the present, the personal and the collective, the visible and the invisible. Within that space, symbols do not separate us, but rather bring us closer together and speak of universal values, such as respect, dignity, culture, and memory.

Therefore, construction, for example, as one of the oldest and most complex phenomena of human civilization, is not just a realisation of building projects. Construction is a multi-layered symbol of expression of a society, its togetherness, strength, aesthetics, stability, and vision.

That is why the infrastructure projects of the Republic of Serbia, including the construction of public institutions and cultural and educational facilities, are becoming visible evidence of great dedication and processes whose main goal is the rapid modernisation of our country. That is why in this issue we are talking to the Minister of Public Investment, Darko Glišić.

From our treasury, we are introducing a magnificent building at 26, Kneza Aleksandra Karađorđevića Street, adorned with rich architectural symbols and decorations.

This issue also features an interview with Jiří Marek, CEO of Air Serbia, symbol of national identity, bridge between Serbia and the world, and the powerful ‘wings’ of our country.

The Monument of Gratitude to France in Belgrade is the best-known historical symbol of the friendship between the two countries, built over centuries on alliance, trust, and shared values. However, today, Arnaud Guillon is seen as the living, modern-day symbol of contemporary Serbian-French relations, which was the topic of our interview with this former humanitarian and current Director of the Office for Public and Cultural Diplomacy of the Republic of Serbia, and with historian Stanislav Sretenović.

We will also introduce an institution that transcends time, the Matica Srpska, a symbol of continuity, cultural identity and the spiritual legacy of our people, as well as the traditional Serbian costume – a unique visual map of our identity.

We are inviting you to pay attention to the symbols in this spring issue of our magazine, and also to enjoy the most beautiful season of the year, which is another symbol – a symbol of renewal, rebirth, new chapters in life, and new successes.

Bojana Martinović
Dipos Director

Желим Србију која и даље незаустављиво напредује

Министар за јавна улагања у Влади Србије Дарко Глишић усредсређен је на пројекте који директно подижу квалитет живота грађана. Наглашава да је поносан на чињеницу да се данас на сваком кораку и у сваком делу земље кристално јасно виде успеси државе на овом пољу и поручује да је сваки грађанин подједнако битан

I Want a Serbia that Continues Its Unstoppable Progress

The Minister of Public Investment in the Government of Serbia, Darko Glišić, is focused on projects that directly improve the citizens' quality of life. He emphasizes that he is proud of the fact that today at each step and in each part of the country, the government's successes in this field are crystal clear and states that all citizens matter equally

Наше болнице, школе, спортски и културни објекти данас изгледају модерно и испуњавају највише стандарде, што је део националне стратегије председника Републике и Владе

Our hospitals, schools, and sports and cultural facilities today are modern and meet the highest requirements, which is part of the national strategy of the President of the Republic and the Government

RS

Грађани Србије верују својој држави и зато је обавеза свих њених функционера да то поверење чувају и унапређују, јер је то предуслов развоја и просперитета – поручује за „Дипос магазин“ министар за јавна улагања Дарко Глишић.

Наш саговорник припада генерацији политичара чији је професионални пут обележен дугогодишњим искуством у локалној самоуправи и посвећеним радом директно са грађанима. Препознат као практичан и оперативан, своју каријеру ненаметљиво је градио кроз институције које најнепосредније одражавају потребе локалне заједнице, што је у значајној мери обликовало и његов приступ јавним политикама.

Пре преузимања министарске функције, Глишић је обављао низ одговорних дужности на локалном и националном нивоу, укључујући и позицију председника Општине Уб, где је стекао репутацију менаџера усмереног на инфраструктурни развој и унапређење квалитета живота. Његов ангажман у домену инвестиција, комуналних ресурса и сервисирања услуга грађана, као и јавних подухвата, природно је водио ка ресору који данас води, а који подразумева дубинску обнову инфраструктуре широм земље. Као министар за јавна улагања, Глишић је препознатљив по обнови водоводне мреже, домова здравља, болница и амбуланти, локалних путева, спортских хала, као и унапређење квалитета свеукупне свакодневнице грађана широм земље. Али пре свега, по слуху за сваког човека са којим се среће на терену и вољи да му увек изађе у сусрет.

Министарство за јавна улагања специфичан је портфел, јер има препознатљиву улогу у непосредном унапређењу инфраструктуре и свакодневног квалитета живота грађана. Као министар, како видите његову мисију и значај у оквиру унутрашње политике Србије и њених свеукупних развојних приоритета?

Последњу деценију Србија доживљава велику експанзију на свим пољима. Једно од министарстава које помаже у том свеукупном економском и инфраструктурном расту свакако је и Министарство за јавна улагања, које је директно задужено за реконструкцију и изградњу објеката од виталног значаја за живот грађана Србије.

На који начин се у оквиру Министарства обликује визија јавних улагања, тако да она истовремено одговара на потребе грађана и на дугорочне развојне циљеве државе?

У сарадњи са председником Републике и Владом Србије дефинишу се конкретни циље-

ви, попут националне стратегије Србија 2030-2035, а из претходног периода јасно су видљиви и резултати. Данас наше болнице, школе, спортски и културни објекти изгледају модерно и испуњавају највише стандарде. Наравно, није лако све брзо обновити, јер смо имали вишедеценијски немар, али на сваком кораку и у сваком делу Србије кристално јасно се виде успеси државе на овом пољу.

Области попут здравства, образовања и социјалне инфраструктуре имају посебан друштвени значај, а инвестиције у овим областима директно су усмерене на корист грађана. Колико је Министарство за јавна улагања до сада било ангажовано у овим областима?

Услови за рад јесу темељ успеха сваке од области коју сте поменули. А услова нема у оронулим објектима који су стари по 60 или 70 година, да не говорим о објектима који нису ни постојали. Садашње болнице и школе су најсавременији објекти са потпуном новом опремом и тим послем се Министарство веома предано бавило, јер то јесте подизање квалитета живота.

До крајњег југа државе ауто-путем, на север најмодернијом железницом, нове деонице ауто-путева и брзих саобраћајница на истоку и западу, Клинички центар у Нишу, ускоро и исто тако породилиште, школе, културни, спортски објекти, нови водоводи широм Србије довели су до приближавања квалитета живота у свим деловима земље

Highways now reach the far south, the most modern railway lines connect the north, and new sections of highways and motorways are being built in the east and west. A state-of-the-art Clinical Centre has been built in Niš, with a modern maternity hospital to follow, along with schools, cultural and sports facilities, and new water supply systems across Serbia. All of this has contributed to the narrowing of the gap in quality of life between different regions

EN

The citizens of Serbia trust their state, and that is why it is the duty of all public officials to preserve and strengthen that trust, as it is a precondition for development and prosperity, says Darko Glišić, Minister of Public Investment, in an interview for *Dipos Magazine*.

Glišić belongs to a generation of politicians whose professional path has been marked with years of experience in local self-government and dedicated work directly with the citizens. Being recognised as practical and efficient, he has built his career quietly through institutions that most directly reflect the needs of local communities, which has significantly influenced his approach to public policy.

Before he became Minister, Glišić held a number of responsible positions at both the local and national levels, including serving as mayor of Ub, where he gained the reputation as a manager focused on infrastructure development and improving quality of life. His work in the domains of investment, public utility resources, service delivery, and public projects, naturally led him to the portfolio he heads today, which involves comprehensive infrastructure renewal across the country. As Minister of Public Investment, Glišić is recognisable for projects involving the reconstruction of the water supply network, healthcare facilities, hospitals and outpatient units, local roads, and sports halls, as well as for improving the overall quality of everyday life for citizens nationwide. Above all, however, he is known for his attentiveness to any individual he meets on the ground and for his willingness to help whenever possible.

The Ministry of Public Investment has a specific portfolio, since it plays a recognisable role in the direct improvement of infrastructure and everyday quality of life of citizens. As the Minister, how do you see its mission and significance within Serbia's domestic policy and its overall development priorities?

Over the past decade, Serbia has experienced significant expansion in all fields. One of the ministries contributing to this overall economic and infrastructure growth is certainly the Ministry of Public Investment, which is directly responsible for the reconstruction and building of facilities of vital importance to the lives of Serbian citizens.

How is the vision of public investment shaped within the Ministry, so as to simultaneously respond to the needs of citizens and the long-term development goals of the state?

In cooperation with the President of the Republic and the Government of Serbia, specific goals are defined, such as the Serbia 2030-2035 national strategy, and the results from previous years are clearly visible. Today, our hospitals, schools, and sports and cultural facilities are modern and meet the highest standards. Of course, it is not easy to renew everything quickly, as there have been decades of neglect, but the achievements of the state in this field are crystal clear at each step and in each part of Serbia.

Fields such as healthcare, education, and social infrastructure, bear special social importance, and investment in these areas is directly aimed at the benefit of citizens. How much has the Ministry of Public Investment been engaged in these areas until now?

Working conditions are the foundation of success in each of the areas you mentioned. There can be no proper conditions in dilapidated buildings that are 60 or 70 years old, not to mention facilities that did not exist at all. Today's hospitals and schools are state-of-the-art facilities with completely new equipment, and the Ministry has been very dedicated to this task, as it directly improves quality of life.

It seems that in Serbia people still generally believe that the state is responsible for everything, and that it is the only contact point for all problems that citizens face daily. How much are public authorities obligated to react and help, especially when it comes to the citizens' vital interests, even if there is no formal obligation?

This is an issue I face every day. The job of anyone in a position of responsibility is to speak with citizens and provide answers. Even if a question does not fall within their jurisdiction, they can advise people to turn to the competent authority. If people believe the state is responsible for everything, it means they trust it. That is why it is the duty of public officials not to undermine that trust, but to remain at their disposal and be open for discussion.

Historical circumstances, along with a host of other factors, resulted in the fact that different parts of Serbia are unevenly developed. Is it realistic to expect that we could reach at least an approximate level of development in all of Serbia's regions in the coming decades, and what are the roles that public investment and the policy of the Government of Serbia play in that long-term process?

RS

Чини се да је код нас и даље присутан општи став да је држава „свенадлежна“, односно да је једина адреса за све свакодневне проблеме грађана. Колико овакав став обавезује државне власти да реагују и помогну, посебно када су у питању витални интереси грађана, чак и уколико формална обавеза не постоји?

То је тема са којом сам суочен сваки дан. Посао оног ко јесте на одговорним местима је да разговара са грађанима и да пружа одговоре. Чак и ако питање није у његовом ресору, саветом може да упуту на оног ко је надлежан. Ако људи мисле да је држава „свенадлежна“, онда значи да јој верују. Зато је обавеза државног функционера да то поверење не наруши, да буде на располагању и разговара.

Историјске прилике, заједно са низом других фактора, учиниле су да Србија данас има неуједначен степен развијености појединих делова земље. Да ли је реално очекивати да се у наредним деценијама достигне макар приближан степен развоја у свим својим регионима и какву улогу у том дугорочном процесу имају јавна улагања и политика Владе Србије?

Раније је била пракса да Србија почиње већ на ободима Београда или како се то популарно говорило, од Бубањ потока. Данас је ситуација потпуно другачија. Велика улагања у све делове државе учинила су нашу земљу компактнијом и приступачнијом. До крајњег југа ауто-путем, на север најмодернијом железницом, нове деонице ауто-путева и брзих саобраћајница на истоку и западу, најсавременији Клинички центар на југу у Нишу, ускоро и исто такво породилиште, школе, културни, спортски објекти, нови водоводи широм Србије довели су до приближавања квалитета живота свих делова наше земље. И тако ћемо наставити, јер нам је сваки грађанин веома битан, без обзира на то у ком управном округу живи.

Како оцењујете ефекте дигитализације у раду државних органа и локалних самоуправа као и ефикасност и одговорност запослених у јавној управи?

Све што олакшава свакодневне функционисање апсолутно подржавам. Мислим да нове технологије јесу помогле у томе, а ефикасност и одговорност запослених у јавној управи увек може бити боља.

Домаћа јавност сведок је вашег свакодневног ангажмана и присног контакта са грађанима. Каква искуства

Трудимо се да одговоримо на све изазове

Које стратешке пројекте Министарства на чијем сте челу сматрате нарочито важним за развој земље у годинама које долазе и како видите Србију на половини овог века?

Сви су веома важни. Сваки од пројеката помаже људима да боље живе, а људе не делимо. Негде је важно изградити нову школу, негде је најбитнији водовод. У центрима округа свакако су болнице у центру пажње и заиста се трудимо да одговоримо свим изазовима. Србију видим као модерну, развијену државу која стално тежи ка томе да напредује и не задовољава се постигнутим.

и емоције носите из сусрета са обичним људима? Шта професионални политичар може да научи из свакодневице грађана?

Може да научи много. Уосталом, а све што радимо, радимо због грађана а не можете боље да чујете њихове потребе и проблеме ако са њима не разговарате. За мене је то основа политичког деловања. Зна некада да буде веома емотивно, јер сусрећете разне људе и судбине, али ако немате емоција и разумевања онда и нисте за овај посао. Не могу да замислим радну недељу, а да половину времена нисам провео на терену у разговору са грађанима.

Прошла година била је изузетно изазовна када је реч о вашем здрављу, али је све изненадила ваша решеност да се релативно брзо вратите редовним активностима. Шта вас највише мотивише у обављању министарске функције?

Први мотив је био да преживим, а за после ћу лако. Шалу на страну, Бог и наши лекари одлучили су да још није време за мој крај, а чврст карактер и дисциплина су ми помогли да се брзо вратим на посао. На обазирем се како се зове функција коју обављам, једноставно волим да помажем људима. Радио сам то као председник општине, трудим се да то сад радим као министар. Време свима даје најбољу оцену, тако ће и мени. ◆

EN

Све што радимо, радимо због грађана а не можете боље да чујете њихове потребе и проблеме ако са њима не разговарате. За мене је то основа политичког деловања. Не могу да замислим радну недељу, а да половину времена нисам провео на терену у разговору са грађанима

Everything we do is for the citizens, and you cannot better understand their needs and problems unless you speak to them. For me, that is the foundation of political work. I cannot imagine a working week in which I have not spent at least half of my time on the ground, speaking with citizens

In the past, it was often said that Serbia effectively began at the outskirts of Belgrade, at the Bujan Potok suburb. Today, the situation is completely different. Significant investments

Striving to Respond to All Challenges

Which strategic projects of your Ministry do you believe to be particularly important for the country's development in the coming years, and how do you see Serbia by the middle of the century?

All of the projects are important. Each one helps people live better, and we do not divide people. In some places, building a new school is crucial; elsewhere, the priority is a water supply system. In regional centres, hospitals are naturally the focus, and we are truly striving to respond to all challenges. I see Serbia as a modern, developed country that continuously strives to develop and is never satisfied with what has already been achieved.

across all parts of the country have made Serbia more cohesive and accessible. Highways now reach the far south, the most modern railway lines connect the north, and new sections of highways and motorways are being built in the east and west. A state-of-the-art Clinical Centre has been built in the south, in Niš, with a modern maternity hospital to follow, along with schools, cultural and sports facilities, and new water supply systems across the country. All of this has contributed to the narrowing of the gap in quality of life between different regions, and we will continue in this direction, as every citizen matters, regardless of the district they live in.

How would you evaluate the effects of digitalisation in the operating of public authorities and local self-governments and the efficiency and accountability of the public administration staff?

Anything that makes daily functioning easier has my full support. I believe new technologies have helped in this regard, although the efficiency and accountability of public administration employees can always be improved.

Local public has witnessed your everyday engagement and close contact with citizens. What kinds of experiences and emotions do you take from meeting ordinary citizens? What can a professional politician learn from the everyday life of citizens?

They can learn a great deal. After all, everything we do is for citizens, and you cannot better understand their needs and problems unless you speak to them. For me, that is the foundation of political work. It can get very emotional, as you meet different people and life stories, but without empathy and understanding, you are not suited for this job. I cannot imagine a working week in which I have not spent at least half of my time on the ground, speaking with citizens.

Last year was extremely challenging for your health, but everyone was surprised by your resolve to go back to regular activities relatively quickly. What is it that motivates you the most in performing your ministerial duties?

My first motivation was simply to survive, and everything else would be easy. Joking aside, God and our doctors decided it was not yet my time, while strong character and discipline helped me return to work quickly. I do not focus on the title of the function I hold; I simply like helping people. I did that as a mayor, and I strive to do the same as a minister. Time gives everyone the fairest assessment, and it will do so for me as well. ◆

29. MAJ - DAN SRPSKE DIPLOMATIJE

У СЛУЖБИ
СРБИЈЕ
НА СВИМ
МЕРИДИЈАНИМА

Заштита националних интереса остаје трајни и темељни приоритет спољнополитичког деловања дипломатске мреже, уз инсистирање на одговорном, промишљеном и доследном приступу у свим међународним активностима

29 MAY – SERBIAN DIPLOMACY DAY

*SERVING SERBIA
ACROSS ALL MERIDIANS*

The protection of national interest remains a lasting and fundamental priority of the diplomacy network that implements foreign policy, while insisting on a responsible, thoughtful, and consistent approach to all international activities

RS

187 godina prošlo je od kada je ukazom kneza Miloša Obrenovića osnovana Kњажевска канцеларија, у чијем је оквиру деловао и ресор иностраних послова - први системски искорак младе српске државе у арени међународних односа. На њеном челу налазио се Аврам Петронијевић, чијим су радом постављени темељи савремене српске дипломатије. Управо кроз ову институцију Србија је започела изградњу званичних односа са другим државама, због чега се Књажевска канцеларија данас с правом сматра претечом модерног Министарства спољних послова Републике Србије.

Као сећање на тај дан, Србија ће и овог 29. маја, на Дан српске дипломатије, одати почаст генерацијама амбасадора, конзула, аташеа, секретара, чланова особља и свих дипломатских бораца за спољнополитичке интересе отаџбине, који безмало два века обављају своје патриотске задатке на свим континентима.

Дан српске дипломатије не служи само као подсећање на прве кораке наше дипломатије,

већ и као прилика за осврт на изазове садашњице и свеукупну дипломатску активност наше земље. Време у коме се геополитички распоред снага у свету убрзано мења доноси низ нових изазова и тема са којима се српска дипломатија успешно носи.

„У савременим околностима, јачање дипломатске службе и континуирано унапређење кадровских капацитета представљају један од кључних праваца развоја српске дипломатије. Посебан акценат ставља се на пријем нових, високообучених стручњака, како би се додатно оснажила ефикасност и прилагодљивост дипломатско-конзуларне мреже у сложеном међународном окружењу. Заштита националних интереса остаје трајни и темељни приоритет спољнополитичког деловања, уз инсистирање на одговорном, промишљеном и доследном приступу у свим међународним активностима. У том оквиру, политика мира, стабилности

и дијалога препознаје се као основ очувања безбедности и дугорочног напретка региона“, закључено је на недавно одржаној Амбасадорској конференцији Министарства спољних послова.

Оснивањем Министарства иностраних дела 1862. године, дипломатија добија јасно дефинисану структуру, надлежности и хијерархију, која, уз неопходну модернизацију и прилагођавања, постоји и данас

Дипломате Републике Србије на Амбасадорској конференцији у Београду

Diplomats of the Republic of Serbia at the Ambassadorial Conference in Belgrade

EN

It has been 187 years since the Principality of Serbia's Office of Foreign Affairs was founded by the decree of Prince Miloš Obrenović, which was the first systematic milestone of the young Serbian state on the stage of international relations. It was headed by Avram Petronijević, who laid the foundations of modern Serbian diplomacy. It was through this institution that Serbia began building official relations with other countries, and that is why the Principality Office is today rightly considered the predecessor of the modern Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Serbia.

With the establishment of the Ministry of Foreign Affairs in 1862, diplomacy acquired a clearly defined structure, competences, and hierarchy, which, with necessary modernization and adjustments, has been maintained to this day

In memory of that day, on May 29, Serbia will again celebrate Serbian Diplomacy Day, paying tribute to the generations of ambassadors, consuls, attachés, secretaries, members of staff, and all diplomatic fighters for the foreign policy interests of the homeland, who have been performing their patriotic tasks across all continents for almost two centuries.

Serbian Diplomacy Day acts not only as a reminder of the first steps of our diplomacy, but also as an opportunity to reflect on the contemporary challenges and overall diplomatic activity of our country. The time in which the geopolitical distribution of power in the world is rapidly changing brings forth a set of new challenges and issues that Serbian diplomacy has been dealing with successfully.

In modern circumstances, the strengthening of diplomatic service and continuous improvement of human resources are among the key directions for the development of Serbian diplomacy. Particular focus is placed on the recruitment of new, highly trained experts, in order to further

strengthen the efficiency and adaptability of the diplomatic and consular network in a complex international environment. The protection of national interests remains a lasting and fundamental priority of foreign policy, while insisting on a responsible, thoughtful, and consistent approach to all international activities. Within that framework, the policy of peace, stability, and dialogue is recognised as the foundation for the preservation of security and long-term progress of the region, it was concluded at the recently held Ambassadors' Conference of the Ministry of Foreign Affairs.

One goal of Serbian diplomacy, which has been particularly emphasized because of its importance, are the unified and coordinated actions of the diplomatic and consular network, which serves as the key instrument in the protection of the state and national interests of the Republic of Serbia. The issue of Kosovo and Metohija, along with the improvement of the position of Serbian people in the southern province, remains among the most important foreign policy priorities.

The primary goals of Serbian foreign policy have changed throughout history, and were accompanied by a dynamic development of the network of embassies and consulates. When the Ministry of Foreign Affairs was founded in 1862, diplomacy obtained a clearly defined structure, competences, and hierarchy, which still exists to this day, though with some necessary modernising efforts and adjustments. That is when the diplomatic ranks were first established, protocols introduced, and the state began actively protecting its political and economic interests abroad. At the same time, the first foreign consuls arrived to Belgrade, which also helped integrate Serbia into the European diplomatic system.

Having obtained full independence at the 1878 Congress of Berlin, Serbian diplomacy gained a new dimension. Embassies were opened in the leading European capitals – Paris, Vienna, St. Petersburg, and London, and diplomatic service became professionalised and its personnel strengthened. The adopted laws on diplomatic and consular representation laid the foundations for a modern foreign service able to act within a complex system of international relations.

The beginning of the 20th century brought new challenges and the peak of diplomatic maturity. In the period between the 1903 May Coup and the outbreak of World War I, Serbia pursued an active and complex foreign policy, facing crises such as the Customs War, Annexation Crisis, and Balkan Wars. It was in these circumstances that diplomacy exhibited its highest value – abil-

SACRIFICE AND COURAGE

Serving in diplomacy is generally perceived by the public to imply good reputation, prestige, and even a degree of glamour. In reality, diplomats are professionals focused on implementing the state's foreign policy objectives, while the ceremonial duties form only a small part of their overall engagement. Furthermore, diplomatic service usually requires many sacrifices, distance from home and family, and a degree of personal courage, especially in missions in unstable and war-torn countries. According to the records of the Ministry of Foreign Affairs, in recent decades, more than 84 attacks on Serbian diplomats worldwide were recorded, and several of them even lost their lives while performing their duties. That is why Serbian Diplomacy Day is a moment to pay tribute to all those who lost their lives while representing Serbia abroad.

Фото МСП / Photo MFA

RS

Међу дефинисаним циљевима српске дипломатије наглашен је значај јединственог и координисаног деловања дипломатско-конзуларне мреже, као кључног инструмента у заштити државних и националних интереса Републике Србије. Питање Косова и Метохије, као и унапређење положаја српског народа у јужној покрајини, остаје трајно присутно у врху спољнополитичких приоритета.

Примарни циљеви српске спољне политике кроз историју су се мењали, а њих је пратио и динамичан развој дипломатско-конзуларних представништава. Оснивањем Министарства иностраних дела 1862. године, дипломатија добија јасно дефинисану структуру, надлежности и хијерархију, која, уз неопходну модернизацију и прилагођавања, постоји и данас. Тада је успостављен дипломатски ранг, уведен протокол, а држава почела активно да штити своје политичке и економске интересе у иностранству. Истовремено, у Београд долазе први страни конзули, што је Србију додатно укључило у европски дипломатски систем.

Стицањем пуне независности на Берлинском конгресу 1878. године, српска дипломатија добила је нову димензију. Отварају се посланства у водећим европским престоницама – Паризу, Бечу, Петрограду, Лондону, а дипломатска служба постаје професионализована и кадровски ојачана. Донети закони о дипломатским и конзуларним представништвима постављају темеље модерне спољне службе, способне да делује у сложеном систему међународних односа.

Почетак 20. века донео је нове изазове, али и врхунац дипломатске зрелости. У периоду од Мајског преврата 1903. до Првог светског рата, Србија води активну и сложу сполну политику, суочена са кризама као што су Царински рат, Анексиона криза и балкански ратови. Управо у тим околностима дипломатија показује своју највећу вредност – способност да усклади националне интересе са реалношћу великих сила. Овај период с правом се сматра „златним добом“ српске дипломатије. Печат посебности утиснут је захваљујући великом броју изузетних личности који су дали допринос афирмацији Србије у свету: Стојану Новаковићу, Јовану Ристићу,

Чедомиљу Мијатовићу, Миленку Веснићу, Миловану Миловановићу, Михаилу Гавриловићу, Слободану Јовановићу...

Након Првог светског рата, дипломатска традиција Србије наставља се у оквиру новоформиране југословенске државе. Њени кадрови и институционално наслеђе постају окосница спољне политике Краљевине СХС, касније Југославије, која активно учествује у

раду међународних организација и регионалних савеза. Дипломатија тог периода одликује се настојањем да се очува стабилност у сложеном европском окружењу.

Важан допринос дипломатија Краљевине Југославије дала је приликом формирања међународних организација, попут Друштва народа, претече Уједињених нација, и више регионалних и европских савеза какви су били Мала Антанта или Балкански пакт. Краљевина Југославија је била у два наврата нестални члан Савета Лиге народа (1929–1932, и 1938–1939), а као знак признања што је била један од оснивача Лиге народа, Момчило Нинчић је биран за председника седмог заседања Скупштине Друштва народа 1926. године.

Завршетак Другог светског рата, међутим, донео је и нову геополитичку мапу света, али и промене спољнополитичке приоритете. Друга Југославија приступила је изградњи специфичне међународне позиције кроз политику несврстаности, балансирајући између Истока и Запада. Та стратегија, заснована на дипломатској флексибилности и самосталности, представљала је својеврсни наставак историјског искуства српске дипломатије у деловању између великих сила.

Распадом Југославије крајем 20. века Србија поново обнавља сопствену дипломатску службу у сложеним и често неповољним међународним околностима. Управо у том контексту долази до изражаја континуитет дуге дипломатске традиције – од средњовековних изасланстава до модерних институција – као трајне основе за позиционирање државе у савременом свету. ◆

ОДРИЦАЊА И ХРАБРОСТ

Служба у дипломатији у општој перцепцији јавности подразумева добру репутацију, престиж, па и дозу гламура. У стварности, дипломате су професионалци усредсређени на рад у циљу спровођења спољнополитичких циљева државе, а церемонијални задаци само су мали део њиховог свеукупног ангажмана. Дипломатска служба најчешће подразумева и бројна одрицања, удаљеност од куће и породице, па и дозу личне храбрости, посебно у мисијама у нестабилним и ратом захваћеним државама. Према евиденцији МСП, у претходним деценијама документована су више од 84 напада на српске дипломате широм света, а више њих је обављајући своју дужност изгубило и живот. Дан српске дипломатије зато је повод да се ода почаст не само генерацијама наших дипломата, већ и пошта свима који су изгубили живот заступајући Србију у свету.

▲
Министар
спољних
послова
Марко Ђурић

Minister of
Foreign Affairs
Marko Đurić

ity to align national interests with the reality of great powers. This period is rightly considered the ‘golden age’ of Serbian diplomacy. It was made special by the many extraordinary individuals who greatly contributed to the affirmation of Serbia internationally. These include Stojan Novaković, Jovan Ristić, Čedomilj Mijatović, Milenko Vesnić, Milovan Milovanović, Mihailo Gavrilović, and Slobodan Jovanović, to name a few.

Following World War I, the diplomatic tradition of Serbia continued within the newly formed Yugoslav state. Its personnel and institutional heritage became the framework for the foreign policy of the Kingdom of Serbs, Croats, and Slovenes, later known as the Kingdom of Yugoslavia, which actively participated in the operations of international organisations and regional alliances. The diplomacy of this period is characterised by the efforts to preserve stability in a complex European environment.

The diplomacy of the Kingdom of Yugoslavia made a significant contribution to the forming of international organisations, such as the League of Nations, the predecessor of the United Nations, along with several regional and European alliances, such as the Little Entente or

the Balkan Pact. The Kingdom of Yugoslavia served on two occasions as a non-permanent member of the Council of the League of Nations (1929–1932, and 1938–1939), and as a sign of recognition for being one of the founders of the League of Nations, Momčilo Ninčić was elected President of the Seventh Assembly of the League of Nations in 1926.

The end of World War II, however, brought with it a new geopolitical world map, along with changes to foreign policy priorities. The second Yugoslavia began building a specific international position through the policy of non-alignment, balancing between the East and the West. This strategy, based on diplomatic flexibility and independence, represented a continuation of the historical experience of Serbian diplomacy in operating between great powers.

When Yugoslavia dissolved in the late 20th century, Serbia re-established its own diplomatic service under complex and often unfavourable international circumstances. It was in this context that the continuity of Serbia’s long diplomatic tradition was manifested – from medieval emissaries to modern-day institutions – as a lasting foundation for the positioning of the state in the modern world. ◆

Њ. Е.
ПАВЕЛ
ОРЕНСИО
ДИЈАЗ
ЕРНАНДЕЗ,
АМБАСАДОР
РЕПУБЛИКЕ
КУБЕ

H. E.
PAVEL
ORENCIO DÍAZ
HERNÁNDEZ,
AMBASSADOR
OF THE
REPUBLIC OF
CUBA

НЕ ГУБИМО СНОВЕ О БОЉЕМ СВЕТУ ЗА СВЕ

WE STILL DREAM ABOUT
A BETTER WORLD FOR
EVERYONE

RS

Историја у коју су Хавана и Београд уложили много труда тражила је јединство, сарадњу, одбрану мира и универзалне правде, једнакост и поштовање суверенитета. Напори и посвећеност раду у корист мира, правде и сарадње дају нам довољно прагматизма и одговорности за будућност човечанства

EN

The history into which Havana and Belgrade have invested so much effort has called for unity, cooperation, the defence of peace and universal justice, equality, and respect for sovereignty. The efforts and dedication to working for peace, justice, and cooperation provide us with enough pragmatism and responsibility for the future of humanity

RS

Велика је привилегија што сам именован да представљам своју земљу у Србији, због дубоких веза пријатељства и узајамног саосећања које су уједињавале наше народе кроз историју. Недавно смо прославили 123 године дипломатских односа. Упркос сложеним глобалним догађајима, укључујући два светска рата и не мање драматичан Хладни рат, наши односи су се заснивали на братству и заједничкој вољи обеју страна да их продубе и учине разноврснијим. Тренутно одржавамо одличне односе, са широким оквиром као контекстом за наставак ширења ка областима од заједничког интереса. Охрабрени смо духом сарадње и искреним пријатељством које нас уједињује да развијемо агенду подизања економско-трговинских односа и сарадње на повољан ниво свеукупних политичко-дипломатских односа.

Ово за “Дипос магазин” поручује амбасадор Републике Кубе у Београду Павел Оренсио Дијаз Ернандез. Његова екселенција упозорава да је свету неопходна снажнија борба за принципе међународног права као једине гаранције универзалног мира.

Сведоци смо глобалних турбуленција и промена у међународним односима. Како видите улогу малих и средњих држава у обликовању праведнијег међународног поретка?

Сведоци смо ратова, агресије, наметања силе пред међународним правом, потреса у светској економији и најтужније ствари: смрти и оскудице. Рат на Блиском истоку, који потреса не само регион већ и цео свет, уз претње да ће у “једној ноћи читаву цивилизацију неповратно умрети”, и хиљаде жртава, укључујући и децу, попут ученица из иранске основне школе Минад - увреда је за човечанство, наслеђе векова живота и сакупљене мудрости. Суочени смо са озбиљном дилемом да ли ћемо се помирити са губитком или подићи глас у одбрану система закона, споразума и пракси који чине међународно право. Тачно је да оно није било у стању да спречи ратове и братоубилачке агресије које су оставиле страшне трагове смрти и разарања. Како можемо заборавити атомске бомбе на Хиросиму и Нагасаки, небројене инвазије, геноцид над палестинским народом, примену мера блокаде, санкција, економских притисака као инструмента доминације и силе да се наметне воља управо против малих и средњих нација?

Међутим, незаборавна повеља УН барем је успоставила одређена правила која су отворила простор за дијалог и одлуке усмерене на мир, хармонију и суживот међу народима.

ЧЕ У БЕОГРАДУ – ТРЕНУТАК ИСТОРИЈЕ

Фотографије легендарног Че Геваре у Београду, често се објављују на друштвеним мрежама. Да ли нам и то показује да нам недостају личности које сањају велике снове и спремне су да се жртвују за њих?

Посета Че Геваре Београду 1959. године симболичан је и посебан тренутак у односима наших земаља. Може се рећи да је то био почетак узајамних симпатија наших народа, што је на крају довело до стварања Покрета несврстаних. Значајне личности не рађају се само у кризама и великим догађајима. Неопходан је контекст, колективни процеси, масе и околности које их гурају испред времена. Тенденције које појачавају себичност, амбицију и моћ рађају негативне личности. Налазимо се у свету у којем нажалост превладавају баш овакве парадигме. Че је написао да истински револуционар треба да се руководи осећањима љубави, истичући да дубока мотивација револуционарне акције није мржња, већ љубав према народу, правда и хуманост. Револуционар ће постати свака личност која ће дубоко обележити своје време алтруизмом и борбом за добробит човечанства.

Ове норме и праксе, које се могу усавршити, представљају императивну нужност за нације пред неправедним међународним поретком који превладава, који нам је наметнут и који нас води у хаос и наметање закона џунгле. У тој спасоносној борби за његово очување и јачање, на малим и средњим народима је да се уједине у свим могућим просторима регионалних и међународних консултација и да бране основне и свете принципе суверенитета, независности, слободног самоопредељења. Мале и средње државе не могу остати пасивни актери, јер наши животи као суверених и независних нација зависе од тога.

EN

It is a great privilege to have been appointed to represent my country in Serbia, because of the deep ties of friendship and mutual sympathy that have united our peoples throughout history. We recently celebrated 123 years of diplomatic relations. Despite complex global events, including two world wars and the equally dramatic Cold War, our relations have been based on brotherhood and shared will of both sides to deepen and diversify them. Currently, we are maintaining excellent relations, with a broad legal framework that serves as the context for continued expansion into areas of mutual interest. We are encouraged by the spirit of cooperation and sincere friendship that unites us to develop an agenda to elevate economic and trade relations and cooperation to the favourable level which has already been achieved in overall political and diplomatic relations.

This was stated for DIPOS magazine by the Ambassador of the Republic of Cuba in Belgrade, Pavel Orenacio Díaz Hernández. His Excellency warns that the world needs a stronger struggle for the principles of international law as the only guarantee of universal peace.

CHE IN BELGRADE – MOMENT OF HISTORY

The photographs of the legendary Che in Belgrade are often posted on social media. Does this also show that we are missing personalities that have big dreams and are ready to suffer for them?

Che Guevara's visit to Belgrade in 1959 was a symbolic and special moment in the relations between our countries. It could be said that this was the beginning of mutual sympathy between our peoples, which ultimately led to the creation of the Non-Aligned Movement. Remarkable individuals are not born only in times of crisis and great events. A broader context is also necessary, including collective processes, the masses, and circumstances that push them ahead of their time. Tendencies that amplify selfishness, ambition, and power lead to negative figures. We live in a world where, unfortunately, such paradigms are dominant. Che wrote that a true revolutionary should be guided by feelings of love, emphasizing that the deep motivation of revolutionary action is not hatred, but love for the people, justice, and humanity. A revolutionary can be any individual who profoundly marks their time with altruism and the struggle for the good of humanity.

RS

И Београд и Хавана исписали су светску историју тежњи за независношћу, слободом, једнакошћу и сарадњом међу народима. Да ли мислите да је та борба била донкихотовска?

Историја у коју су Хавана и Београд уложили толико труда тражила је јединство, сарадњу, одбрану мира и универзалне правде, једнакост и поштовање суверенитета. Свет о којем се тада сањало увек ће бити неопходна тежња. Одрећи се снова значило би прихватити поделу, хаос, себичност, доминацију. Дон Кихот може бити метафора када је у питању борба против неправде и истрајност пред гигантским, готово немогућим препрекама. Ветрењаче су данас у летелицама и носачима авиона који изазивају хаос, смрт и катастрофе, а суочавање са њима делује ван сваке логике. Али напори и посвећеност раду у корист мира, правде и сарадње дају нам довољно прагматизма и одговорности за будућност човечанства.

То су обавезе које покрећу кубанску спољну политику пред свим изазовима, уз највећи реализам, али и опредељење да не изгубимо снове о бољем свету за све.

Куба је широм света призната по својим достигнућима у области здравства, биотехнологије и, посебно, образовања. Који су најбољи начини за побољшање сарадње између две земље у овим областима?

Србија и Куба годинама су одржавале опсежну размену о питањима од заједничког интереса, а постоје и споразуми у области здравства, образовања, биотехнологије... Модалитети сарадње су бесконачни, све док постоји изричита воља и у том смислу наше земље су задржале ту спремност и вољу на одржив начин.

Размена информација, истраживачких метода између стручњака у овим и другим секторима, мора бити праћена практичним и конкретним акцијама. Куба има јаку биотехнолошку и фармацеутску индустрију, која нам омогућава да произведемо више од 300 сопствених лекова и биофармацеутика, укључујући терапијску вакцину против рака плућа; третман за чир на дијабетском стопалу, јединствен по својим резултатима и међународно признат; интерфероне и моноклонска антитела са применом у онкологији, вирусологији и аутоимуним болестима, али претходно је потребан процес регистрације да бисмо их могли пласирати на тржиште. Што се тиче здравства, као и образовања, постоје искуства која могу бити корисна за обе земље.

Шта још свет, укључујући и Србију, може

да научи од кубанског народа и његове динамичне историје?

Припадам онима који су убеђени у значај универзалног знања, науке и културе. Такође браним став да кубанско историјско и културно искуство може допринети свету, посебно у борби за независност и достојанство. Управо ових дана Куба, суочена са претњама, економским, енергетским и финансијским притисцима, показује знаке високог духа отпорности, смелости, креативности и реализма, у складу са светим принципима суверенитета и независности, не губећи традиционалну радост, по којој је позната. Наша богата култура је помешана са високим нивоом образовања, са вредностима као што су алтруизам, солидарност

EN

Србија и Куба имају споразуме о сарадњи у области здравства, образовања, биотехнологије...

Модалитети сарадње су бесконачни, све док постоји изричита воља и у том смислу наше земље су задржале спремност да одрживо сарађују

Serbia and Cuba have cooperation agreements in the fields of healthcare, education, biotechnology... The modalities of cooperation are endless, as long as there is clear will, and in that sense our countries have maintained their readiness to cooperate in a sustainable manner

We are witnessing global turbulence and changes in international relations. How do you see the role of small and medium-sized countries in the shaping of a more equitable international order?

We are witnessing wars, aggression, the imposing of force over international law, upheavals in the global economy, and the saddest thing of all: death and deprivation. The war in the Middle East, which is disturbing not only the region but the entire world, along with threats that 'in a single night an entire civilization could perish irreversibly', and thousands of victims, including children, such as the pupils from the Iranian 'Minad' primary school, is an insult to humanity, to the legacy of centuries of life and accumulated wisdom. We are facing a serious dilemma: whether to accept defeat or raise our voices in defence of the system of laws, agreements, and practices that constitute international law. It is true, however, that international law has not been able to prevent wars and fratricidal aggressions that have left terrible marks of death and destruction. How can we forget the atomic bombs on Hiroshima and Nagasaki, countless invasions, the genocide against the Palestinian people, the use of blockades, sanctions, and economic pressures as instruments of domination and force to impose someone's will precisely against small and medium-sized nations?

However, the unforgettable UN Charter at least established certain rules that opened up the space for dialogue and decisions aimed at peace, harmony, and coexistence among peoples. These norms and practices, which can be improved, represent an imperative necessity for nations in the face of the unjust international order that prevails, that has been imposed on us, and that leads us toward chaos and the imposition of the law of the jungle. In this crucial struggle to preserve and strengthen this order, it is up to small and medium-sized nations to unite in all possible spaces of regional and international consultations and to defend the fundamental and sacred principles of sovereignty, independence, and free self-determination. Small and medium-sized states cannot remain passive actors, because our lives as sovereign and independent nations depend on it.

Both Belgrade and Havana have been known historically for their striving for independence, freedom, equality, and cooperation among peoples. Do you think this struggle has been quixotic?

The history you are referring to remains relevant and continues to promote cooperation, the defence of peace and justice, equality, and respect for sovereignty. The world that was dreamed of back then will always remain a necessary aspiration.

Giving up on those dreams would mean accepting division, chaos, selfishness, and domination. Don Quixote can serve as a metaphor when it comes to the struggle against injustice and perseverance in the face of gigantic, almost impossible obstacles. Today, the windmills are found in aircraft and aircraft carriers that cause chaos, death, and disaster, and confronting them seems beyond all logic. But, our efforts and dedication to work for peace, justice, and cooperation give us sufficient pragmatism and responsibility for the future of humanity.

These are the commitments that drive Cuban foreign policy in the face of all challenges, with the greatest realism, but also with the determination not to abandon the dream of a better world for all.

Cuba is well-known globally for its achievements in the fields of health, biotechnology, and, especially, education. What are the best ways to improve cooperation between the two countries in these fields?

For years, Serbia and Cuba have maintained a comprehensive exchange on the issues of mutual interest, and there are also agreements in the fields of healthcare, education, biotechnology, and more. The modalities of cooperation are limitless, as long as there is clear political will, and in that sense our countries have sustainably preserved that readiness and willingness.

The exchange of information and research methods between experts in these and other sectors must be accompanied by practical and concrete actions. Cuba has a strong biotechnology and pharmaceutical industry, which enables us to produce more than 300 of our own medicines and biopharmaceuticals, including a therapeutic vaccine against lung cancer; a treatment for diabetic foot ulcers, unique in its results and internationally recognized; interferons and monoclonal antibodies used in oncology, virology, and autoimmune diseases. However, a registration process is required beforehand to market them. In the field of healthcare, as well as education, there are experiences that could be beneficial for both countries.

What else can the world, including Serbia, learn from the Cuban people and their dynamic history?

I am one of the people who are convinced of the importance of universal knowledge, science, and culture. I also support the view that Cuba's historical and cultural experience can contribute to the world, especially in the struggle for independence and dignity. These days, Cuba, faced with threats and economic, energy, and financial pressures, shows signs of a strong spirit of resilience, courage, creativity, and realism, in line with the sacred principles of sovereignty and independence, with-

RS

и дубоким осећајем патриотизма и јунаштва. Верујем да у овом изванредном скупу свет може имати важну референцу за проучавање.

Који су највећи структурни изазови кубанске економије данас и који су њени главни приоритети?

Главна препрека економском развоју наше земље је готово седамдесетогодишња економска блокада која се примењује против Кубе од самог почетка револуције. Више од 80 одсто кубанског становништва рођено је и живело у блокади, а њена суштина је у меморандуму САД, који важи пуних 66 година.

У том основном документу америчке политике према Куби наведен је циљ - употреба свих могућих средства како би се ослабио економски живот Кубе. Томе додајемо и тренутну енергетску опсаду без преседана, која као изговор има произвољно и неоправдано проглашење Кубе „претњом националној безбедности САД”, уз претњу свакој сувереној нацији да прекине везе и продају нафте нашој земљи. Имамо и неоправдани прогон легитимне медицинске сарадње са светом, укључивање Кубе у једнострану и лажан списак наводних спонзора тероризма и немилосрдни комуникациони рат против наше земље.

У тој ситуацији развој економије земље, са високом зависношћу од међународне трговине, веома је сложен. Земља је практично морала да се развија у условима ратне економије.

Морали смо да прилагодимо своје приоритете како бисмо осигурали рационално коришћење ресурса, максимално коришћење унутрашње снаге и привилегије веза са нашим трговинским партнерима. Куба је посвећена промени енергетске матрице како би била мање зависна од увоза нафте, дајући највећи приоритет коришћењу соларне енергије. Производња хране, биотехнологија и фармацеутски производи, социјални програми и опоравак туризма тренутно су међу приоритетима кубанске економије.

Балкан и Кариби су географски веома удаљена подручја, али често чујемо да су наши народи слични на много начина. Какво је ваше искуство, да ли је заиста тако?

У праву сте. Али, желео бих да се посебно осврнем на Србе и Кубанце. Имам перцепцију да оба народа деле веома сличне особине: карактерише нас отпор према спољним притисцима, национални понос, гостопримство и улога културе као дела идентитета, посебно музике. То је у основи узајамне симпатије коју видимо међу нашим народима. Од доласка у Србију добио сам довољно знакова пријатељства и наклоности који то потврђују. Српски народ природно изражава посебну топлину према Кубанцима. Овде се осећамо као код куће са блиском, гостољубивом и братском породицом. ◆

Куба има јаку биотехнолошку и фармацеутску индустрију, која нам омогућава да произведемо више од 300 сопствених лекова и биофармацеутика, укључујући терапијску вакцину против рака плућа

Cuba has a strong biotechnology and pharmaceutical industry, which enables it to produce more than 300 of its own medicines and biopharmaceuticals, including a therapeutic vaccine for lung cancer

EN

out losing the traditional joy for which it is known. Our rich culture is combined with a high level of education, with values such as altruism, solidarity, and a deep sense of patriotism and heroism. I believe that in this remarkable heritage, the world can find an important reference to study.

What are the biggest structural challenges for Cuban economy today and what are its main priorities?

The main obstacle to our country's economic development is the nearly seventy-year economic blockade imposed against Cuba since the very beginning of the revolution. More than 80 percent of the Cuban population has been born and lived under the blockade, and its essence lies in the Lester Mallory memorandum, which has been in force for a full 66 years.

In that foundational document of U.S. policy toward Cuba, the objective is clearly stated—to use all possible means to weaken Cuba's economic life. To this we can add the current unprecedented energy siege, justified by the arbitrary and unjustified designation of Cuba as a 'threat to U.S. national security', along with threats directed at any sovereign nation to cut ties and stop selling oil to our country. There is also the unjustified persecution of legitimate medical cooperation with the world, the inclusion of Cuba on a unilateral and false list of alleged state sponsors of terrorism, and a relentless media war against our country.

In such circumstances, the development of the

national economy, with its high dependence on international trade, is extremely complex. The country has practically had to develop under conditions of a wartime economy. We have had to adjust our priorities to ensure the rational use of resources, maximize the use of internal capacities, and make the most of our relationships with trading partners. Cuba is committed to transforming its energy matrix in order to become less dependent on oil imports, giving the highest priority to the use of solar energy. Food production, biotechnology and pharmaceutical products, social programmes, and the recovery of tourism are currently among the priorities of the Cuban economy.

The Balkans and the Caribbean are geographically very distant areas, but we can often hear that our peoples are similar in many ways. According to your experience, is this really true?

You are right. However, I would like to specifically reflect on Serbs and Cubans. It is my perception that both peoples share very similar traits: we are characterized by resistance to external pressures, national pride, hospitality, and the role of culture as part of identity, especially music. This is the foundation of the mutual sympathy we see between our peoples. Ever since I arrived to Serbia, I have received plenty of signs of friendship and goodwill that confirm this. The Serbian people naturally express a special warmth toward Cubans. Here, we feel at home, among a close, hospitable, and brotherly family. ◆

“ДИПОС” ЈЕ СТАНДАРД КВАЛИТЕТА

Кубанска амбасада је купац Друштва “Дипос” већ 63 године. Како видите улогу нашег Друштва у животу дипломатске заједнице у Србији?

“Дипос” је луксузна гаранција за функционисање дипломатског кора у Србији. Висок ниво професионализма у управљању зградама које заузимају амбасаде је привилегован услов за дипломатску активност. Током година, “Дипос” је изградио стандарде квалитета и безбедности са стабилношћу, логистичком подршком, традицијом и поверењем. “Дипос” је и нама понудио сигурност и експедитивну пажњу на хитне потребе наших активности. У “Дипосу”, Куба има поузданог и верног партнера: љубазни, увек на располагању и корисни. На томе ћемо бити увек дубоко захвални.

Занимљиво је да у вашој земљи постоји компанија PALCO, која је заправо пандан нашем друштву. Постоји ли могућност за сарадњу?

Пословна група PALCO на Куби посвећена је управљању свеобухватних услуга за дипломатски кор, као и организацији конгреса, сајмова и изложби. Пословна група обухвата и царинску и агенцију за шпедицију, која олакшава увоз, извоз и међународну логистику, првенствено у корист дипломатског кора. Речју, нуди више од 10 свеобухватних услуга, од логистике до организације догађаја, са фокусом на квалитет и ексклузивност.

“Дипосу” би сигурно било корисно да се упозна са овом групом, посети наше некретнине, сајмове, изложбе и конвенције. Евентуална сарадња свакако би била подршка промоцији међународних односа.

DIPOS IS THE STANDARD OF QUALITY

The Cuban Embassy has been Dipos's tenant for 63 years. How do you see the role of our Company in the life of the diplomatic community in Serbia?

Dipos is a luxurious guarantee for the functioning of the diplomatic corps in Serbia. A high level of professionalism in managing the buildings occupied by embassies provides a privileged precondition for diplomatic activity. Over the years, Dipos has built standards of quality and security characterized with stability, logistical support, tradition, and trust. Dipos has also provided us with reliability and prompt attention to the urgent needs of our activities. In Dipos, Cuba has a reliable and loyal partner: always kind, available, and helpful. For this, we will always be deeply grateful.

It is interesting to note that there is a company by the name of PALCO in your country, which is actually our company's counterpart. Is there any room for cooperation?

The PALCO Business Group in Cuba is dedicated to managing comprehensive services for the diplomatic corps, as well as organizing congresses, fairs, and exhibitions. The business group also includes a customs and freight forwarding agency, which facilitates imports, exports, and international logistics, primarily for the benefit of the diplomatic corps. In short, it offers more than 10 comprehensive services, ranging from logistics to event organization, with a focus on quality and exclusivity.

Dipos would certainly benefit from becoming acquainted with this group, visiting our properties, fairs, exhibitions, and conventions. Any potential cooperation would undoubtedly support the promotion of international relations.

МИЛЕНКО ВЕСНИЋ Архитекта једног пријатељства

Односи Србије и Француске крајем 19. и почетком 20. века изграђени су захваљујући преданом раду српског правника, дипломате, политичара и професора који је дао огроман допринос приближавању двеју држава. О токовима српско-француских односа за “Дипос магазин” говори историчар др **Станислав Сретеновић**

Milenko Vesnić – Architect of a Friendship

The relations between Serbia and France in the late 19th and early 20th centuries were built owing to the dedicated efforts of Serbian lawyer, diplomat, politician, and professor who greatly contributed to bringing the two states closer together. **Historian Stanislav Sretenović, PhD**, explains the currents of Serbo-French relations for Dipos Magazine

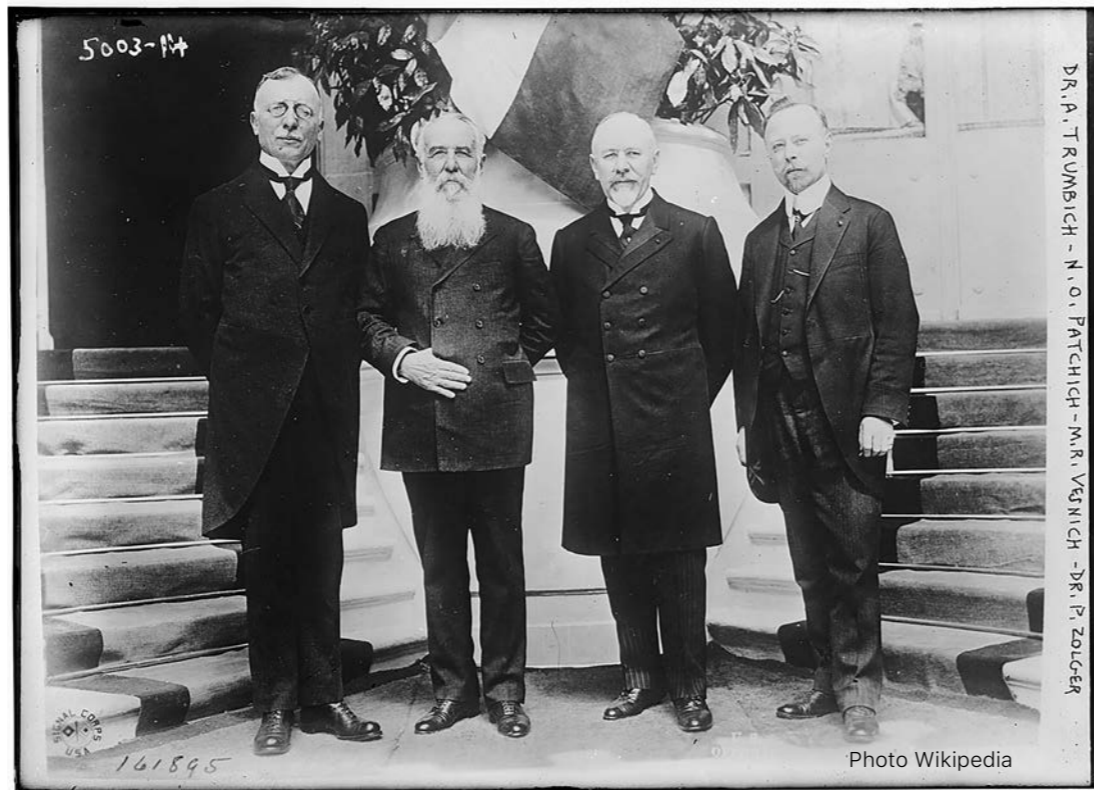
RS

Споменик захвалности Француској на Калемегдану готово пун век једно је од најпрепознатљивијих обележја српско-француских односа. Подигнут као израз захвалности за савезништво и помоћ у Првом светском рату, овај монумент временом је прерастао оквире историјског сећања и постао симбол трајне блискости двају народа. Импозантно дело, финансирано добровољним прилозима српских грађана, и данас подсећа да су Србија и Француска своје односе градиле постепено и кроз различите историјске фазе, да би у кључним тренуцима достигли снагу савезништва стратешког значаја.

Слично као калемегдански споменик, српско-француске односе симболизује и једна свакако вансеријска личност, која је све своје креативне снаге ставила у службу упознавања, бољег разумевања и сарадње Србије и Француске. Реч је о Миленку Веснићу (1863-1921), правнику, дипломати, политичару и професору који је у своје време дао огroman допринос приближавању двеју држава.

О личности Миленка Веснића, као и токовима историје српско-француских односа за “Дипос магазин” говори др Станислав Сретеновић, научни саветник Института за савремену историју, предавач на Факултету политичких наука, врсни познавалац историје односа Србије и Француске.

„Веснић је односе у Европи пажљиво пратио из Париза у коме је боравио са мањим прекидима као опуномоћени министар, ‘посланик на страни’, како се тада говорило, од 1903. до 1921. године. Његова активност се одвијала на трагу француско-српских дипломатских од-

је ова ограничења умео да искористи. Његове идеје су биле засноване на дубоком осећању за међународно право и правду. Разумео је да у међународним односима мала Србија не може да се понаша попут великих сила тога доба. Сматрао је, зато, да је међународно право једини могући инструмент којим би могле да се заштите мале државе“, осликава лик Миленка Веснића наш саговорник.

Српска делегација на Париској мировној конференцији

Serbian delegation at the Paris Peace Conference

Српски амбасадор у Паризу држао се става да у спољним односима мала Србија не може да се понаша попут великих сила тога доба. Сматрао је да је међународно право једини могући инструмент којим би могле да се заштите мале државе

носа успостављених 1838. и 1839. године, када је Француска отворила свој конзулат у аутономној Кнежевини Србији, тада још увек под врховном влашћу султана. Ти односи никада нису били искључиво билатерални нити сразмерни. Француска је била велика сила која је морала да узима у обзир значај Османског царства, Хабзбуршке монархије и Руског царства, касније Италије и Немачке, на југоистоку Европе, док је Србија била мала сила која се борила за своје место у балканској и европској политици. Веснић је био дипломата који

Веснић је сматрао да је, после Русије, баш Француска главни ослонац српске спољне политике.

„Познавао је целокупну француску политичку и друштвену елиту којој је доследно објашњавао да је ‘франкофилска’ и ‘франкофонска’ Србија од највећег интереса за Француску у њеној источној политици. Разговарао је и са католичким свештеницима и са слободним зидарима, разумевајући да је њихов утицај на Балкану био значајан. Приликом одласка из Београда 1921, француски опуномо-

EN

The Monument of Gratitude to France at Kalemegdan has for almost a whole century been one of the most recognisable symbols of Serbian-French relations. Erected in gratitude for the alliance and assistance in World War I, this monument has over time transcended the limits of historical remembrance and became the symbol of a lasting closeness between the two nations. This majestic work of art, funded by the voluntary contributions of Serbian citizens, still acts as a reminder that Serbia and France had built their relations gradually, through different historical stages, achieving the strength of a strategically important alliance in key times.

In addition to the monument at Kalemegdan, the Serbian-French relations are also symbolised by an extraordinary individual, who devoted all of his creative energy to the acquaintance, familiarising, and cooperation between Serbia and France. This is Milenko Vesnić (1863-1921), lawyer, diplomat, politician, and professor, who in his time greatly contributed to bringing the two states closer together.

The personality of Milenko Vesnić and the history of Serbian-French relations are explained for Dipos Magazine by Stanislav Sretenović,

Миленко Веснић у дипломатској униформи
Milenko Vesnić in diplomatic uniform

The Serbian ambassador in Paris maintained the stance that, in foreign relations, small Serbia could not behave like the great powers of the time. He believed that international law was the only possible instrument capable of protecting small states!

Српски и француски војници на Солунском фронту

Serbian and French soldiers on the Salonika Front

RS

Һени министар Жозеф Д' Фонтене је послао свом министарству извештај у коме је рекао: 'Веснић је проверени, сигурни, непролазни пријатељ Француске'. Својом појавом и активношћу допринио је изградњи и очувању 'србофилских' осећања у делу француског јавног мњења, код политичара, дипломата, парламентарца и актера француско-српских економских и културних односа", каже др Сретеновић.

Имајући у виду целокупно Веснићево дело, због кога је често истицан као архитекта српско-француског савезништва, намеће се питање на чему је овај врсни дипломата градио свој утицај током мисије у Паризу.

Наш саговорник одговара да је реч о човеку изузетног образовања, школованом у Србији, Немачкој, Француској и Великој Британији, али који је био истински посвећеник свом послу.

„Научни и публицистички радови и знање неколико језика, нарочито енглеског, што је било ретко за оно време, веома су утицали на његову каријеру европског дипломате радо виђеног у мисијама по светским престоницама. Поред своје осећајности, углађености и образовања, познавао је и технике преговора карактеристичне за његово доба. Вешто је користио конкуренцију великих сила. Знао је да понуди уступке, да би затражио добитак на другој страни. Успешно је мењао различите технике преговарања 1914. године, у прегово-

рима Србије о конкордату са Светом столицом, приликом мултилатералних преговора на Мировној конференцији у Паризу, или у билатералним преговорима нове Краљевине СХС 1920. са Италијом у Рапалу“, објашњава др Сретеновић.

Важно је поменути да је у изградњи односа са великом силом, каква је у Веснићево време била Француска, овај вешти дипломата неуморно користио све канале које је имао на располагању. Другим речима, куцао је на сва врата за која је проценио да Београду могу бити отворена. Сретеновић подсећа да је за утицај на доношење политичких одлука у корист Србије користио је личне контакте, бројна пријатељства, као и тзв. мале интересне групе. После српског повлачења преко Албаније и Црне Горе и непријатељске окупације земље, Веснић је изјавама и текстовима у француској штампи доказивао да са становишта међународног права, држава, иако окупирана, наставља да постоји уколико су сачувани њени прерогативи. Сличну аргументацију давале су и његове белгијске колеге за своју отаџбину.

„Захваљујући контактима у француским дипломатским, политичким, финансијским и универзитетским круговима, обезбеђено је прихватање и збрињавање српских избеглица, болесника, рањеника и више од три хиљаде љака и студената у Француској, који су постали будућа филофранцуска административна и ин-

Делегације оружаних снага Србије и Француске одају пошту ратним друговима

Delegations of the armed forces of Serbia and France pay tribute to their wartime comrades

EN

Председници Александар Вучић и Емануел Макрон на Калемегдану 2019. године

Presidents Aleksandar Vučić and Emmanuel Macron at Kalemegdan in 2019

PhD, research fellow at the Institute of Contemporary History, lecturer at the Faculty of Political Sciences, and renowned expert on the history of relations between Serbia and France.

'Vesnić carefully followed European relations from Paris where he lived on several occasions, as minister plenipotentiary, or 'foreign emissary', as the position was called then, between 1903 and 1921. His activities followed in the footsteps of Franco-Serbian diplomatic relations established in 1838 and 1839, when France opened its consulate in the autonomous Principality of Serbia, still under the supreme authority of the sultan at the time. These relations were never just bilateral or balanced. France was a major power that had to take into account the importance of the Ottoman Empire, Habsburg Monarchy, and the Russian Empire, and later also Italy and Germany, in southeast Europe, whereas Serbia was a small power fighting for its place in Balkan and European politics. Vesnić was a diplomat who was able to utilize these limitations. His ideas were based on a deep feeling for international law and justice. He understood that in international relations, small Serbia could not act as the major powers of the time. He therefore believed that international law was the only possible instrument to protect smaller countries', says Sretenović about Milenko Vesnić.

Vesnić believed that, after Russia, France was the main pillar of Serbian foreign policy.

'He was familiar with the entire French polit-

ical and social elite, to which he persistently explained that the Francophile and Francophone Serbia was of the utmost interest for France in its eastern policy. He also talked with Catholic priests and Freemasons, realising that their influence in the Balkans was significant. Upon leaving Belgrade in 1921, French minister plenipotentiary Joseph de Fontenay submitted a report to his Ministry, stating: 'Vesnić is a proven, trusted, loyal friend of France'. With his personality and activity, he contributed to the development and maintaining of 'Serbophile' sentiment in a part of the French public, among politicians, diplomats, parliamentarians, and participants in the Franco-Serbian economic and cultural relations', Sretenović adds.

Having in mind all of what Vesnić did, which is why he was often singled out as the architect of the Serbian-French alliance, it would be interesting to learn more about the foundations that this distinguished diplomat built his influence on during his mission in Paris.

Sretenović says that Vesnić was a man of exceptional education, schooled in Serbia, Germany, France, and the United Kingdom, and that he was genuinely dedicated to his work.

'His scholarly and journalistic texts and proficiency in several languages, especially English, which was rare at the time, had a major impact on his career as a European diplomat popular in missions in different international capitals. In addition to his sensitivity, refinement, and ed-

RS

телектуална елита обновљене државе. Важни су били и породични односи посебно са братом Веснићеве супруге Бланш, Џорџом Блументалом, председником National Continental Bank из Њујорка који је подржао Веснићеву мисију у САД 1917. године и обезбедио помоћ за српску владу и избеглице“, наводи др Сретеновић.

Развој историјских догађаја после 1945. године, међутим, донео је нови кључ читања прошлости, укључујући и односе са Француском, као и нове спољнополитичке приоритете. На власт је дошла КПЈ, која је у грађанском рату однела победу над монархистичким и легитимистичким покретом отпора генерала Драгољуба Михаиловића, кога је током рата Шарл де Гол одликовао француским Ратним крстом за заслуге у борби против сила осовине. На целокупну српску предратну историју комунисти су гледали као на „буржоаску“ и „империјалистичку“ прошлост са којом је требало раскрстити.

„На богату и комплексну прошлост француско-српских односа у 19. и 20. веку гледано је као на прошлост односа ‘буржоазија’ двеју ‘империјалистичких’ земаља. Отуда и заборав који је пао на великане српске дипломатије

међу којима је био Миленко Веснић. Југословенски комунисти настојали су да симболички присвоје и ускладе француско-српска сећања из Првог светског рата ради сопствене унутрашњополитичке и спољнополитичке промоције. Тек у данашње време, у Србији су настала значајна дела критичке историографије о француско-српским односима у прошлости и биографска дела о српским краљевским дипломатама.”

Др Станислав Сретеновић

Stanislav Sretenović, PhD

Изворни смисао сећања

„Посетом председника Емануела Макрона и Александра Вучића Споменику захвалности на Калемегдану 15. јула 2019. године, симболички, дан после француског државног празника и двеста тридесете годишњице пада Бастиље, француско-српска сећања су добила свој изворни, француски, српски и универзални смисао за који се залагао и Миленко Веснић - смисао мира, слободе, развоја и благостања“, закључује др Станислав Сретеновић.

Веснић је политичкој и друштвеној елити у Паризу доследно објашњавао да је „франкофилска“ и „франкофонска“ Србија од највећег интереса за Француску у њеној источној политици

Vesnić consistently explained to the political and social elite in Paris that a "Francophile" and "Francophone" Serbia was of the greatest interest to France in its Eastern policy

EN

education, he also had a command of negotiation skills typical of the time. He skilfully used the existing rivalries between the great powers. He knew how to offer concessions in order to obtain gains on the other side. He successfully switched between different negotiation techniques in 1914, during Serbia's negotiations with the Holy See, during multilateral negotiations at the Paris Peace Conference, or in bilateral negotiations between the newly formed Kingdom of Serbs, Croats, and Slovenes in 1920 with Italy in Rapallo', explains Sretenović.

It is important to note that in building relations with a major power, such as France in Vesnić's time, this skilful diplomat used tirelessly all of the channels at his disposal. In other words, he knocked on every door he thought might be open to Belgrade. Sretenović states that Vesnić used personal contacts, numerous friendships, and the so-called small interest groups to influence the making of political decisions for the benefit of Serbia. After the Serbian retreat across Albania and Montenegro and the enemy occupation of the country, Vesnić proved with his statements and texts in the French press that from the perspective of international law, a state, though occupied, continues to exist if its prerogatives are

preserved. A similar argumentation was also followed by his Belgian colleagues for their homeland.

'Owing to his contacts within French diplomatic, political, financial, and academic circles, the acceptance and care of Serbian refugees, patients, wounded, and more than three thousand students was ensured in France. These people would later become the future Francophile administrative and intellectual elite of the restored state. Family relations were also important, especially with the brother of Vesnić's wife Blanche, George Blumenthal, president of the National Continental Bank from New York, who supported Vesnić's mission to the US in 1917 and provided assistance for the Serbian government and refugees', Sretenović adds.

The development of historical events after 1945, however, introduced a new framework for the interpretation of the past, including the relations with France, and new foreign policy priorities. The Communist Party of Yugoslavia came to power, having won the civil war against the monarchist and legitimist resistance movement led by general Dragoljub Mihailović, who had received the French War Cross for his merits in fighting the axis forces during the war from Charles de Gaulle. Communists saw the entire pre-war history as 'bourgeois' and 'imperialist' and believed all connections with it should be severed.

'The rich and complex past of Franco-Serbian relations in the 19th and 20th centuries was seen as a past of 'bourgeois' relations between two 'imperialist' countries. That is how the greats of Serbian diplomacy such as Milenko Vesnić were forgotten. Yugoslav communists aimed to symbolically appropriate and reshape Franco-Serbian memories from World War I for their own domestic and foreign policy promotion. Only in recent years, important works of critical historiography on Franco-Serbian relations of the past were published, along with the biographical works on the diplomats of the Kingdom of Serbia.'

Original Meaning of Remembrance

'With the visit of presidents Emanuel Macron and Aleksandar Vučić to the Monument of Gratitude to France at Kalemegdan on 15 July 2019, symbolically, one day after the French national holiday and the 230th anniversary of the fall of the Bastille, Franco-Serbian remembrance regained its original, French, Serbian, and universal meaning that Milenko Vesnić himself strove for – the meaning of peace, freedom, development, and prosperity', concludes Stanislav Sretenović.

Буђење старог савезништва

Awakening of an Old Alliance

Арно Гујон, директор Канцеларије за јавну и културну дипломатију
Arnaud Guillon, Director of the Office for Public and Cultural Diplomacy

RS

Постоје односи међу државама који превазилазе оквири политике и дипломатије. Када размишљам о односу Србије и Француске, стичем утисак да он припада управо тој врсти веза. Историја сведочи о савезништву кованом у најтежим временима, у тренуцима када се одлучивало о судбини Европе, али савременост ту блискост не успева да одрази истом снагом и пуним интензитетом.

Трагови старог, временом запретеог пријатељства и даље су јасно видљиви. У француским градовима постоје улице, булеварии и тргови који носе имена знаменитих српских личности, као тихи подсетници на време када су две земље стајале на истој, правој страни историје. Сећање на славне дане, протоком времена али и услед нових наратива, бледело је, а везе слабиле.

Можда је прецизније рећи да српско-француско пријатељство није нестало, већ је дуго било успавано. Зато ме посебно радује што се последњих година буди и развија. Подсећам да ће Србија и Француска ове године обележити 15 година стратешког партнерства. Бројни су примери сарадње

Београда и Париза – од набавке војних авиона, преко инвестиција, до драгоцене размене богатог знања у домену културе и уметности.

У том смислу, српско-француска блискост не може се посматрати искључиво као део прошлости. Напротив, она се и даље гради, али захтева напор, рад, нове форме комуникације и спремност да се отвори срце и изађе из оквира стереотипних наратива.

Као неко ко је рођен у Француској, а у Србији пронашао нову отаџбину, верујем да пријатељство између држава може да прерасте у истинско пријатељство између народа. Тај ниво односа у спољној политици често остаје недостижан, али за мене управо он има највећу вредност. Прве приче о Србији слушао сам у родном Греноблу, од свог оца, и уверен сам да се и данас међу Французима говори о Србији, мада не увек довољно гласно. Познато је, уосталом, да је велики број слободоумних Француза, хуманиста оданих истини и правди, био спреман да стане у одбрану Србије и онда када то није било ни лако ни популарно.

Ипак, не може се занемарити чи-

њеница да је медијска слика Србије у Француској дуго била грађена на негативним стереотипима из деведесетих година. То је период који је оставио снажан траг у јавном простору и који је обликовао начин на који се Србија перципирала. Данас се, ипак, све чешће чује и друга страна приче, што указује да је тај процес, иако спор, могућ. Канцеларија за културну и јавну дипломатију, на чијем сам челу, труди се да се и наш глас што снажније чује.

Нит између Србије и Француске, упркос свему, никада није прекинута. Баш она сведочи да односи који имају историјску дубину, али и живу основу у људима, не нестају – они се само повремено повлаче, чекајући тренутак да поново буду препознати.

Зато се питање српско-француског пријатељства данас не поставља као питање прошлости, већ као питање садашњости. Да ли ћемо га посматрати као успомену из прошлости или као однос који се може изнова градити? У времену у којем се свет поново преиспитује и трага за новим балансом, односи богати историјском дубином и стара савезништва добијају сасвим нову вредност.

EN

There are relationships between states that transcend the boundaries of politics and diplomacy. Whenever I think about the relations between Serbia and France, I get the impression that they belong exactly to that kind of bond. History testifies to an alliance forged in the hardest of times, in moments when the fate of Europe was being decided, but the present fails to reflect that closeness with the same strength or full intensity.

Traces of this age-old friendship are still clearly visible. In French cities, there are streets, boulevards, and squares named after notable Serbian figures, serving as quiet reminders of a time when the two countries stood together on the right side of history. The memory of these glory days has faded over time, affected by new narratives, while the ties grew weaker.

It may be more accurate to say that Serbian-French friendship has not disappeared, but that it has been dormant for a long time. That is why I am particularly glad that it has been awakening and developing in recent years. I wish to remind you that this year, Serbia and France will mark 15 years of strategic partnership. There are many examples

of cooperation between Belgrade and Paris – from the procurement of military aircraft, investments, to the valuable exchange of rich knowledge in the domains of culture and art.

In this sense, the Serbian-French closeness cannot be seen only as a thing of the past. On the contrary, it is still being developed, but requires hard work, new forms of communication, and a readiness to open one's heart and leave the framework of stereotypical narratives.

As someone who was born in France and found his new home in Serbia, I believe that friendship between countries can grow into a genuine friendship between peoples. This level of relations in foreign policy is often out of reach, but for me it holds the highest value. I heard the first stories about Serbia in my native Grenoble from my father, and I am certain that the French still talk about Serbia today, though not always loudly enough. It is a well-known fact that many freethinking French people, humanists loyal to truth and justice, were ready to stand for Serbia even when it was not the easiest or the most popular thing to do.

Still, one cannot ignore the fact that

the media image of Serbia in France was for a long time built on negative stereotypes from the 1990s. This is a period that made a strong impression on the public sphere and shaped the way in which Serbia was perceived. Today, however, we can increasingly hear the other side of the story, which shows that this process, though slow, is still possible. The Office for Cultural and Public Diplomacy, which I am managing, is trying to make Serbia's voice heard as strongly as possible.

The thread between Serbia and France, in spite of everything, has never been broken. It testifies that the relationships with historical depth and a living foundation in people do not just disappear – they only occasionally withdraw, waiting for the moment to become recognised again.

That is why the issue of Serbian-French friendship today is not seen as a thing of the past, but of the present. Will we treat it as a memory of things past, or as a relationship that can be rebuilt? At a time when the world is reassessing itself and seeking for a new balance, relations rich in historical depth and old alliances acquire a completely new value.

ИНТЕРВЈУ

Њ.Е.

ЖОЗЕФ КАЛАЛА

МУЛАМБА

АМБАСАДОР ДР КОНГА

Сарадњом до стратешког партнерства

INTERVIEW

H.E. Joseph Kalala Mulamba,
Ambassador of the DR Congo

From Cooperation to Strategic Partnership

RS

Квалитет политичког дијалога између Демократске Републике Конго и Србије данас је на високом нивоу и развија се у правцу стратешког партнерства, уз тенденцију додатног интензивирања у контексту глобалних геополитичких промена – поручује у интервјуу за “Дипос магазин” амбасадор ДР Конга у Београду Његова екселенција Јосеф Калала Муламба.

„У том смислу, приоритетне области за будући развој су безбедност и стабилност, с обзиром на то да оружани сукоби отежавају инвестиције, приступ рудним ресурсима и економску интеграцију. Председник ДР Конга Феликс Антоан Чисекеди Чиломбо и сам је истакао да је „обезбеђење националне територије“ један од кључних приоритета, уз наставак мировних процеса.

Историјски гледано, и Србија и ДР Конго прошли су кроз борбу за независност и суверенитет. На који начин ово заједничко историјско наслеђе може бити основа за дубље међусобно разумевање и сарадњу?

Заједничко историјско наслеђе може послужити као темељ за продубљивање међусобног разумевања и унапређење сарадње, нарочито кроз интензивирање политичког и дипломатског дијалога. То се може огледати у редовном организовању политичких консултација и успостављању механизма билатералне координације.

“Дипос” је пример искрених веза

Деценијама Амбасада ДР Конга у Београду користи непокретност компаније “Дипос”. Како оцењујете значај ове сарадње за рад ваше дипломатске мисије?

Како дипломатска мисија ДР Конга нема сопствену инфраструктуру, коришћење простора “Дипоса” омогућава несметан рад Амбасаде. Ова сарадња превазилази административни оквир и представља жив пример како дипломатија може градити трајне и искрене везе између држава. Верујем да ће се ова сарадња наставити и даље развијати, отварајући нове могућности и додатно учвршћујући односе између наших земаља.

Такође, оно се може додатно вредновати кроз размену искустава у областима као што су управљање конфликтима, очување мира и постконфликтна обнова. Поред тога, сарадња може да се испољи и кроз културне и образовне програме који осветљавају историјске путеве оба народа. Такве иницијативе доприносе приближавању двеју држава и јачању веза међу њиховим народима. Циљ свих ових активности јесте учвршћивање темеља дубљег међусобног разумевања, као и подстицање развоја одрживе и обострано корисне билатералне сарадње.

Када је реч о инвестицијама и економији, Африка данас представља једну од најдинамичнијих регија у свету. У којим секторима видите највеће могућности за економско партнерство између Србије и ДР Конга?

Највеће могућности за економско партнерство налазе се у областима пољопривреде и прехранбене индустрије, путне и стамбене инфраструктуре, хидроенергетике и обновљивих извора енергије (соларна, ветроенергија, зелени водоник), рударства и рударске индустрије, туризма, као и у различитим видовима стручног образовања и обуке.

Односи између Србије и ДР Конга одсликавају занимљиву динамику у савременом мултиполарном свету – динамику „међупозиционираних“ држава које настоје да се позиционирају између великих геополитичких блокова

The relations between Serbia and DR Congo reflect an interesting dynamic in the modern multipolar world – the dynamic of countries aiming to position themselves between major geopolitical blocs

EN

The quality of political dialogue between the Democratic Republic of the Congo and Serbia today is at a high level and is developing towards a strategic partnership, with a tendency for further intensification within the context of global geopolitical changes, says the Ambassador of DR Congo to Belgrade, H.E. Joseph Kalala Mulamba, in the interview for Dupos Magazine.

In that sense, priority areas for future development are security and stability, seeing that armed conflicts are hindering investments, access to mineral resources, and economic integration. The president of DR Congo, Félix Antoine Tshisekedi Tshilombo pointed out himself that the ‘securing of national territory’ is one of the key priorities, together with the continuation of peace processes.

From a historical perspective, both Serbia and DR Congo have gone through a struggle for independence and sovereignty. How can this shared historical heritage serve as the basis for deeper mutual understanding and cooperation?

Shared historical heritage can serve as the foundation for the deepening of mutual understanding and improving cooperation, especially by intensifying political and diplomatic dialogue. This can be reflected in the regular organisation of political consultations and establishing mechanisms of bilateral coordination.

Also, it can be further valorised through the sharing of experiences in areas such as conflict management, peacekeeping, and post-conflict reconstruction. Cooperation can also be expressed through cultural and educational programmes that shed light on the historical pathways of both peoples. Such initiatives can bring the two countries closer together and strengthen ties between their peoples. The purpose of all of these activities is the reinforcing of the foundations of a deeper mutual understanding and encouraging the development of a sustainable and mutually beneficial bilateral cooperation.

When it comes to investment and economy, Africa today is one of the most dynamic regions in the world. In which sectors do you see the greatest opportunities for economic partnership between Serbia and DR Congo?

The greatest opportunities for economic partnership can be found in the fields of agriculture and food industry, road and residential infrastructure, hydropower and renewable energy sources (solar, wind energy, green hydrogen), mining and mining industry, tourism, and in different forms of vocational education and training.

Cultural and educational cooperation often have a longer-lasting impact than formal political frameworks. Are there any initiatives that could contribute to a stronger cultural exchange of artists and experts between our two countries?

Certainly. Cultural and educational support are one of the most sustainable ways of bringing people closer together. Outside of formal political frameworks, meetings of artists, the academic community, and cultural professionals create strong human connections and encourage a better mutual understanding. Our two countries are characterised by cultural diversity. Both countries organise festivals, cultural events, and national and international ballet performances. They also hold cultural weeks or seasons in cooperation with partners.

Culture has a unique power to connect people and build permanent relations. DR Congo and Serbia have a rich and complementary cultural potential. By encouraging exchange between artists, students, and cultural professionals, our two countries can further strengthen their partnership and contribute to intercultural dialogue, in spite of language barriers.

Dupos as an Example of Sincere Ties

For decades, the Embassy of DR Congo in Belgrade has been using real estate managed by Dupos. How would you assess the importance of this cooperation for the operation of your diplomatic mission?

Seeing that the diplomatic mission of DR Congo does not have its own infrastructure, using Dupos’s premises allows the embassy to function smoothly. This cooperation goes beyond the administrative framework and represents a living example of how diplomacy can build lasting and sincere ties between countries. I believe that this cooperation will continue to develop, opening up new opportunities and further solidifying the relations between our two countries.

Највеће могућности за економско партнерство налазе се у областима пољопривреде и прехрамбене индустрије, путне и стамбене инфраструктуре, хидроенергетике и обновљивих извора енергије, рударства и туризма, као и у различитим видовима стручног образовања и обуке

Културна и образовна сарадња често имају дугорочнији утицај од формалних политичких оквира. Постоје ли иницијативе које би могле да допринесу снажнијој културној размени уметника и стручњака између наших земаља?

Свакако. Културна и образовна сарадња представљају један од најодрживијих начина за зближавање народа. Ван формалних политичких оквира, сусрети уметника, академске заједнице и културних професионалаца стварају снажне људске везе и подстичу боље међусобно разумевање. Наше две земље одликује културна разноликост. Обе земље организују фестивале, културне догађаје, као и националне и међународне балетске представе. Такође, реализују и недеље културе или сезоне у сарадњи са партнерима.

Култура има јединствену моћ да повезује народе и гради трајне односе. ДР Конго и Србија имају богат и комплементаран културни потенцијал. Подстицањем размена између уметника, студената и културних радника, наше две земље могу додатно ојачати своје партнерство и допринети међукултурном дијалогу, упркос језичким баријерама.

Некада је Београд био дом великом броју студената из Африке, од којих су многи касније остварили значајне каријере. Колики је њихов допринос међусобном разумевању наших народа?

Присуство афричких студената у Београду представља значајно поглавље у односима наших народа. Многи од њих данас су истакнути стручњаци, професори, инжењери, лекари и јавни службеници, и представљају мост између Африке и Србије.

Њихов боравак у Београду омогућио им је да упознају традицију, вредности и културу српског народа, док су грађани Београда имали прилику да се упознају са богатством и разноликошћу афричких култура. Ова размена допринела је рушењу стереотипа, јачању међусобног поштовања и стварању трајних пријатељстава. И данас многи од њих негују посебну везу са Србијом и остају природни амбасадори тог пријатељства у својим срединама.

У савременом мултиполарном свету, традиционална партнерства добијају нови значај. Како видите позицију Србије као партнера ДР Конга у ширем дијалогу између Европе и Африке?

Београд и Киншаса деле заједничко наслеђе из периода биполарног света, које сеже до Бандуншке конференције 1955. године и филозофије Покрета несврстаних. Односи између Србије и ДР Конга осликавају занимљиву динамику у савременом мултиполарном свету – динамику „међупозиционираних“ држава које настоје да се позиционирају између великих геополитичких блокова. Србија, као кандидат за чланство у ЕУ, али са јасном тежњом да очува сопствени суверенитет, развија политику отворености према Кини, Русији, а све више и Африци. Са друге стране, ДР Конго, богата стратешким ресурсима настоји да диверзификује своја савезништва изван оквира некадашњих колонијалних сила и западних финансијских институција.

Сусрет Београда и Киншасе уклапа се у логику комплементарности: Србија нуди техничко и индустријско знање, док ДР Конго обезбеђује приступ ресурсима и растућем тржишту.

Какву визију будућих односа између Србије и ДР Конга издвајате као кључну поруку нашим читаоцима?

Наше земље деле историјско пријатељство и солидарност. Председници Феликс Антоан Чисекеди и Александар Вучић придају велики значај јачању билатералних односа кроз економску и дипломатску сарадњу, као и кроз развој инфраструктуре, пољопривреде, технологије и академске размене.

ДР Конго нуди бројне инвестиционе могућности, док Србија располаже знањем и технологијом. Наша политика усмерена је ка подстицању српских компанија да истраже ове прилике и допринесу заједничком развоју, уз трансфер знања који је кључни елемент напретка.

Наша порука је јасна: Србија и ДР Конго имају велики потенцијал за развој узајамно корисне сарадње, засноване на поверењу, поштовању и заједничким интересима. ◆

In the modern multi-polar world, traditional partnerships take on a new meaning. How do you see Serbia's position as partner of DR Congo in a wider dialogue between Europe and Africa?

Belgrade and Kinshasa have a shared heritage from the period of the bipolar world, dating back to the 1955 Bandung Conference and the philosophy of the Non-Aligned Movement. The relations between Serbia and DR Congo reflect an interesting dynamic in the modern multi-polar world – the dynamic of countries aiming to position themselves between major geopolitical blocs. Serbia, as candidate for EU accession, but with a clear desire to preserve its own sovereignty, is pursuing a policy of openness towards China, Russia, and increasingly Africa. On the other hand, DR Congo, rich with strategic resources, is aiming to diversify its alliances outside the framework of former colonial powers and Western financial institutions.

The meeting point of Belgrade and Kinshasa fits in with the logic of complementarity: Serbia offers technical and industrial know-how, whereas DR Congo ensures access to resources and a growing market.

The greatest opportunities for economic partnership can be found in the fields of agriculture and food industry, road and residential infrastructure, hydropower and renewable energy sources, mining and mining industry, tourism, and in different forms of vocational education and training

Belgrade was once home to many students from Africa, many of whom later had great careers. How big is their contribution to the mutual understanding between our peoples?

The presence of African students in Belgrade is an important chapter in the relations between our peoples. Many of them are now renowned experts, professors, engineers, doctors, and civil servants, representing a bridge between Africa and Serbia.

Their stay in Belgrade allowed them to meet the tradition, values, and culture of the Serbian people, whereas the citizens of Belgrade were able to learn about the multitude and diversity of African cultures. This exchange contributed to breaking stereotypes, strengthening mutual respect, and creating lasting friendships. Many of them still maintain a special connection with Serbia and remain natural ambassadors of this friendship in their respective communities.

How would you summarise your vision of future relations between Serbia and DR Congo as the key message to our readers?

Our countries share a historical friendship and solidarity. The presidents Félix Antoine Tshisekedi and Aleksandar Vučić assign great importance to the strengthening of bilateral relations through economic and diplomatic cooperation and through the development of infrastructure, agriculture, technology, and academic exchange.

DR Congo offers many opportunities for investment, while Serbia has the know-how and the technology. Our policy is aimed at encouraging Serbian companies to explore these opportunities and contribute to joint development, with the transfer of knowledge as the key element of progress.

Our message is clear: Serbia and DR Congo have great potential for the development of mutually beneficial cooperation, based on trust, respect, and shared interests.

Спорт као мост сарадње и поверења

У БЕОГРАДУ СУ НЕДАВНО ОТВОРЕНЕ ПРВЕ
ДИПЛОМАТСКО-СПОРТСКЕ ИГРЕ, ЗАМИШЉЕНЕ КАО
СУСРЕТ ПРЕДСТАВНИКА АМБАСАДА, МЕЂУНАРОДНИХ
ОРГАНИЗАЦИЈА И МИНИСТАРСТВА СПОЉНИХ ПОСЛОВА

Sport as a Bridge of Cooperation and Trust

*THE FIRST DIPLOMATIC-SPORTS GAMES WERE RECENTLY
OPENED IN BELGRADE, DESIGNED AS A MEETING PLACE
FOR REPRESENTATIVES OF EMBASSIES, INTERNATIONAL
ORGANISATIONS, AND THE MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS*

RS

У простору који деле строги протоколи, неформални дијалог, колегијалност и пријатељство, спорт се потврђује као универзални језик сарадње и поверења.

Са овом мотивацијом, у Београду су отворене прве Дипломатско-спортске игре у организацији Министарства спољних послова. Својеврсна „дипломатска олимпијада“ замисљена је као сусрет представника дипломатског кора и међународних организација кроз спортска надметања. Манифестацију је крајем марта отворио министар спољних послова Марко Ђурић, указујући на значај повезивања спорта и дипломатије као области које деле принципе фер-плеја, узајамног поштовања и разумевања.

Генерални секретар Министарства спољних послова Душан Козарев у изјави за „Дипос магазин“ истиче да овај догађај доприноси афирмацији Србије као отворене и гостољубиве земље, спремне да кроз иновативне иницијативе додатно унапреди односе са међународном заједницом. Игре су и прилика за промоцију спорта као важног сегмента друштвеног развоја, али и као средства за јачање имиџа државе на глобалној сцени.

„Дипломатско-спортске игре више су од спортског такмичења: оне су место сусрета различитих култура, јачања међусобног поверења и стварања пријатељстава која надилазе формалне дипломатске оквире. Поносан сам што је Министарство спољних послова, предвођено министром Марком Ђурићем, покренуло иницијативу која промовише вредности фер-плеја, тимског духа и међусобног уважавања. Посебан значај овим играма даје и чињеница да се одржавају у сусрет Специјализованој изложби ЕХРО 2027 под темом „Игра(ј) за човечанство – спорт и музика за све“. На тај начин, Дипломатско-спортске игре већ сада доприносе промоцији вредности, које ће бити и у фокусу овог светског догађаја, чији смо поносни домаћини захваљујући државотворној визији председника Александра Вучића, додатно позиционирајући Србију као место значајних историјских сусрета“, наводи Козарев.

Генерални секретар МСП напомиње да је најважније то што се на овај начин у нешто опуштенијој форми окупљају колеге дипломате и учвршћују пријатељства и везе међу нашим земљама.

„Позвао бих све колегинице и колеге из амбасада, међународних организација као и нашег Министарства спољних послова да узму учешће у предстојећим такмичењима у оквиру првих Дипломатско-спортских игара, које ће се одржавати до краја јуна у различитим дисциплинама, укључујући бадминтон, падел, кошарку, мали фудбал...“, каже Козарев.

КОЗАРЕВ:
Посебан значај овим играма даје и чињеница да се одржавају у сусрет Специјализованој изложби ЕХРО 2027 под темом „Игра(ј) за човечанство – спорт и музика за све“

Отварање ове јединствене лиге у Спортском центру „Синђелић“ увеличали су председник Олимпијског комитета Србије Дејан Томашевић, министар спорта Зоран Гајић, председник Школског спорта Србије Жељко Танасковић, као и генерални секретар Министарства спољних послова Душан Козарев.

Учесници су разврстани у 13 екипа, које чине представници амбасада, међународних организација и Министарства спољних послова. Игре су конципиране као платформа за повезивање и размену искустава, потврђујући да спорт, као и дипломатија, почива на јасно дефинисаним правилима, поверењу и заједничким вредностима.

„Уверен сам да ће ова манифестација стећи традиционални и масовнији карактер и да ће и будућим генерацијама дипломата пружати прилику за ближе професионално и лично повезивање, што ће додатно оснажити међународну сарадњу у Србији“, закључује Козарев. ♦

EN

In a space shaped by strict protocols, informal dialogue, collegiality and friendship, sport proves to be the universal language of cooperation and trust.

It is with this motivation that the first Diplomatic-Sports Games were opened in Belgrade, organised by the Ministry of Foreign Affairs. This ‘Diplomatic Olympics’ of sorts was designed as a meeting opportunity for representatives of the diplomatic corps and international organisations through sports competitions. The event was opened at the end of March by the Minister of Foreign Affairs, Marko Đurić, highlighting the importance of connecting sports and diplomacy as fields that share the principles of fair play, mutual respect, and understanding.

The Secretary General of the Ministry of Foreign Affairs, Dušan Kozarev, explains for Dipos Magazine that this event will contribute to promoting Serbia as an open and hospitable country, ready to further improve its relations with the international community through in-

novative initiatives. The Games will also be an opportunity to promote sports as an important segment of social development, and a tool for strengthening a country’s image on the global stage.

‘The Diplomatic-Sports Games are more than just an athletic competition: they are a meeting place of different cultures, building mutual trust, and creating friendships that transcend the formal diplomatic frameworks. I am proud that the Ministry of Foreign Affairs, led by Minister Marko Đurić, launched this initiative that promotes the values of fair play, team spirit, and mutual respect. An added value of the games is the fact that they are taking place in the lead-up to the Specialised EXPO 2027 Exhibition, whose title is ‘Play for Humanity – Sport and Music for All’. This is how the Diplomatic Games already contribute to the promotion of values which will be in the focus of this global event that we are proudly hosting owing to the state-building vision of President Aleksandar Vučić, further positioning Serbia as the place of significant historical encounters, Kozarev states.

The Secretary General of the Ministry of Foreign Affairs adds that the most important thing is that this is an opportunity to bring together diplomats in a less formal setting and solidify friendships and ties between their countries.

‘I would like to invite all colleagues from embassies, international organisations, and our Ministry of Foreign Affairs to take part in the upcoming competitions within the first Diplomatic-Sports Games, which will be held until the end of June in different disciplines, such as badminton, padel, basketball, and futsal’, Kozarev says.

The opening of this unique league in the Sindelić Sports Centre was attended by the President of the Olympic Committee of Serbia, Dejan Tomašević, Minister of Sports Zoran Gaјић, President of School Sports of Serbia Željko Tanasković, and Secretary General of the Ministry of Foreign Affairs Dušan Kozarev.

The participants have been divided into 13 teams, consisting of representatives of embassies, international organisations, and the Ministry of Foreign Affairs. The Games have been conceived as a platform for connecting and sharing experiences, confirming that sports, just like diplomacy, is based on clearly defined rules, trust, and shared values.

‘I am certain that this manifestation will become a very popular tradition, and that it will provide future generations of diplomats with an opportunity to connect both professionally and personally, which will further strengthen international cooperation in Serbia’, Kozarev concludes. ♦

КОЗАРЕВ:
An added value of the games is the fact that they are taking place in the lead-up to the Specialised EXPO 2027 Exhibition, whose title is ‘Play for Humanity – Sport and Music for All’

Фото МСП / Photo MFA

Француски ШАРМ ПАЛАТЕ У СРЦУ ДЕДИЊА

Јединствено здање у Булевару кнеза Александра Карађорђевића 26, дело чувеног архитекте Милутина Борисављевића, већ готово читав век одише стилем и отменошћу и представља један од највреднијих драгуља у богатом портфолију непокретности којим управља наше Друштво. Данас за VIP делегације ову јединствену вилу користи Министарство спољних послова.

FRENCH CHARM OF THE PALACE AT THE HEART OF DEDINJE

A unique building located at 26 Bulevar kneza Aleksandra Karađorđevića, designed by the renowned architect Milutin Borisavljević, has for nearly a century exuded style and elegance, representing one of the most valuable gems in the rich real estate portfolio managed by our Company. Today, this exceptional villa is used by the Ministry of Foreign Affairs to host VIP delegations.

RS

Складна, елегантна и префињена. Већ на први поглед, издалека, баш овакав утисак оставља отмена палата на београдској адреси Булевар кнеза Александра Карађорђевића 26. Предратна лепотица, понекад звана и Дипломатска вила, иако стара готово век, и данас плени истим аристократским шармом као и у данима када је подигнута. Ово јединствено здање је један од најсјајнијих бисера у богатом портфолију непокретности којим управља Друштво „Дипос“ а које се данас користи за VIP делегације Министарства спољних послова. Импресивна дедињска двоспратница, типичне архитектуре за предратни Београд, коју је пројектовао чувени архитекта Милутин Борисављевић, изграђена је 1939. године. Одликује је упечатљив неокласицистички стил по угледу на француску ренесансу, који до данас није изгубио ништа од своје атрактивности. Ово здање, подигнуто за предратног директора прашке банке Карла Хусњика, уз „комшијску“ палату на броју 25, убраја се међу последња остварења Борисављевића, који је након рата напустио Србију и остатак живота провео у Паризу, граду у коме се и школовао.

Архитектуру је Борисављевић остварио у еклектичном духу, достижући ефекат монументалности употребом високих стубова и пила-

стара, раскошних степенишних прилаза и ограда парковски уређених башта. Овај концепт Борисављевић је годинама пре тога брусио, пројектујући најраскошнија резиденцијална здања предратног Београда.

Кућа је позната по монументалној фасади са детаљно разрађеним орнаментима и пространим вртом који је окружује. До палате се стиже стазом поплочаном калдрмом, што ојачава везу целог комплекса са природом и њеним поретком. Парк препун дрвећа и украсних биљака украшен је гвозденим фењерима и канделабрима, ливеним у гвожђу. Богату орнаменту на њима чине мотиви флоралних украса. „Зелена површина истиче лепоту грађевине која се уздиже на благом узвишењу, величанствено крунисана скулптуралним фигурама на самом врху. Једноставна, али отмена орнаментика обogaњена је јонским капителима, док улаз у објект краси трем подржан масивним монументалним стубовима“, наведено је у монографији Министарства спољних послова посвећеној овој јединственој београдској кући, под називом Дипломатска вила. Поглед на разиграну и раскошну фасаду овог здања дочарава величанственост фасада Париза и атмосферу француских романа 19. века. Скулптуре инспирисане периодом владавине

*Појед на
фасаду овој
здања дочарава
величанственост
јонских капителима
и атмосферу
француских
романа 19. века -
и то с разлогом.
Барокне фасадне
скулптуре
инспирисане су
епохом владавине
Луја XIV,
најлашавајући
динамику
и раскош
декоративних
елемената*

*A view of the lively
and opulent façade
of this building
is reminiscent of
the magnificence
of the Parisian
facades and the
atmosphere of
French 19th
century novels –
for good reason.
The Baroque
façade sculptures
were inspired by
the period of Louis
XIV, highlighting
the dynamism
and splendour
of decorative
elements*

EN

Harmonious, elegant, and sophisticated. Already at first glance, even from afar, this is the impression left by the elegant palace at 26 Kneza Aleksandra Karadorđevića Boulevard. This pre-war beauty, sometimes also known as the Diplomatic Villa, though almost a century old, still captivates with the same aristocratic charm as in the days when it was first built. This unique residence is one of the shiniest gems in the rich real estate portfolio managed by Dipos, and is today used for VIP delegations by the Ministry of Foreign Affairs.

This impressive two-floor building in the neighbourhood of Dedinje, typical of pre-war Belgrade architecture, was designed by the renowned architect Milutin Borisavljević, and built in 1939. It is characterised by a striking Neoclassical style modelled after the French renaissance, which has lost none of its appeal to this day. The building, constructed for the pre-war director of the Prague Bank, Karel Husnik, along with the neighbouring villa at number 25, is among Borisavljević's last designs, as he left Serbia after the war and spent the rest of his life in Paris, the city where he was first schooled.

The style of Borisavljević's architecture is eclectic, achieving a sense of monumentality

through the use of tall pillars and pilasters, lavish stairways, and railings of well-maintained gardens. Borisavljević had refined this style for years beforehand, designing the most lavish residential buildings of pre-war Belgrade.

The residence is known for its monumental façade with detailed ornaments and a spacious garden that surrounds it. The palace can be reached via a cobblestone path, which reinforces the connection between the whole complex and nature and its order. The park, filled with trees and ornamental plants, is decorated with wrought iron lanterns and candelabras, which are richly decorated with floral motifs.

The green surface highlights the beauty of the building, rising on a gentle elevation, magnificently crowned by sculpted figures at the very top. The simple yet elegant ornaments are complemented by the Ionian capitals, whereas the entrance to the building is adorned by the portico supported by massive monumental pillars, states the monograph published by the Ministry of Foreign Affairs and dedicated to this unique Belgrade residence, known as the Diplomatic Villa.

A view of the lively and opulent façade of this building is reminiscent of the magnificence of the Parisian facades and the atmosphere of French 19th century novels. The sculptures inspired by

ТВОРАЦ БЕОГРАДСКЕ МОНУМЕНТАЛНЕ АРХИТЕКТУРЕ

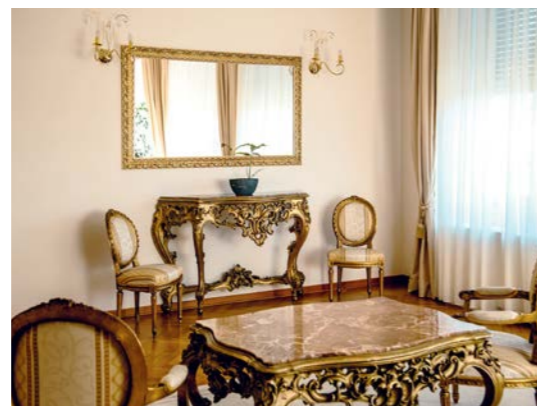
Објект у Булевару кнеза Александра Карађорђевића 26 део је богатог опуса Милутина Борисављевића, сорбонског ђака, који је између два светска рата у Београду пројектовао више од 120 зграда, превасходно приватних вила и резиденција. Као архитекта и естетичар, Борисављевић заузима истакнуто место у историографији српске архитектуре и урбанизма. Његов научни рад оставио је дубок траг у проучавању историје, теорије и естетике архитектуре, а управо захваљујући том доприносу остао је упамћен као једини српски архитекта чије се име налази у светским енциклопедијама. Борисављевићева дела у Београду су и капела на Француском војном гробљу (1930), балустраде око парка на Студентском тргу (1931) и зграда основне школе у Марулићевој улици (1931). Стамбена архитектура представља најрепрезентативнији део његовог опуса, у оквиру кога се издваја читав низ породичних кућа и вила, насталих у периоду интензивног развоја индивидуалног становања у београдским предграђима између два рата.

THE CREATOR OF BELGRADE'S MONUMENTAL ARCHITECTURE

The building at 26 Kneza Aleksandra Karadorđevića Boulevard is part of the rich opus of Milutin Borisavljević, graduate of the Sorbonne, who designed more than 120 buildings, mostly private villas and residences, in the interwar period. As an architect and aesthete, Borisavljević holds a prominent place in the historiography of Serbian architecture and urban design. His scholarly efforts have left a deep mark on the study of history, theory, and aesthetics of architecture, and it is owing to these contributions that he is remembered as the only Serbian architect represented in international encyclopaedias. Borisavljević's works in Belgrade include the chapel at the French military cemetery (1930), balustrades surrounding the park at Studentski Square (1931), and the primary school building on Marulićeva Street (1931). Residential architecture is the most representative part of his opus, featuring a whole series of family houses and villas, made in the period of intensive development of individual housing in the suburbs of Belgrade between the two world wars.

ЛИФТ КАО УКРАС И СВЕДОК ЕПОХЕ

Здање у Булевару кнеза Александра Карађорђевића 26 у својој унутрашњости крије и један истински београдски раритет. У овој палати и данас ради лифт, један од првих који је инсталиран у Србији. Овај систем припада такозваном кавезном типу, са решеткастим вратима и оградом. Направљен је од челика и кованог гвожђа, са заштитном мрежом, а оплемењен је складним ентеријером. Иако малог капацитета, што је типично за епоху уградње, овај лифт и данас одише ретро шармом, сведочи о занатској вештини прошлих времена, али и обогаћује импресивно здање у коме већ девет деценија континуирано ради.

ELEVATOR AS A DECORATION AND A WITNESS TO AN ERA

The building at 26 Kneza Aleksandra Karađorđevića Boulevard hides within a true rarity for Belgrade. There is still a functioning elevator inside the palace, one of the first to be installed in Serbia. This system belongs to the so-called cage type, with a grid door and enclosure. It was made from steel and wrought iron, fitted with a protective mesh, and complemented by a harmonious interior. Though of small capacity, typical of the time when it was built, this elevator still exudes retro charm, testifies to the craftsmanship of times past, while adding a special touch to the impressive residence in which it has been continuously operating for nine decades.

Луја XIV истичу динамичност и раскош украса, док класицистичке фигуре наглашавају мир и елеганцију форме декоративног карактера. Посебну лепоту дају балустраде које, заједно са богатом рељефном пластиком, чине фасаду динамичном и инспиративном.

ПРЕФИЊЕНА ЕЛЕГАНЦИЈА ЕНТЕРИЈЕРА

Складну спољашњост на најбољи начин употпуњује мирни, достојанствени и стилски префињен ентеријер. Улаз у вилу са масивним вратима од кованог гвожђа окружен је мермерним зидовима неокласицистичког стила, што представља несвакидашњи естетски догађај. Моћним, стилски изведеним степеништем, којим доминирају раскошна декоративна ограда и мермерне облоге, долази се на спрат где централно место заузима пространи дневни боравак, оплемењен барокним намештајем, ушушкан ис-

под високих прозора са завесама од тила и драперијама од сомота у винтаж боји. Племенита естетика, на самој ивици гламура, краси и готово све остале просторије овог здања. Једна од најатрактивнијих соба је такозвани златни салон, намењен пријему гостију и састанцима, опремљен стилским намештајем у духу Луја XVI. Истог дизајна је и намештај у холловима и осталим одајама – комодe, златне витрине, конзолни столови са огледалима, кристални лустери... Зидове здања красе бројне вредне уметничке слике академизма и модернизма, трпезарија је у арт деко стилу, док централна радна соба одише неокласицизмом, оличеним у класичном намештају и британским и италијанским мотивима. Неизоставна тачка у шетњи дедињском палатом је и тзв. честерфилд салон, опремљен као соба за разговор и опуштање, као и радни црвени салон са библиотеком. ♦

the period of Louis XIV highlight the dynamism and splendour of decorations, whereas the classicist figures accentuate the peace and elegance of decorative form. The balustrades add particular beauty, which, together with the rich relief sculpture, make the façade dynamic and inspirational.

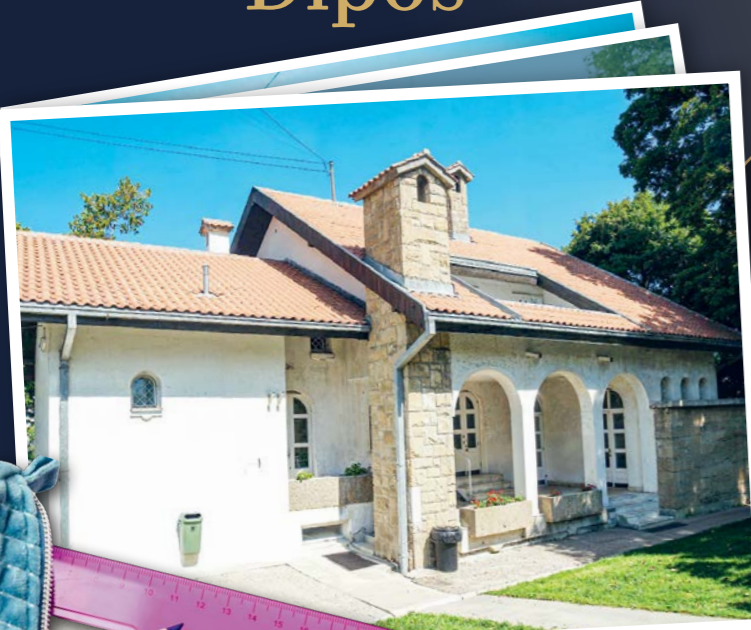
SOPHISTICATED ELEGANCE OF THE INTERIOR

The harmonious exterior is perfectly complemented by the calm, dignified, and stylistically sophisticated interior. The massive wrought-iron doors to the villa are surrounded by marble walls in the Neoclassical style, which creates a remarkable aesthetic experience. The grand, stylish staircase, dominated by an ornate decorative railing and marble tiles, leads to the top floor where the central position is occupied by a spacious living room, enriched with Baroque furniture, tucked in underneath tall windows dressed with sheer curtains and vintage-coloured velvet drapes.

The noble aesthetics, bordering glamour, is characteristic of almost all the other rooms in the residence. One of the most attractive rooms is the so-called gold salon, intended for the reception of guests and organisation of meetings, furnished in the style of Louis XVI. The same design can also be found in the furniture in the hallways and other rooms - dressers, gilded cabinets, consoled tables with mirrors, and crystal chandeliers. The walls of the building are adorned with many valuable paintings in the styles of Academicism and Modernism, whereas the dining room is designed in the Art Deco style, while the central den reflects Neoclassicism, represented in the classical furnishings and British and Italian motifs. An integral stop of any tour of this Dedinje villa is the so-called Chesterfield Salon, furnished as a space for conversation and relaxation, as well the red study with a library. ♦

NAŠA PREPORUKA SU NAŠI ZAKUPCI OUR CLIENTS ARE OUR BEST RECOMMENDATION

L'École française
de Belgrade

www.efb.rs

Kablarska 28
Kablarska 29a
Kablarska 29b
Kablarska 30
Kablarska 31
Ljube Jovanovića 9b
Ljube Jovanovića 9v
Sanje Živanovića 10

International
School of Belgrade

www.isb.rs

Banjičkih žrtava 6

International School
Kreativno Pero

www.kreativnopero.com

Čakorska 3

International
Maarif Schools
of Serbia
Baby Palace

www.maarif.rs

Silvija Kranjčevića 9

Preschool
Institution
Mašana

Diplomatska kolonija 9

Kindergarten
mit Vorschule
der Deutschen
Schule Belgrad

www.dsbelgrad.com

Sanje Živanovića 15

Chartwell
International
School

www.chartwell.edu.rs

Teodora Drajzera 21
Teodora Drajzera 38
Tolstojeva 54
Užička 48a

Дипос на представљању националног развојног плана „Србија 2030“

Председник Републике Србије Александар Вучић са сарадницима представио је 7. марта 2026. у Палати Србија национални развојни план „Србија 2030“, а догађају су присуствовале директорка Друштва „Дипос“ Бојана Мартиновић и заменица директорке Ивана Милосављевић.

План „Србија 2030“ кроз десет тачака дефинише кључне правце развоја Србије у наредним годинама и усмерен је на даљи економски раст, унапређење квалитета живота грађана, јачање институција, модернизацију Србије уз посебан фокус на иновације, дигитализацију и одрживи развој, инвестиционе пројекте, као и трансформацију индустрије уз примену вештачке интелигенције, роботике и аутоматизације.

Кључни стратешки циљеви су очување мира и стабилности, уз слободу, независност и војну неутралност Србије, животни стандард грађана – уз раст плата и пензија, реформа здравственог система уз улагање од пет милијарди евра и кроз елиминисање листа чекања, иновативне лекове и пронаталну политику, реформа образовног система, инвестирање 14,4 милијарде евра у капиталне пројекте у области енергетике укључујући нуклеарну, улагања у

друмску, железничку и комуналну инфраструктуру, убрзавање реформи на европском путу Србије, јачање војске и полиције.

Присуство представника Друштва за изнајмљивање некретнина „Дипос“ д.о.о. Београд овом догађају потврђује опредељеност нашег предузећа да активно прати стратешке развојне политике Републике Србије и доприноси јачању институционалне сарадње у оквиру система јавног сектора.

Dipos Attends Presentation of the ‘Serbia 2030’ National Development Plan

The President of the Republic of Serbia, Aleksandar Vučić, together with his associates, presented the National Development Plan “Serbia 2030” on 7 March 2026 at the Palace of Serbia. The event was attended by the Director of the Real Estate Leasing Company Dipos Belgrade, Bojana Martinović, and Deputy Director Ivana Milosavljević.

The “Serbia 2030” plan defines key directions for Serbia’s development over the coming years through ten priority areas. It is focused on further economic growth, improving the quality of life of citizens, strengthening institutions, and modernizing Serbia, with particular emphasis on innovation, digitalization, and sustainable development. The plan also encompasses investment projects and the transformation of industry through the application of arti-

cial intelligence, robotics, and automation. The key strategic objectives include preserving peace and stability, alongside maintaining Serbia’s freedom, independence, and military neutrality; improving citizens’ living standards through increased wages and pensions; reforming the health-

care system through investments of five billion euros, elimination of waiting lists, introduction of innovative medicines, and implementation of pro-natalist policies; reforming the education system; investing 14.4 billion euros in capital energy projects, including nuclear energy; further investments in road, railway, and municipal infrastructure; accelerating reforms on Serbia’s European path; and strengthening the military and police.

The presence of representatives of the Real Estate Leasing Company Dipos Ltd. Belgrade at this event confirms the company’s commitment to actively follow the strategic development policies of the Republic of Serbia and to contribute to strengthening institutional cooperation within the public sector system.

Дан жена у Дипосу: Равноправност негујемо сваког дана

Поводом 8. марта, у нашем Друштву сваке године славимо снагу, посвећеност и успех наших колегиница које својом енергијом, знањем, професионалношћу и снагом обликују и трасирају пословање и резултате Дипоса.

Поносни смо што наше Друштво предводи прва директорка у историји Дипоса Бојана Мартиновић, али још више што су жене темељ сваког сегмента нашег пословања: од оперативних до свих менаџерских позиција.

Због тога прослава коју традиционално организујемо није само знак пажње, већ израз великог поштовања, али и подсетник да је равноправност вредност коју ми живимо сваког дана.

International Women’s Day at Dipos

On the occasion of 8 March, our company celebrates each year the strength, dedication, and success of our female colleagues, whose energy, knowledge, professionalism, and resilience shape and guide the operations and results of Dipos. We are proud that our company is led by the first female director in its history, Bojana Martinović, and even more so that wom-

en form the foundation of every segment of our operations—from operational roles to all levels of management.

Therefore, the celebration we traditionally organize is not merely a gesture of appreciation, but an expression of deep respect and a reminder that equality is a value we live by every day.

Деда Мраз посетио Дипос

Најлепши део топле празничне атмосфере је радост коју делимо са најмлађима. И овог пута у нашем Друштву организовали смо доделу новогодишњих пакетаћа — догађај који деца наших запослених, али и ми са њима, дочекујемо са великим нестрпљењем.

У посебно декорисаном новогодишњем амбијенту, створена је права чаролија, а ми смо се уз пуно смећа дружили и уживали у представи као и разним играма. Наравно, магичан моменат био је долазак Деда Мраза директно из Лапоније који је у својим санкама донео и поделио малишанима прегршт поклона.

Santa Claus Visits Dipos

The most beautiful part of the festive season is the joy we share with the youngest.

This year again, our company organized the distribution of New Year’s gift packages—an event eagerly anticipated by the children of our employees, as well as by all of us.

In a specially decorated holiday setting, a true festive magic was created, filled with laughter, socializing, a performance, and various games.

Of course, the highlight of the event was the arrival of Santa Claus, who came directly from Lapland and brought a sleigh full of gifts for the children.

Директорка Мартиновић учествовала у стратешком састанку генералног секретара МСП-а Козарева са амбасадором Индије

Директорка Бојана Мартиновић учествовала је 3.03.2026. у сусрету генералног секретара Министарства спољних послова Душана Козарева са новоименованим амбасадором Републике Индије Абишеком Шуклом.

Састанак је био прилика за разговор о конкретним корацима сарадње Министарства спољних послова Републике Србије и Амбасаде Републике Индије у Београду, као и њиховој операционализацији. Уз срдачну добродошлицу, Козарев је амбасадору пожелио успех у обављању дужности, изразивши уверење да ће заједничким залагањем и посвећеним

радом односи две земље бити додатно унапређени.

Констатовано је да посете на високом нивоу представљају додатни импулс јачању традиционално пријатељских односа, успостављених још у оснивачким данима Покрета несврстаних земаља. Управо из тог периода датира и сарадња Дипоса и амбасаде Републике Индије јер је први уговор потписан 1963. године.

Састанку је присуствовао и директор Републичке дирекције за имовину Републике Србије Јован Воркапић. Извор: Министарство спољних послова Републике Србије

Director Martinović Participates in Strategic Meeting Between Secretary-General of Ministry of Foreign Affairs, Kozarev, and Ambassador of India

Director Bojana Martinović took part on 3 March 2026 in a meeting between the Secretary-General of the Ministry of Foreign Affairs, Dušan Kozarev, and the newly appointed Ambassador of the Republic of India, Abhishek Shukla.

The meeting provided an opportunity to discuss concrete steps for cooperation between the Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Serbia and the Embassy of the Republic of India in Belgrade, as well as their operational implementation.

Extending a warm welcome, Kozarev wished the Ambassador success in the performance of his duties and expressed confidence that, through joint efforts and

dedicated work, relations between the two countries would be further enhanced.

It was noted that high-level visits provide an additional impetus to strengthening the traditionally friendly relations established during the founding period of the Non-Aligned Movement.

It is from this period that cooperation between Dipos and the Embassy of the Republic of India dates, as the first contract was signed in 1963.

The meeting was also attended by Jovan Vorkapić, Director of the Republic Property Directorate of the Republic of Serbia.

Source: Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Serbia

Празничну радост Ускрса поделили смо са нашим најмлађим пријатељима

Са директорком компаније, Бојаном Мартиновић, 9. априла 2026. године посетили смо нашег дугогодишњег закупца, вртић „Машана“.

Заједно са децом, кроз игру, смех и радост, украшавали смо велика ускршња јаја, претварајући их у права уметничка дела. За нас је животна радост инспирација, а једноставни, искрени тренуци са онима које волимо и поштујемо су оно што нас надахњује и подсећа на праве вредности.

Sharing Festive Joy of Easter with our Youngest Friends

With the Director of the Company, Bojana Martinović, on 9 April, 2026, we visited our long-standing tenant, the "Mašana" Preschool.

Together with the children, through play, laughter, and joy, we decorated large Easter eggs, turning them into true works of art.

For us, the joy of life is our inspiration, and the simple, sincere moments with those we love and respect are what inspire us and remind us of true values.

Комплетно реновиран престижан објекат у Чакорској 6

Настављамо са бригом и улагањима у непокретности Републике Србије. На једној од најпрестижнијих локација у Београду, на Дедињу, завршили смо радове комплетног реновирања непокретности у Чакорској улици број 6.

Замењен је кров и извршени су сви лимарски радови.

Објекат је термички изолован уградњом термоизолације на фасади и у поткровљу. Изведена је хидроизолација свих мокрих чворова и подрума.

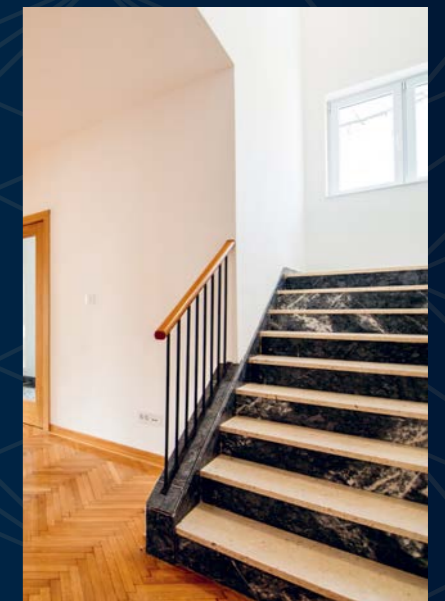
Уграђена је керамика, извршена санација постојећих подова и уграђен храстов паркет у делу објекта.

Израђени су спуштени плафони, замењене су све инсталације водовода и канализације и уграђене нове инсталације јаке и слабе струје.

У објекту је нова расвета, санитарна опрема и нова кухиња са белом техником. Уређено је двориште са паркингом, уграђеним системом за наводњавање и формирањем травњака уз садњу украсног биља.

Уколико сте заинтересовани за живот или рад у некој од непокретности из нашег портфолија, посетите наш сајт www.dipos.rs, а детаљније информације можете добити и путем е-мејла: zakup@dipos.rs

По пријему вашег захтева, организоваћемо разгледање одабраних некретнина и пронаћи некретнину у којој ћете се осећати као код куће.

Complete Renovation of Prestigious Property at 6 Čakorska Street

We continue to invest in and maintain the real estate assets of the Republic of Serbia. At one of the most prestigious locations in Belgrade, in Dedinje, we have completed the full renovation of the property located at 6 Čakorska Street.

The roof was replaced and all sheet metal works were completed.

The building was thermally insulated through the installation of façade and attic insulation.

Waterproofing was carried out in all wet areas and in the basement.

Ceramic works were completed, existing floors were rehabilitated, and oak parquet flooring was installed in part of the building. Suspended ceilings were installed, all water supply and sewage installations were replaced, and new strong and weak current electrical installations were installed.

The building has been equipped with new lighting, sanitary facilities, and a new kitchen with appliances.

The yard has been landscaped, including a parking area, an irrigation system, lawn installation, and the planting of ornamental greenery.

If you are interested in living or working in one of the properties from our portfolio, please visit our website at www.dipos.rs. More detailed information can also be obtained via email at: rent@dipos.rs.

Upon receiving your request, we will arrange viewings of selected properties and help you find a property where you will feel truly at home.

Извор Министарство одбране / Source Ministry of Defence

Република Либан: 63 године партнерства са Дипосом

На обострано задовољство, Амбасадор Републике Либан у Србији, Њ. е. Јусеф Жабре посетио је 19.01.2026. друштво Дипос д.о.о. Београд. Овај срдчан сусрет био је и значајна прилика за унапређење наше сарадње и јачање 63 године дугог партнерства. На састанку, коме су присуствовале директорка Дипоса Бојана Мартиновић и њена заменица Ивана Милосављевић, обе стране констатовале су традиционално пријатељство две земље које ове године обележавају 80 година од успостављања дипломатских односа.

The Republic of Lebanon: 63 Years of Partnership with Dipos

To mutual satisfaction, the Ambassador of the Republic of Lebanon to Serbia, H.E. Yousef Jabr, visited Dipos Ltd. Belgrade on 19 January 2026. This cordial meeting also represented an important opportunity to enhance cooperation and strengthen a 63-year-long partnership. During the meeting, attended by Director Bojana Martinović and Deputy Director Ivana Milosavljević, both sides emphasized the traditionally friendly relations between the two countries, which this year mark 80 years since the establishment of diplomatic relations.

Директорка Дипоса на Високим студијама безбедности и одбране

У Школи националне одбране „Војвода Радомир Путник“ у Београду, 2. фебруара 2026. године, уприличена је свечаност поводом почетка школовања 15. класе Високих студија безбедности и одбране. Главни циљ програма је стварање стратешких лидера, способних за доношење најтежих одлука и управљање системом националне безбедности и одбране у заштити виталних интереса и вредности држава из којих долазе. Међу слушаоцима нове класе, поред директорке Мартиновић, су и представници највиших институција и јавних предузећа

Републике Србије, као и представници МУП-а Републике Српске, оружаних снага БиХ и Намибије. Обраћајући се присутнима, ректор Универзитета одбране, бригадни генерал Бобан Ђоровић, изјавио је да Универзитет одбране настоји да држи корак са најбољим војним високошколским установама у свету и да развија низ активности на унапређењу квалитета студијских програма, управљања научноистраживачком делатношћу и интензивирању међународне војне сарадње. Извор : Министарство одбране Републике Србије

Dipos Director Enrols in 15th Class of Advanced Security and Defence Studies

At the National Defence School "Vojvoda Radomir Putnik" in Belgrade, a ceremony marking the commencement of studies for the 15th class of Advanced Security and Defence Studies was held on 2 February 2026. The main objective of the program is to develop strategic leaders capable of making the most complex decisions and managing national security and defence systems in order to protect the vital interests and values of their respective countries. In addition to Director Martinović, participants of the new class include representatives of the highest institutions and public enterprises of the Republic of Serbia, as

well as representatives of the Ministry of Interior of Republika Srpska, and the armed forces of Bosnia and Herzegovina and Namibia. Addressing the attendees, the Rector of the University of Defence, Brigadier General Boban Đorović, stated that the University strives to keep pace with the world's leading military higher education institutions and continuously develops activities aimed at improving the quality of study programs, managing scientific research, and intensifying international military cooperation. Source: Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Serbia

Дипос на тематској седници Владе о питањима од стратешког значаја

Важна тематска седница Владе Србије, којој је присуствовао председник Србије Александар Вучић на позив премијера проф. др Ђуре Мацута одржана је 25. јануара 2026. године. Председник је поручио да свет иде ка даљем фрагментирању и сукобима и да то није више подела на Запад и остатак света, већ долази до значајне фрагментације унутар Запада. Како је навео, да би се обезбедио и гарантовао мир, сигурност и безбедност грађанима, у тим условима потребан је ангажман свих државних органа на ономе што је установљено као највиши приоритет – очување мира и стабилности земље и додао да је сада свет на својој преломној тачки и да и ми морамо да пронађемо своје место у том и таквом свету са најмање ризика и са много сигурности за наше грађане. На седници којој је присуствовала и директорка нашег Друштва Бојана Мартиновић, разматрана су кључна питања од стратешког значаја за Републику Србију,

са посебним освртом на укупне политичке и економске прилике у земљи и свету, као и на реализацију развојних и

инфраструктурних пројеката од националног значаја, међу којима је и пројекат EXPO 2027.

Dipos Attends Thematic Session of the Government of Serbia on Key Strategic Issues

An important thematic session of the Government of Serbia, attended by the President of Serbia, Aleksandar Vučić, at the invitation of Prime Minister Prof. Dr. Đuro Macut, was held on 25 January 2026. The President emphasized that the world is moving towards further fragmentation and conflicts, noting that divisions are no longer simply between the West and the rest of the world, but that significant fragmentation is also occurring within the West itself. He pointed out that, in order to ensure and guarantee peace, security, and safety for citizens under such conditions, the

engagement of all state institutions is required in addressing the highest priority—preserving peace and stability. He added

that the world is currently at a turning point and that Serbia must find its place in such a world with minimal risk and maximum security for its citizens. At the session, which was also attended by the Dipos Director, Bojana Martinović, key issues of strategic importance for the Republic of Serbia were discussed, with particular focus on overall political and economic developments in the country and globally, as well as on the implementation of major development and infrastructure projects of national importance, including EXPO 2027.

96% НАШИХ ЗАКУПАЦА ДАЛО ЈЕ НАЈВИШУ ОЦЕНУ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНОСТ И ОПЕРАТИВНОСТ ЗАПОСЛЕНИХ У ДИПОСУ

96% OF OUR TENANTS GAVE THE HIGHEST RATING FOR THE PROFESSIONALISM AND EFFICIENCY OF THE EMPLOYEES AT DIPOS

Дан детета: Догађај за најмлађе чланове Дипос породице

Поводом обележавања Међународног дана дечијих права, у бајковитом објекту из портфолија нашег друштва, у улици Андре Николића 17, дана 15. новембра 2025. године организовали смо посебан догађај за најмлађе чланове наше Дипос породице.

Кроз игру, дружење, креативне радионице, малишани су имали прилику да науче више о својим правима, али и о значају породице, љубави, толеранције и поштовања у одрастању сваког човека.

Поред родитеља придружила им се и директорка нашег Друштва Бојана Мартиновић као и њена заменица Ивана Милосављевић.

Children's Day: Event for Youngest Members of Dipos Family

On the occasion of International Children's Rights Day, on 15 November 2025, a special event was organized for the youngest members of the Dipos family at a fairytale-like property from our portfolio located at 17 Andre Nikolića Street.

Through play, social interaction, laughter, and creative workshops, children had the opportunity to learn more about their rights, as well as about the importance of family, love, tolerance, and respect in every person's upbringing.

до данас, брижљиво је негована наша сарадња. Стога, са изузетним задовољством данас истичемо чињеницу да је та сарадња прерасла у једно искрено и поуздано пријатељство, баш као и билатерни односи наше две земље. Учинићемо све да и наше Друштво буде поуздан и кредибилан домаћин у Вашем мандату", изјавила је директорка Мартиновић, пожелевши Његовој Екселенцији успешну дипломатску мисију у нашој земљи. Амбасада Републике Кубе за своје потребе користи објекат из нашег портфолија у улици Доментијанова 4 у Београду.

Срдачна добродошлица новоименованом амбасадору Кубе

У просторијама нашег Друштва, 21.01.2026., са великим задовољством смо угостили новоименованог амбасадора Кубе у Србији, Њ. е. Павела Оренсија Дијаса Енандеса. Током срдачног и пријатељског сусрета, директорка Дипоса Бојана Мартиновић и њена заменица Ивана Милосављевић, упознале су амбасадора са радом и пословањем нашег Друштва и осврнуле се и на вишедеценијску сарадњу Дипоса и Амбасаде Републике Кубе у Београду. "Први Уговор о закупу непокретности закључен између амбасаде Кубе и Дипоса датира из 1963. године. Од тада

Dipos Warmly Welcomes Newly Appointed Ambassador of Cuba

On 21 January 2026, at the premises of our company, we had the great pleasure of hosting the newly appointed Ambassador of Cuba to Serbia, H.E. Pavel Orensio Díaz Hernández. During the cordial and friendly meeting, Dipos Director Bojana Martinović and her Deputy Ivana Milosavljević introduced the Ambassador to the work and operations of the company, also reflecting the decades-long cooperation between Dipos and the Embassy of the Republic of Cuba in Belgrade. "The first lease agreement between the Embassy of Cuba and DIPOS dates back

to 1963. Since then, our cooperation has been carefully nurtured. It is therefore our great pleasure to emphasize today that this cooperation has evolved into a sincere and reliable friendship, just like the bilateral relations between our two countries. We will make every effort to ensure that our company remains a reliable and credible host during your mandate," stated Director Martinović, wishing His Excellency a successful diplomatic mission in Serbia. The Embassy of Cuba uses a property from our portfolio located at 4 Domentijanov Street in Belgrade.

Директорки Друштва свечано уречена диплома Дипломатске академије МСП

Министар спољних послова Србије Марко Ђурић, свечано је уручио 22. децембра 2025. диплому директорки Дипоса Бојани Мартиновић као и осталим полазницима Дипломатске академије који су успешно завршили стручно усавршавање.

"СТИЦАЊЕ ОВЕ ДИПЛОМЕ ЗА МЕНЕ ЈЕ ВЕЛИКА ЧАСТ И ЗАДОВОЉСТВО, АЛИ И ВЕЛИКА ОДГОВОРНОСТ, ЈЕР ПРЕДСТАВЉА ЗНАЧАЈНО ПОГЛАВЉЕ У МОМ СТРУЧНОМ И ЛИЧНОМ УСАВРШАВАЊУ КАО И ПОСВЕЊЕНОСТИ СЛУЖБИ У ЈАВНОМ ИНТЕРЕСУ.

Стечено знање омогућило ми је дубље разумевање савремених међународних односа и значај дипломатске праксе, али сам сигурна да ће значајно допринети и мом даљем раду на позицији на којој се тренутно налазим.

Изражавам искрену захвалност Министарству спољних послова, ресорном министру Марку Ђурићу, предавачима и колегама који су својим знањем, искуством и подршком омогућили остварење овог успеха," изјавила је директорка Мартиновић овим поводом.

Говорећи о циљевима за годину која је пред нама, министар Ђурић је указао на то да ће приоритети бити наставак рада на очувању стабилности у нашем реги-

ону у веома сложеним условима, наставак рада на очувању нашег самосталног и војно неутралног положаја, јачање економских капацитета наше земље, као и очување културног, историјског и духовног наслеђа српског и свих народа који живе на подручју Републике Србије. "Све то у великој мери почива на људима који ступају у редове дипломат-

ске службе, који морају да буду прво право и најбоље лице Србије, свакога дана и у свему што се ради и у свом професионалном деловању и у свом приватном. Јер, ово није посао, ово је позив, позив који нам налаже да дајемо најбоље од себе сваког дана и да се непрекидно усавршавамо", закључио је министар.

Dipos Director Ceremonially Receives Diploma from Diplomatic Academy of Ministry of Foreign Affairs

The Minister of Foreign Affairs of Serbia, Marko Đurić, ceremonially awarded a diploma on 22 December 2025 to the Dipos Director, Bojana Martinović, as well as to other participants who successfully completed professional training at the Diplomatic Academy.

"Obtaining this diploma is a great honor and pleasure for me, but also a significant responsibility, as it represents an important chapter in my professional and personal development, as well as my commitment to public service.

The knowledge acquired has enabled me to gain a deeper understanding of con-

temporary international relations and the importance of diplomatic practice, and I am confident that it will significantly contribute to my further work in my current position.

I express my sincere gratitude to the Ministry of Foreign Affairs, Minister Marko Đurić, the lecturers, and my colleagues, whose knowledge, experience, and support made this achievement possible," stated Director Martinović on this occasion.

Speaking about the goals for the coming year, Minister Đurić emphasized that priorities will include maintaining regional sta-

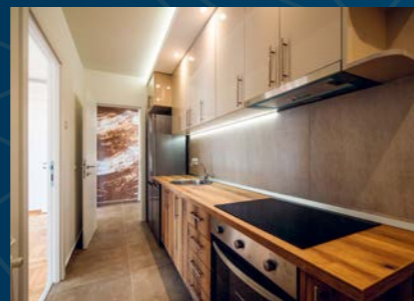
bility under complex conditions, preserving Serbia's independent and militarily neutral position, strengthening the country's economic capacities, and safeguarding the cultural, historical, and spiritual heritage of the Serbian people and all communities living in Serbia.

"All of this largely depends on the people entering the diplomatic service, who must represent the true and best face of Serbia every day—in both their professional and personal conduct. This is not just a job, but a calling that requires us to give our best every day and to continuously improve," concluded the Minister.

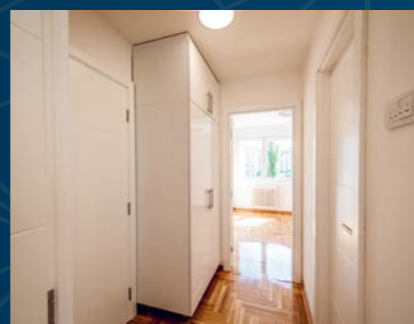
Живети у центру: Савршено реновиран стан на Дорћолу

У једном од најлепших и најтраженијих делова Београда, на Дорћолу у улици Дубровачка 26 наше Друштво извело је комплетно реновирање изузетно функционалног стана укупне површине 83,38 м². У двособном стану са две терасе који се налази на четвртом спрату може се рећи да је све ново. Извршена је замена фасадне и унутрашње столарије, подови су од новог паркета док су у ходнику, кухињи, купатилу и на терасама постављане керамичке плочице.

Купатило је опремљено новим санитарним елементима, кухиња са комплетно новим елементима и радном површином а нови су и сви електрични уређаји и инсталације. Урађени су комплетни електро инсталатерски, молерски и гипсарки радови, фарбање радијатора, хидро изолација као и водинсталатерски радови. Зидови су свеже окречени и декорисани маштовитим детаљима који никога не остављају равнодушним.

Посетите наш сајт www.dipos.rs, или нам пишите на zakup@dipos.rs уколико сте заинтересовани за неку од непокретности из нашег портфолија. По пријему вашег захтева, организоваћемо разгледање одабраних некретности и пронаћи идеалну некретност за вас.

Visit our website at www.dipos.rs, or contact us at rent@dipos.rs if you are interested in any of the properties from our portfolio. Upon receiving your inquiry, we will organize viewings of selected properties and help you find the ideal home for you.

Living In The City Center: A Perfectly Renovated Apartment In Dorćol

In one of the most beautiful and sought-after parts of Belgrade, in Dorćol at 26 Dubrovačka Street, our company has carried out a complete renovation of an exceptionally functional apartment with a total area of 83.38 m². In this two-room apartment with two terraces, located on the fourth floor, everything can truly be described as brand new. All exterior and interior joinery has been replaced; the floors feature new parquet, while ceramic tiles have been installed in the hallway, kitchen, bathroom, and on the terraces.

The bathroom is fitted with new sanitary elements, the kitchen is equipped with completely new cabinetry and work surfaces, and all electrical appliances and installations are new as well. Comprehensive electrical, painting, and plastering works have been completed, along with radiator repainting, waterproofing, and plumbing works. The walls have been freshly painted and decorated with imaginative details that leave a lasting impression.

Сарадња на снажним историјским темељима

Cooperation Built on Strong Historical Foundations

RS

Србија и афричке земље располажу огромним капиталом историјског партнерства. Пријатељство са афричким народима темељи се на солидарности, подршци и помоћи, поштовању суверенитета и међународног права, али и дубоком познавању и узајамним симпатијама. Да је Африка важан стуб у спољној политици Србије биће потврђено и ове године, свечаним обележавањем 25. маја – Дана Африке и националног Дана пријатељства са афричким народима.

Дан Африке обележава се у знак сећања на 1963. годину, када су шефови 32 независне државе афричког континента у Адис Абеби потписали повељу којом је створен први форум независних афричких држава – Организација афричког јединства, која је прерасла у Афричку унију. Република Србија, на темељима снажних историјских веза, од 2017. године званично обележава 25. мај као Дан пријатељства са народима Африке.

Овај празник, због вишедеценијске сарадње са дипломатским представништвима афричких земаља у Београду, важан је датум и за Друштво Дипос, које је поносно на чврста партнерства са мисијама Алжира, Египта, ДР Конга, Туниса, Либије, Сомалије...

Празник континента који је колевка човечанства добар је повод за отварање нових поглавља сарадње. Африка је данас, када су инвестиције у питању, једна од глобално најдинамичнијих регија, а њене државе успешно развијају своје локалне економије. Такође, Србија и партнерске афричке државе имају капацитет за додатни развој сарадње у области пољопривреде и производње хране, трговине, образовања и културе, одбране... ♦

EN

Serbia and the countries of Africa share a vast legacy of historical partnership. This friendship is grounded in solidarity, mutual support and assistance, respect for sovereignty and international law, as well as in a deep understanding and genuine mutual affinity. Africa remains a key pillar of Serbia's foreign policy—something that will once again be affirmed this year through the official commemoration of May 25, celebrated both as Africa Day and as Serbia's national Day of Friendship with the Peoples of Africa.

Africa Day is observed in remembrance of 1963, when the leaders of 32 independent African states gathered in Addis Ababa to sign the charter establishing the first continental forum—the Organization of African Unity, which later evolved into the African Union. Building on these strong historical ties, the Republic of Serbia has officially marked May 25 as the Day of Friendship with the Peoples of Africa since 2017.

Given its decades-long cooperation with the diplomatic missions of African countries in Belgrade, this occasion also holds particular significance for DIPOS, which takes pride in its enduring partnerships with the missions of Algeria, Egypt, the Democratic Republic of the Congo, Tunisia, Libya, Somalia, and others.

A celebration dedicated to a continent often described as the cradle of humanity also provides an opportunity to open new chapters of cooperation. Today, Africa stands among the most dynamic regions globally in terms of investment, with its nations steadily developing their local economies. At the same time, Serbia and its African partners have considerable potential to further strengthen cooperation in areas such as agriculture and food production, trade, education and culture, and defense. ♦

Србија
25. маја
обележава Дан
пријатељства
са афричким
народима, што
је још једна
добрих односа

Serbia marks May
25 as the Day of
Friendship with
the Peoples of
Africa, reaffirming
the strength of
their close and
longstanding
relations

Директорка
Дипоса Бојана
Мартиновић
и амбасадор
Мексика Карлос
Феликс Корона

*Director of
Dipos, Bojana
Martinović, and
the Ambassador
of Mexico Carlos
Félix Corona*

Ове године наше Друштво обележава важне годишњице – 70 година успешне и пријатељске сарадње са дипломатским представништвима Мексика и Албаније. Овај значајан јубилеј за нас није само потврда континуитета већ и дубоких, чврстих и поузданих партнерских односа

„ДИПОСОВИ“ ЈУБИЛЕЈИ
DIPOS'S JUBILEES

70 година сарадње са амбасадама Мексика и Албаније

70 Years of Cooperation with the Embassies of Mexico and Albania

Директорка
Мартиновић
и амбасадор
Албаније
Бардил Цанај

*Director Martinović
and the Ambassador
of Albania
Bardhyl Canaj*

This year, our company is celebrating two important anniversaries – 70 years of successful and friendly cooperation with the diplomatic missions of Mexico and Albania. This important jubilee for us is not just a confirmation of continuity, but of deep, solid, and reliable partnerships.

RS

Сарадња између Дипоса и Амбасаде Мексика убраја се међу најдуготрајнија и најстабилнија партнерства која наше друштво негује. Срдчан и изузетно пријатан сусрет директорке Дипоса Бојане Мартиновић и њене заменице Иване Милосављевић, са амбасадором Мексика, Њ. е. Карлосом Феликсом Коронам, уприличен је 8. децембра 2025. године у просторијама амбасаде те земље у духу празника и јубилеја у 2026. години - 70 година успешне сарадње.

Први Уговор о закупу Амбасаде Мексика и нашег Друштва потписан је 1956. године, а представништво се већ деценијама налази у објекту из нашег портфолија, у улици Љутице Богдана 5, због чега је посета имала посебно свечан и емотиван карактер. Изражавајући захвалност на вишедеценијском поверењу и сарадњи, директорка Мартиновић уручила је Његовој екселенцији специјални „Кључ поверења“ - симболичан знак поштовања, лојалности и узајамне посвећености. Током разговора обе стране истакле су велико задовољство изграђеним партнерством.

„Вишедеценијске сарадње са нашим закупцима темељ су, али и круна нашег пословања. Сарадња са Амбасадом Мексика посебно сведочи о снази поверења, поштовања, професионализма и заједничког рада. То су партнерства која нас инспиришу да увек идемо корак даље“, изјавила је директорка Мартиновић.

Отвореност и пријатељство одликују и вишедеценијску успешну сарадњу Дипоса са Амбасадом Албаније у Београду. Први уговор о закупу Дипос и албански партнери потписали су 1956. године и, на обострано задовољство, та сарадња траје и данас.

То је потврђено и 10. децембра 2025, када је у амбасади Албаније уприличен срдчан и садржајан сусрет директорке Бојане Мартиновић и заменице Иване Милосављевић са амбасадором Њ. е. Бардилем Цанајем. У духу вишегодишње сарадње и међусобног уважавања, и амбасадору Цанају уручен је симболични „Кључ поверења“, као израз захвалности и чврстог партнерства које се континуирано негује и унапређује.

Обраћајући се амбасадору, Мартиновић је нагласила да је реч о поклону који поред поверења, представља и кључ којим отварамо врата за нове заједничке пројекте и могућности.

„Данашњи састанак био је прилика да сагледамо заједничке резултате које смо до сада остварили, као и да додатно ојачамо наше дугогодишње партнерство“, изјавила је директорка Мартиновић. Амбасадор Цанај током искреног и срдчног разговора нагласио је

САРАДЊА СА „ДИПОСОМ“ ОД СУШТИНСКОГ ЗНАЧАЈА

„Разумевање и поштовање специфичних потреба једне амбасаде од суштинског је значаја како бисмо имали функционално и квалитетно представништво које приказује прави имиџ Мексика у Србији. „Дипос“ има вољу и разумевање да спроводи административне процесе који су својствени само дипломатским представништвима. Коначно, а подједнако важна је и услуга клијентима, коју амбасада добија од „Дипоса“ приликом одржавања и адаптације простора, увек благовремено и са најбољом завршном обрадом, као и у најбољим могућим роковима. Укратко, за Амбасаду Мексика сарадња са компанијом „Дипос“ од суштинског је значаја за испуњавање наших дипломатских функција у Србији, на чему смо им веома захвални“, изјавио је Амбасадор Сједињених Мексичких Држава у Републици Србији, Њ.е. Карлос Исауро Феликс Корона.

важност Дипоса и портфолија услуга за рад албанског дипломатског представништва у Београду.

Албанија за своје дипломатско представништво користи импресивну кућу на адреси Булевар кнеза Александра Карађорђевића 25а. Тај објекат, својим вредностима архитектуре, естетике и историјског значаја, истински је украс Београда и један од драгуља Дипоса. ◆

EN

The cooperation between Dipos and the Embassy of Mexico is among our company's longest-standing and most stable partnerships. A warm and very pleasant meeting between Dipos Director Bojana Martinović and her Deputy Ivana Milosavljević, and the Ambassador of Mexico, H.E. Carlos Félix Corona, took place on December 8, 2025, at the embassy's premises, in the spirit of the holidays and the 2026 jubilee – 70 years of successful cooperation.

The first lease agreement between the Embassy of Mexico and our company was signed in 1956, and the mission has for decades been located in a property from our portfolio, at 5 Ljutice Bogdana Street, which gave the visit a particularly ceremonial and emotional character. Expressing gratitude for decades of trust and cooperation, Director Martinović presented His Excellency with a special 'Key of Trust' – a symbolic token of respect, loyalty, and mutual commitment. During the meeting, both sides emphasized their great satisfaction with the partnership that has been built.

'Decades-long cooperation with our tenants is both the foundation and the pinnacle of our business operations. Cooperation with the Embassy of Mexico particularly testifies to the strength of trust, respect, professionalism, and joint work. These are the partnerships that inspire us to always go a step further', said Director Martinović.

Openness and friendship also characterise Dipos's decades of successful cooperation with the Embassy of Albania in Belgrade. The first lease agreement between Dipos and the Albanian partners was signed in 1956, and the collaboration has lasted ever since, to mutual satisfaction.

This was officially reaffirmed on 10 December 2025, when in the Embassy of Albania, a cordial and eventful meeting was held between Dipos Director Bojana Martinović, Deputy Ivana Milosavljević, and H. E. Bardhyl Canaj, Ambassador of Albania. In the spirit of long-standing cooperation and mutual respect, Ambassador Canaj also received the symbolic 'Key of Trust', as an expression of gratitude and firm partnership which is continuously nurtured and improved.

Addressing the Ambassador, Martinović emphasized that the gift, in addition to symbolising trust, also represents a key that opens the door to new joint projects and opportunities.

'Today's meeting was an opportunity to review

COOPERATION WITH DIPOS IS ESSENTIAL

'Understanding and respecting the specific needs of an embassy is essential in order to have a functional and high-quality mission that presents the true image of Mexico in Serbia. Dipos has the willingness and understanding to implement administrative processes that are specific to diplomatic missions. Finally, and equally important, is the client service the embassy receives from Dipos during the maintenance and adaptation of facilities – always timely, with the highest quality finishing, and within the best possible deadlines. In short, for the Embassy of Mexico, cooperation with Dipos is essential for the fulfilment of our diplomatic functions in Serbia, for which we are very grateful', said the Ambassador of the United Mexican States to the Republic of Serbia, H.E. Carlos Isaura Félix Corona.

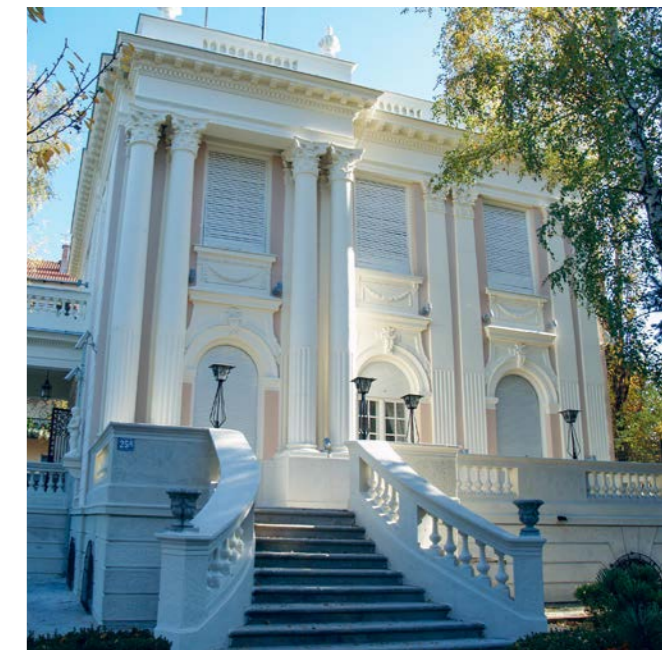
the joint results we have achieved thus far, and to further deepen our long-standing partnership', said Dipos Director, Bojana Martinović. Ambassador Canaj, during the open and cordial discussion, emphasized the importance of Dipos and their service portfolio for the operating of the Albanian diplomatic mission in Belgrade.

Albania uses an impressive villa for its diplomatic mission at 25a Kneza Aleksandra Karadorđevića Boulevard. With its architectural, aesthetic, and historical value, this property is truly an ornament of Belgrade and one of Dipos's gems. ◆

Симболично признање „Кључ поверења“ за дуго и искрено партнерство

Symbolic recognition, the "Key of Trust," for a long-standing and sincere partnership

EMBRAER 195

VLAKA

VLAKA

Јиржи Марек

ПОВЕЗУЈЕМО СРБИЈУ СА СВЕТОМ

Генерални директор компаније „Ер Србија“ каже да у савременом свету авио-компаније имају ширу улогу – оне су често први контакт путника са једном државом и њен својеврсни амбасадор. Квалитет услуге, професионализам запослених и идентитет самог брэнда, како каже, имају директан утицај на то како се доживљава снага и саме земље

Jiří Marek
*Connecting Serbia
with the World*

The CEO of Air Serbia says that in the modern world airlines play a wide role – they are often the first contact point of passengers with a country and act as their ambassadors. The quality of service, professionalism of staff and brand identity, he claims, have a direct impact on how the strength of the country is perceived

Компанија „Ер Србија“ је свесна улоге коју има као „амбасадор“ Србије, повезујући људе, прилике и дестинације. Повезивање земље са светом и њеном дијаспором представља и чување културних, традиционалних и емотивних веза. Наша стратешка улога огледа се у томе да дугорочно унапређујемо међународну доступност Србије и кроз свакодневно пословање градимо њен позитиван имиџ као модерне и глобално интегрисане државе. Унапређење мреже дестинација, модернизација флоте и континуирани фокус на стабилност развоја и одрживи раст јесу инвестиција у будућност. И Србије и њене националне авио-компаније.

Сумирајући остварене резултате, али и скицирајући правце будућег развоја, ово у интервјуу за „Дипос магазин“ истиче први човек „Ер Србије“ Јиржи Марек. Он истиче да „Ер Србија“, као национални авио-превозник, има важну стратешку улогу у унапређењу међународне повезаности Србије и јачању њене глобалне препознатљивости.

„Развој авио-саобраћаја директно доприноси економској конкурентности земље, већој доступности тржишта и привлачењу инвестиција и туриста. У савременом свету авио-компаније имају ширу улогу – оне су често први контакт путника са једном државом, тако да квалитет услуге, професионализам запослених и идентитет самог бренда имају директан утицај на то како се доживљава снага и саме земље“, каже Марек.

Стратешки значај

Свој стратешки значај компанија „Ер Србија“ показала је и на почетку последњих ратних дејстава на Блиском истоку. Авионима националног авио-превозника велики број наших грађана из Уједињених Арапских Емирата и околних држава сигурно је нашао пут до куће. Последња криза није једина у којој су капацитети компаније „Ер Србија“ коришћени за прихват и транспорт грађана Србије у ванредним околностима, а значај националне авио-компаније био је нарочито видљив током пандемије ковида 19. Хиљаде наших грађана по посебном реду летења стигле су тада на сигурно, у Србију, из „закључаних“ страних држава.

Ја сам Чех, али долазак у Србију сам њиховио ујаво збој њоја шњо наши народи деле исти културни образац и начин социјалне интеракције. У Београду се не осећам као странца. Госпојримсво и ошвореност људи, чак и њрвем сусрећу, дојриносе мом осећају њријадностју овом народу

Према резултатима престижне анкете америчког магазина „Глобал тревелер“, „Ер Србија“ је прошле године поново проглашена за најбољу авио-компанију у источној Европи. Поред тога, компанија је забележила снажан раст броја путника, ширење мреже дестинација и стабилне пословне резултате. Шта сматрате пресудним за постизање врхунских успеха и обарање историјских рекорда у пословању?

Верујем да су кључ успеха „Ер Србија“ јасна визија развоја, стратешко планирање и доследна посвећеност квалитету у сваком сегменту пословања. Међународна признања, попут титуле за најбољу авио-компанију у источној Европи, представљају важну потврду да дугорочне стратегије и одговорно управљање дају мерљиве резултате. Посебну вредност овој награди даје чињеница да се ова награда заснива на искуствима и оценама захтевних, пре свега пословних путника и корисника премијум услуга.

I am Czech, but I accepted to come to Serbia exactly because our peoples share the same cultural pattern and manner of social interaction. I do not feel as a foreigner in Belgrade. The hospitality and openness of people, even when you first meet someone, contribute to my sense of belonging to this people

Air Serbia is aware of the role it plays as an ‘ambassador’ of Serbia, connecting people, opportunities, and destinations. Connecting the country with the world and its diaspora is also about preserving the cultural, traditional, and emotional ties. Our strategic role is reflected in the fact that we have been improving the international accessibility of Serbia in the long term and that we are building its positive image as a modern and globally integrated state, through our day-to-day operations. The expanding of the network of destinations, fleet modernization, and continuous focus on the stability of development and sustainable growth are an investment in the future – both of Serbia and of its national airline.

This is how the CEO of Air Serbia, Jiří Marek, sums up the results and directions for further development in an interview with Dipos Magazine. He emphasizes that Air Serbia, as the national carrier, plays an important strategic role in improving Serbia’s international connectivity and strengthening its global recognition.

‘The development of air transport directly contributes to the economic competitiveness of a country, greater market accessibility, and attracting investment and tourists. In the modern world, airlines play a broad role – they are often the first contact point of a passenger with a country, so the quality of service, professionalism of the staff, and brand identity have a direct impact on how the strength of the country is perceived’, Marek says.

According to the results of a prestigious survey conducted by the American magazine Global Traveler, last year Air Serbia was once again named the best airline in Eastern Europe. The company also recorded a strong increase in the number of passengers, expanded the network of destinations, and achieved stable business results. What do you believe to be crucial for the achievement of top-level results and breaking historical business records?

I believe that the key to Air Serbia’s success is a strong vision of development, strategic planning, and consistent dedication to quality in every segment of operations. International recognitions, such as the title of best airline in East Europe are an important confirmation that long-term strategies and responsible management lead to quantifiable results. An added value to this award is the fact that it is based on the experiences and evaluations of the demanding business passengers and premium service users.

Strategic Importance

Air Serbia demonstrated its strategic importance again when the latest conflict erupted in the Middle East. The airplanes of the national carrier safely transported many of our citizens home from the United Arab Emirates and neighbouring countries. This last crisis was not the only time when the capacities of Air Serbia were used to receive and transport Serbian citizens in emergencies, as the importance of the national airline was particularly evident during the Covid-19 pandemic. Thousands of our citizens were able to make it safely back to Serbia from foreign countries that were ‘locked down’, owing to specially organized flights.

We ended last year, which was truly a year of success, with a record-breaking figure of 4.57 million passengers carried, which surpassed the historical result of the former flag carrier, JAT. We significantly expanded the flight network, introduced new destinations and increased flight frequency, operating a total of 103 routes to 34 countries across four continents. All of these results are a consequence of the concerted efforts of a professional and dedicated team. I often emphasize that the biggest strength of any company are its people and a strong brand, because they are the ones that provide resilience to challenges and ensure long-term growth.

How do you achieve the balance between commercial goals and national interests in practice?

Commercial goals and national interests are not principles that are opposed to each other. On the contrary, they are mutually dependent. A sustainable and profitable business model allows a company to gradually develop the key aspects of its business operations, which are significant for the economy, tourism, and the diaspora, while also ensuring efficiency and competitiveness in the market. The alignment between these principles results in the achievement of remarkable business results and the growth of national economy.

Прошлу годину, која је заиста година успеха, завршили смо са рекордних 4,57 милиона превезених путника, чиме смо надмашили историјски резултат некадашњег ЈАТ-а. Значајно смо проширили мрежу летова, увели нове дестинације и повећали број фреквенција, послујући на укупно 103 руте ка 34 земље, на четири континента. Сви ови резултати су пре свега плод заједничког рада професионалног и посвећеног тима. Често истичем да су највећа снага сваке компаније њени људи и снажан бренд, јер управо они омогућавају отпорност на изазове и дугорочни раст.

Како се у пракси постиже баланс између комерцијалних циљева и националних интереса?

Комерцијални циљеви и национални интереси нису два супротстављена принципа. Напротив, они су међусобно зависни. Одржив и профитабилан модел пословања омогућава компанији да дугорочно развија кључне аспекте свог пословања од значаја за привреду, туризам и дијаспору, уз истовремено обезбеђивање ефикасности и конкурентности на тржишту. Усклађеност ових принципа резултира уједно остваривањем извршних пословних резултата и развојем националне економије.

Београд ће у годинама које долазе, посебно током ЕХРО 2027, угостити велики број посетилаца и пословних делегација из целог света. Како Air Serbia види своју улогу у том стратешки важном пројекту?

Имајући у виду улогу коју наша компанија има у повезивању Београда са целим светом, себе видимо као једног од кључних партнера ЕХРО 2027. Кроз наше операције промовишемо Србију као модерну, отворену земљу, земљу добрих домаћина и за нас је ЕХРО прилика за додатно учвршћивање репутације Србије и наше компаније у свету. Потврдићемо нашу улогу коју имамо као национални авио-превозник, а она се огледа у обезбеђивању несметаног транспорта учесника, олакшавању пословних и културних контаката и позиционирању Београда као регионалног и глобалног чворишта.

Посебно истичемо да у години одржавања изложбе „Ер Србија“ обележава велики јубилеј – 100 година постојања. То је значајан датум не само за историју наше компаније, већ и за развој цивилног ваздухопловства у овом делу Европе. Овај јубилеј додатно наглашава важност наше улоге и допринос који ћемо имати у оквиру ЕХРО, као и прилику да представимо богату традицију и будућност авио-индустрије у Србији.

Гледајући унапред, како видите даљи развој компаније „Ер Србија“ у наредним годинама и које вредности желите да развијате не само као превозник, већ и као представник Србије у свету?

Наш даљи развој видимо кроз стално праћење и разумевање потреба путника. У годинама које долазе, мрежу дестинација, сервис и услугу креираћемо управо у складу са тим потребама, водећи рачуна да искуство путовања буде пријатно и у складу са савременим трендовима у авио-индустрији. Посебан акценат стављамо на иновације које унапређују удобност и практичност, програм лојалности који ће олакшати путовање и свакодневне куповине, као и одрживост која је све важнија нашим путницима. Желимо да „Ер Србија“ буде синоним за поузданост, гостопримство и модерну услугу, али и компанија која пажљиво ослушкује своје путнике и прилагођава се њиховим очекивањима. На тај начин, не само да ћемо наставити да јачамо повезаност Србије са светом, већ ћемо и допринети њеном представљању као земље отворених, савремених и гостољубивих домаћина.

У јануару 2026. године навршило се четири године како сте на челу компаније. Шта бисте издвојили као највеће успехе, а шта као најзначајније изазове?

Промене су могуће. Сматрам да је то изузетно важан аспект нашег рада. Верујем да права мотивација запослених, у складу са стратегијом, доноси резултате, јер стратегија без људи који је спроводе, остаје само идеја. Највећи изазов је свакодневно подсећати запослене да свој рад посматрају из перспективе наших путника. Само тако можемо заиста да разумемо њихове потребе и да им пружимо искуство које заслужују, сваким даном померајући границе квалитета наших услуга.

Годинама већ живите и радите у Србији. Да ли сте се у том периоду, српски речено, „сродили“ са нашом земљом и људима? Шта препознајете као посебности карактера српског народа и које његове врлине посебно вреднујете?

У нашим народима је словенска душа. Ја сам Чех, али долазак у Србију сам прихватио управо због тога што наши народи деле исти културни образац и начин социјалне интеракције. У Београду се не осећам као странац. Гостопримство и отвореност људи, чак и при првом сусрету, доприносе мом осећају припадности овом народу, насупрот савременом индивидуализму који је данас све присутнији. ♦

Желимо да „Ер Србија“ буде синоним за поузданост, гостопримство и модерну услугу, али и компанија која пажљиво ослушкује своје путнике и прилагођава се њиховим очекивањима. На тај начин, не само да ћемо јачамо повезаност Србије са светом, већ ћемо и допринети њеном представљању као земље отворених, савремених и гостољубивих домаћина.

We would like Air Serbia to be synonymous with reliability, hospitality, and modern service, a company that listens carefully to its passengers and adapts to their expectations. That is how we will not only continue strengthening Serbia's connections with the world, but also contribute to its representation as an open, modern, and hospitable country.

In the coming years, particularly during EXPO 2027, Belgrade will welcome many visitors and business delegations from all over the world. How does Air Serbia see its role in this strategically important project?

Bearing in mind the role our company plays in connecting Belgrade with the whole world, we see ourselves as one of the key partners of EXPO 2027. Through our operations, we promote Serbia as a modern, open, and hospitable country, and EXPO for us is an opportunity to solidify the reputation of Serbia and our company globally. We will confirm our role as the national airline, which is reflected in providing smooth transportation for participants, facilitating business and cultural contacts, and positioning Belgrade as a regional and global hub.

We would particularly like to highlight that in the year of EXPO, Air Serbia will celebrate a major anniversary – 100 years of operations. This date is important not just for the history of our company, but for the development of civil aviation in this part of Europe. This jubilee further highlights the importance of our role and the contribution we will have within EXPO, as well as the opportunity to present the rich tradition and future of the aviation industry in Serbia.

Looking ahead, how do you see the future development of Air Serbia in the coming years, and which values would you like to develop not only as a carrier, but as a representative of Serbia internationally?

We plan our future development through constantly monitoring and understanding the needs of passengers. In the years to come, we will create the network of destinations and services in line with these needs, making sure that the experience of travel is pleasant and aligned with the latest trends in the aviation industry. We are particularly focusing on innovation that improves comfort and practicality, the loyalty programme that will facilitate travel and everyday purchases, along with the sustainability which is more and more important for our passengers. We would like Air Serbia to be synonymous with reliability, hospitality, and modern service, a company that listens carefully to its passengers and adapts to their expectations. That is how we will not only continue strengthening Serbia's connections with the world, but also contribute to its representation as an open, modern, and hospitable country.

In January 2026, it was four years since you became CEO of the company. What would you single out as your biggest success, and what was the biggest challenge?

Change is possible. I believe that this is an extremely important aspect of what we do. I believe that genuine motivation of the employees together with strategy brings results, because strategy without the people implementing it remains just an idea. The biggest challenge is to remind your employees each day to observe what they do from the perspective of our passengers. This is the only way to truly understand their needs and give them the experience they deserve, pushing the boundaries of quality of our services each day.

You have been living and working in Serbia for years. Have you grown attached to our country and our people during that time? What traits of the Serbian people have you come across and which of them do you particularly appreciate?

Our peoples share a Slavic soul. I am Czech, but I accepted to come to Serbia exactly because our peoples share the same cultural pattern and manner of social interaction. I do not feel as a foreigner in Belgrade. The hospitality and openness of people, even when you first meet someone, contribute to my sense of belonging to this people, as opposed to modern-day individualism which is ever more present. ♦

ТЕМИШВАР

Timișoara

Префињена душа банатска

Овај град је историјска варош пуна српских трагова из прохујалих времена, седиште је српске заједнице у Румунији и град у коме се грађани Србије заиста осећају као код куће. Доситеј Обрадовић, Бранко Радичевић, Сава Текелија, Константин Данил, Милош Црњански, Тодор Манојловић и Душан Васиљев само су неки важни културни делатници који су живели и стварали у банатском Малом Бечу

Sophisticated Soul of Banat

This city is a historical town full of Serbian traces from bygone times. It is the centre of the Serbian community in Romania and a place where Serbs genuinely feel at home. Dositej Obradović, Branko Radičević, Sava Tekelija, Konstantin Danil, Miloš Crnjanski, Todor Manojlović, and Dušan Vasiljev, are just some of the important cultural figures who lived and worked in the 'Little Vienna' of the Banat region

Казалка компаса српског духовног простора, окренутог ка северистоку, више од три века непогрешиво показује ка Темишвару, као једном од угаоних каменова српске историје и културе. Шармантни румунски град још од средњег века континуирано је био једно од највећих средишта културе и образовања банатских Срба, али и место снажног уздицања и афирмације националног духа. Темишвар је данас историјска варош пуна српских трагова из прохујалих времена. Седиште је српске заједнице у Румунији и град у коме се грађани Србије заиста осећају као код куће.

А како и не би, када их у Темишвару дочекују пријатељска Румунија, насмејана лица домаћина, српски језик на сваком кораку и безброј сведочанстава вишевековног боравка српског народа. Овај град је и историјска лекција тежње ка слободи и просперитету. И не само то: историјском сањарењу склон шетач на темишварским улицама лако ће уочити трагове корака и фрагменте судбина Доситеја Обрадовића, Бранка Радичевића, Саве Текелије, Константина Данила, Милоша Црњанског, Тодора Манојловића, Душана Васиљева... Они су само најпознатији житељи румунског града на Бегеју који су трајно уписани у златне странице српске културе и уметности.

Расцијански квадрат

Темишварски Срби, откад постоје, окупљали су се, а и данас то чине, око своје матице - Саборног храма Васкрсења Господњег, катедралне цркве, која је од 18. века епицентар њиховог духовног и културног живота. Ово маркантно здање налази се на једном од централних градских чворишта - Тргу уједињења. Западни блок складног барокног трга, који чини срце овог града, заузима репрезентативно здање Владичанског двора, у којем вековима столује владика Српске цркве. Ови објекти, заједно са пратећим зградама које су у прошлости имале различите културне, просветне и административне функције, чине српски Расцијански квадрат и истински су украс и понос Темишвара.

Темишварска епархија СПЦ током дугог трајања имала је на свом челу велики број истакнутих личности, које су дале изузетан допринос очувању српског националног. Међу њима су Исаија Ђаковић, Јоаникије Владисављевић, Георгије Поповић... На Трајановом тргу, који се налази у делу града названом Фабрика, налази се и српска црква посвећена Светом Ђорђу. У том делу града некада су живели Срби и Грци, који су били махом занатлије и трговци, али и уметници. Црква је подигнута у периоду од 1745. до 1755. године

и поседује колекцију од више од 100 верских књига писаних на словенским језицима и неколицину на грчком језику из 18. и 19. века.

Како пише др Мирјана Павловић из Етнографског института САНУ у својој студији „Срби у Темишвару“, српска заједница је била заокружена, успешна и релативно добро интегрисана у социјални и економски живот града. Аустро-турски рат, који је претходио Великој сеоби 1690. године, развејао је темишварске Србе, да би се у деценијама које су уследиле комуна консолидовала и наново заокружила. Новоуспостављена грађанска класа - трговци и занатлије - брзо се и динамично развијала, о чему сведоче не само древни анали и старе пословне књиге, већ и бројне задужбине и палате широм града. Српска заједница, уз мађарску и немачку, дала је велики допринос темишварском мултикултурализму.

Мали Беч на Бегеју

Темишвар је био град европског нивоа, у који се долазило по образовање, пословну прилику, уметничко признање. Баш ту је гимназију завршио један од највећих српских романтичарских песника Бранко Радичевић. У њему је написао и своју прву песму на српском језику „Девојка на студенцу“. На старом темишварском гробљу и данас почивају његов отац Теодор и брат Стеван.

Мали Беч на Бегеју оставио је дубок траг у уметничкој инспирацији једног од највећих српских писаца Милоша Црњанског. Из родног Чонграда доселио се као дете у овај град који је остао трајна инспирација и симбол изгубљеног завичаја у његовом богатом опусу.

Иконостас,
рад Константина
Данила

Iconostasis,
by Konstantin
Danil

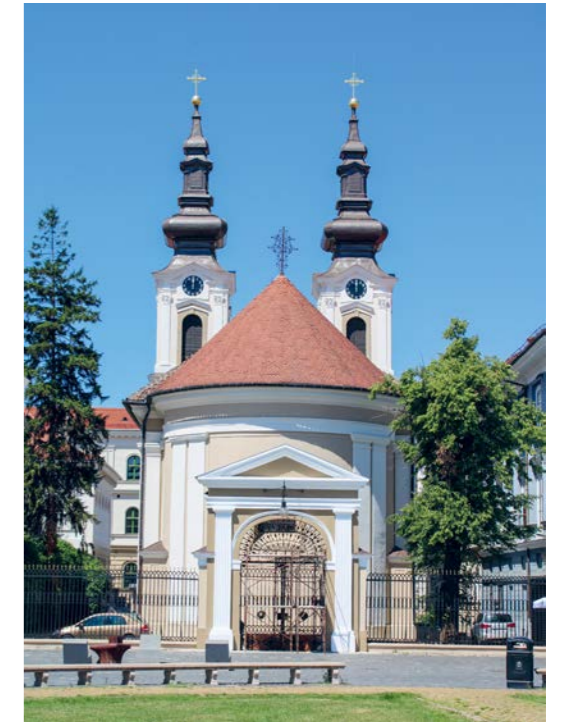
For more than three centuries, the compass needle of the Serbian spiritual sphere, when turned towards the north-east, has unmistakably pointed in the direction of Timișoara, one of the cornerstones of Serbian history and culture. This charming Romanian city has since the Middle Ages been one of the largest cultural and educational centres of the Banat Serbs, and the place of a tremendous rise and affirmation of national spirit. Today, Timișoara is a historical town full of Serbian traces from bygone times. It is the centre of the Serbian community in Romania and a place where Serbian citizens genuinely feel at home.

And how could it be otherwise, when in Timișoara they are greeted by the friendly, smiling Romanian hosts, the Serbian language can be heard at each step, and there are countless testimonies to the centuries of Serbian presence here. This city is a historical lesson in the striving for freedom and prosperity. Not only that: any daydreaming-prone passer-by will easily notice the footsteps and fragments of destinies on the streets of Timișoara of such Serbian notables as Dositej Obradović, Branko Radičević, Sava Tekelija, Konstantin Danil, Miloš Crnjanski, Todor Manojlović, and Dušan Vasiljev. These are the most famous inhabitants of this Romanian town on the Bega River, who have left an indelible mark on the golden pages of Serbian culture and art.

The Rascian Square

The Serbs of Timișoara, for as long as they have existed, have gathered, and still do, near their spiritual centre - the Serbian Orthodox Ascension Cathedral, which has served as the epicentre of spiritual and cultural life since the 18th century. This striking building is located in one of the central hubs of the city - Union Square. The western part of this harmonious Baroque square, which is the heart of the city, is dominated by the striking Serbian Orthodox Episcopal Palace, where for centuries the Bishop of the Serbian Orthodox Church has resided. These edifices, together with the accompanying buildings which in past served different cultural, educational, and administrative purposes, form the Serbian Rascian Square and are a genuine treasure and pride of Timișoara.

Throughout its long history, the Timișoara Eparchy of the Serbian Orthodox Church has been governed by many remarkable personalities, who made significant contributions to the preservation of the Serbian national identity. These include Isaija Đaković, Joanikije Vladislavljević, and Georgije Popović, to name a few. At Trajan Square, which is located in the

Саборни храм Вазнесења Господњег
/ Serbian Orthodox Cathedral of the
Ascension of the Lord

part of town known as Fabric, there is a Serbian church dedicated to Saint George. Serbs and Greeks, mostly craftsmen and artists, used to inhabit this part of town. The church was built between 1745 and 1755 and includes a collection of more than 100 religious books from the 18th and 19th centuries, written mostly in the Slavic languages, with a few in the Greek language.

Mirjana Pavlović, PhD, from the Ethnographic Institute of the Serbian Academy of Sciences and Arts claims in her study entitled *Serbs in Timișoara* that the Serbian community was cohesive, successful and relatively well integrated into the social and economic life of the city. The Austro-Turkish war that preceded the 1690 Great Migration of Serbs dispersed many Serbs of Timișoara, but in the subsequent decades, the community consolidated again. The newly established bourgeois class, consisting of merchants and craftspeople, developed quickly and dynamically, as evidenced not only by the ancient records and business books, but the many endowments and palaces across the city. The Serbian community, along with the Hungarian and German ones, contributed greatly to the multiculturalism of Timișoara.

Little Vienna on the Bega River

Timișoara was a city of European renown, a place where people came for education, business

Двор српског епископа
/ Residence of the Serbian bishop

Био је то, писао је Црњански, сјајан град, чији су житељи живели бечким стилем живота. Корзо, кавалери, шетње, углађене баште кафетерија и посластичарница, опера и позоришне представе, манири и углађеност. Трагове тог и таквог Темишвара и данас срећемо на Тргу слободе, Тргу уједињења и Тргу победе, као и питорескним улицама које повезују ова урбана чворишта.

Темишвар је и данас средиште српског народа који живи на простору Румуније. У њему ради српска гимназија „Доситеј Обрадовић“, а у околини и више од 20 српских културно-уметничких друштава. Српски језик се чује свуда, ћириличних натписа је доста, а осећај припадности је свеprisутан. Разлог томе су туристи из Србије, чији број већ годинама

Арад – град сликара и архитеката

Сторија о Србима у Румунији и њиховом историјском трајању била би недоречена без помињања још једног важног центра – Арада. Град на реци Мориш, удаљен око 60 километара од Темишвара, веома је значајан за историју Срба на територији данашње Румуније. Овде су рођени многи знаменити Срби: митрополит Георгије Јовановић, сликар Стеван Алексић, архитекта Милан Табаковић и његови синови Ђорђе и Иван. У овом граду рођен је и сахрањен Сава Текелија, велики српски добротвор, изузетан српски културни радник, задужбинар и утемељивач српских културних институција у Хабзбуршкој монархији.

▲
Трг уједињења
у Темишвару

Union Square
in Timișoara

расте. То су и јединствене прилике да се гости из матице из прве руке увере у некадашњи сјај српске заједнице у Тамишком Банату, која је српској историји дала велике људе и њихова сјајна дела.

Да традиционалне споне и данас повезују сведоче и бројни канали комуникације Србије са својим сународницима у Румунији. Као пример бриге матице за Србе из региона може да послужи посета генералног секретара Министарства спољних послова Душана Козарева Букурешту крајем 2025, када се састао и са председником Савеза Срба у Румунији и послаником у румунском парламенту Огњаном Крстићем.

Главна тема разговора био је положај српске заједнице у Румунији и активности које Савез предузима у циљу очувања националног идентитета кроз различите културне и едукативне пројекте. Крстић је нагласио да у Румунији живи око 12.000 Срба, од чега око 10.000 у Темишвару и околини и истакао је значај доступности образовања на матерњем језику, посебно издвојивши српску школу „Доситеј Обрадовић“ у Темишвару, коју похађа око 140 ученика.

Крстић је додао да учешће наших сународника у политичком животу Румуније има велики значај у контексту побољшања свеукупног квалитета живота Срба у овој пријатељској земљи и истакао веома добру сарадњу са надлежним органима Србије, посебно са Управом за сарадњу са дијаспором и Србима у региону. ◆

Baroque palaces
are an ornament
of the city

opportunities, and artistic recognition. It was here that one of the greatest Serbian romanticist poets, Branko Radičević, completed his secondary education. It was in Timișoara that he wrote his first poem in the Serbian language, *The Girl at the Spring*. His father Teodor and brother Stevan still rest at the old cemetery in Timișoara.

The Little Vienna on the Bega left a lasting mark on the artistic inspiration of one of the greatest Serbian writers, Miloš Crnjanski. He moved from his native Czongrád as a child to Timișoara, the town which remained a lasting inspiration and a symbol of a lost homeland in his rich oeuvre.

Crnjanski described Timișoara as a marvelous city whose inhabitants lived a life similar to the one in Vienna. It had a promenade, refined gentlemen, leisurely walks, elegant gardens of cafes and pastry shops, opera and theatre performances, etiquette, and elegance. The traces of this Timișoara can still be seen at Liberty Square, Union Square, and Victory Square, and in the picturesque streets that connect these urban hubs.

Timișoara is still the central point of Serbs living in Romania. The Serbian general secondary education school 'Dositej Obradović' operates here, and there are more than 20 Serbian cultural and artistic associations in the city and its surroundings. The Serbian language can be heard everywhere, there are many inscriptions in the Cyrillic script, and there is an overall sense of belonging. This feeling is evidenced by the growing numbers of tourists arriving from Serbia. A visit to Timișoara is a unique opportunity to witness first-hand the former glory of the Serbian community in the Timiș Banat, which contributed many great people and works of art to Serbian history.

Arad – City Of Painters and Architects

The story of Serbs in Romania and their historical existence would not be complete without mentioning another important centre – Arad. This town on the Mureș River, around 60 kilometres from Timișoara, is also very important for the history of Serbs in the territory of modern Romania. It was the birthplace of many distinguished Serbs: Metropolitan Georgije Jovanović, painter Stevan Aleksić, architect Milan Tabaković, and his sons, Đorđe and Ivan. The town is also the birth and burial place of Sava Tekelija, great Serbian benefactor, remarkable cultural figure, endower and founder of Serbian cultural institutions in the Hapsburg monarchy.

The fact that traditional ties are still alive and well is also evidenced by the many communication channels that exist between Serbia and their compatriots in Romania. An example of the homeland's care for Serbs in the region was the visit of the General Secretary of the Minister of Foreign Affairs, Dušan Kozarev, to Bucharest in late 2025, when he also met with the President of the Association of Serbs in Romania and MP in the Romanian parliament, Ognjan Krstić.

The main topic of discussion was the position of the Serbian community in Romania and the activities undertaken by the Association to preserve national identity through various cultural and educational projects. Krstić highlighted that around 12,000 Serbs live in Romania, 10,000 of whom inhabit Timișoara and the surrounding area, and he also emphasized the importance of the availability of education in the mother tongue, particularly focusing on the 'Dositej Obradović' school in Timișoara, which has around 140 students.

Krstić added that the participation of fellow Serbians in the political life of Romania plays a big role in improving the overall quality of life of Serbs in this friendly country and highlighted the excellent cooperation with the relevant authorities from Serbia, particularly the Directorate for Cooperation with the Diaspora and Serbs in the Region. ◆

ДВОРСКИ СЈАЈ ГЛАВНОГ ГРАДА THE ROYAL GRANDEUR OF BELGRADE

Дворови Београда важно су културно-историјско наслеђе, али и препознатљиви симболи достојанствене елеганције који одликују све велике европске престонице

Belgrade's palaces are an important cultural and historical heritage, and recognisable symbols of dignified elegance that characterise all of the great European capitals

RS

Дворови никада нису били само резиденције и коначишта владара. Подизани су као симболи моћи и снаге државе – репрезентативни простори у којима се земља у пуном сјају показивала свету. Њихова архитектура, положај у урбаном простору и церемонијална улога обликовали су не само политички живот већ и естетику самог града. И београдски дворови, кроз различите епохе, од кнежевине и краљевине до савременог доба, пратили су развој државе и њену историјску судбину. Упркос променама државног уређења, ова здања данас су више су од важног културно-историјског наслеђа и урбаних оријентира.

Са дозом достојанствене елеганције која одликује велике европске престонице, али и као места где су се укрштали политика, култура и друштвени живот, дворови и даље подсећају да је српска престоница одувек била град највиших стремљења.

ДВОР КРАЉА МИЛАНА (СТАРИ ДВОР)

Иако је Србија знатно раније обновила своју државност, први модерни краљевски комплекс добила је тек 1882. године, када је, недалеко од данашњег Дома Народне скупштине, по пројекту познатог архитекте Александра Бугарског, подигнут Стари двор – резиденција краља Милана Обреновића.

Била је то зграда по мери младе, али амбициозне државе, изграђена и декорисана по свим европским мерилима тога доба. Реч је о репрезентативној резиденцији са фасадама обликованим у духу академизма и са елементима италијанске ренесансе. Поред улаза са тремом, посебно је упечатљива декорација првог спрата, где срећемо дорске стубове, грифоне, каријатиде, као и тимпаноне - троугаоне украсне елементе изнад врата и прозора.

Ентеријер Старог двора био је уређен у духу раскошних европских дворова тог доба. Простране сале за пријеме, свечане дворане и приватни апартмани били су опремљени раскошним намештајем, кристалним лустерима, позлаћеним украсима и огледалима. Зидове су украшавале декоративне штукатуре, свилене зидне облоге и уметничке слике, док су подови били прекривени паркетом сложених орнаме-

Иако је Србија знатно раније обновила своју државност, први модерни краљевски комплекс добила је тек 1882. године, када је подигнут Стари двор

ната и раскошним теписима. Такав ентеријер требало је да нагласи нови престиж српске монархије и да Београду да репрезентативан двор достојан европских престоница.

Иако је по спољашњој архитектури зграда била међу најлепшим остварењима академске архитектуре Србије 19. века, била је два пута оштећена: у Првом светском рату и у Шестоаприлском бомбардовању 1941. године. Послератна реконструкција и преуређивање Старог двора трајали су све до 1947. године, када је његов изглед знатно измењен.

Стари двор је у време изградње био део шире целине краљевских објеката, коју су још чинили Стари конак, Маршалат, зграда Гарде, дворска башта... Цео кварт био је ограђен богато украшеном оградом, са лучним капијама за пешачки и колски пролаз и стражарам. Данас је у Старом двору смештена Градска скупштина.

ДВОР КРАЉА АЛЕКСАНДРА

Изградњу Новог двора поручио је краљ Петар Први Карађорђевић, али није дочекао да се усели у ово здање. У Нови двор је 1922. године ушао његов син Александар, који је до тада живео у Кући Крсмановића на Теразијама (данас познатој и као зграда Протокола, у којој је потписано стварање нове државе Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца 1918. године). Пројекат је потписао Стојан Тителбах, а архитектонски дизајн објекта ослоњен је на академске традиције Старог двора, са којим чини урбану целину у строгом центру града.

Двор је био званична резиденција до 1934, када је уступљен Музеју кнеза Павла, који се

Двор краља
Милана
(Стари двор)

*King Milan's
Palace
(Old Palace)*

Двор краља
Александра
(Нови двор)

*The Palace of
King Alexander
(New Palace)*

EN

Royal palaces were never just residences or lodgings of rulers. They were constructed as symbols of the power and strength of the state – representative spaces in which the country presented itself to the world in all of its splendour. Their architecture, position in the urban space, and ceremonial role have shaped not just political life, but the aesthetics of the city. The palaces of Belgrade, through different epochs, from the principality and kingdom to the modern times, have also followed the development of the state and its historical destiny. In spite of the changes in state organisation, today these buildings are more than just important cultural and historical heritage and urban landmarks.

With a touch of dignified elegance that characterises major European capitals, and as places where politics, culture, and social life converged, these palaces are still a reminder that the Serbian capital has always been a city with the highest of aspirations.

KING MILAN'S PALACE (OLD PALACE)

Even though Serbia had restored its statehood much earlier, the first modern royal complex was built only in 1882, when the Old Palace, designed

The interior of the Old Palace was decorated in the spirit of the grand European palaces of the time. The spacious reception rooms, ceremonial halls, and private apartments were furnished lavishly

by the famous architect Aleksandar Bugarski, was built near today's National Assembly, as the residence of King Milan Obrenović.

The residence was tailored to the fledgling but ambitious state, constructed and decorated in accordance with all European standards of the time. This is a representative palace with facades designed in the spirit of Academicism with elements of the Italian Renaissance. In addition to the entrance with a porch, particularly impressive are also the first-floor decorations, where we meet Doric columns, griffins, caryatides and tympanums – triangular decorative elements above the doors and windows.

The interior of the Old Palace was decorated in the spirit of the grand European palaces of the time. The spacious reception rooms, ceremonial halls, and private apartments were furnished lavishly, with crystal chandeliers, gilded decorations, and mirrors. The walls were adorned by decorative stuccoes, silky wall coverings, and artistic paintings, whereas the floors were covered with intricately shaped parquet and luxurious carpeting. Such an interior was meant to highlight the new prestige of the Serbian monarchy and provide Belgrade with a representative palace akin to the ones in other European capitals.

Although according to its exterior, this palace was among the most beautiful outputs of Academicist architecture in 19th century Serbia, it was damaged on two occasions: in World War I and in the bombing of Belgrade on 6 April 1941. The post-war reconstruction and redecorating of the Old Palace lasted until 1947, when its appearance was significantly changed.

During the time of its construction, the Old Palace was part of a larger complex of royal buildings, including also the Old Residence, the Marshalate, the Guard Building, and the palace gardens. The entire quarter was surrounded by a richly decorated fence, with arched gates for pedestrian, carriages, and guards. Today, the Old Palace houses the Belgrade City Assembly.

THE PALACE OF KING ALEXANDER

The construction of the New Palace was commissioned by King Peter I Karađorđević, who did not live to move in the residence. The first resident of the New Palace was his son Aleksandar in 1922, who until then had lived in the Krsmanović Residence in Terazije (known today as the Protocol Building, where the signing of the declaration of the new Kingdom of Serbs, Croats, and Slovenes took place in 1918). The design was developed by Stojan Titelbah, and the architecture was based on the Academicist traditions of the Old Palace, with which it forms an urban complex in the very heart of the city.

Конак кнеза Милоша

Residence of Prince Miloš

Photo Beograd.rs

RS

ту налазио до 1948. године. У послератном периоду имао је различите намене, а данас је у њему смештено Председништво Србије.

КОНАК КНЕЗА МИЛОША

Прошлост београдских владарских резиденција, међутим, има и своју претходну историју. Најстарији сачувани владарски резиденцијални објекат у Београду је Конак кнеза Милоша Обреновића у Топчидеру. У бајковитом природном амбијенту, окружен шумовитим брежуљцима Кошутњака, грађен је од 1831. до 1834. године, по плановима неимара које је предводио главни дворски архитекта тог времена Хаџи Никола Живковић.

Конак у коме је кнез Милош провео последње дане пред смрт 1860. године по својој архитектури припада касноосманској архитектури и осликава историјски тренутак у коме је подигнут. Као што се и Србија тога доба уздизала из Оријента и стремила Европи, и Милошева резиденција поседује одређене средњоевропске архитектонске елементе, нарочито у делу класицистичког, готово амбир стила улазног портала, као и у фасадној декорацији.

Конак је половином 19. века био централни део топчидерског дворског комплекса. У њему је своје важно место имала придворна Црква Светих апостола Петра и Павла, митрополитова кућа, Хајдучка чесма, касарне и други помоћни објекти. Посебан украс топчидерског парка је платан, посађен у време

изградње конака, који својим моћним стаблом и раскошном крошњом пречника 50 метара и данас никога не оставља равнодушним.

Међутим, сменом династија (1903), Конак добија потпуно другу функцију. Од резиденције постаје полицијска постаја, а од 1920. године Музеј лова и шумарства. Приликом прославе 150-годишњице Првог српског устанка (1954), у Конаку је отворен Музеј Првог српског устан-

Заборавање палате и дворци

Српску престоницу кроз историју су красили и дворски објекти који су данас готово пали у заборав. Тако је оснивач престоног Београда, деспот Стефан Лазаревић, свој двор имао на Цитадели, међу кулама тадашњег Горњег града. Први конак кнеза Милоша Обреновића у Београду био је Господарски конак који се налазио прекопута данашње Саборне цркве.

Кнежев двор, касније познат под именом Стари конак, подигао је као своју породичну кућу око 1840. године уставобранитељ Стојан Симић а ово велелепно здање се налазило између Старог и Новог двора у центру Београда. Симићеву кућу откупила је држава, а користио је кнез Александар Карађорђевић са породицом, као и чланови династије Обреновић. У овом здању извршен је атентат на последњег српског краља и краљицу из династије Обреновић током Мајског преврата 1903. године.

EN

The Palace was the official residence until 1934, when it was handed over to the Museum of Prince Pavle, which remained there until 1948. In the post-war period it served different purposes, and today houses the Presidency of Serbia.

RESIDENCE OF PRINCE MILOŠ

The history of Belgrade's royal residences, however, has even older roots. The oldest preserved ruler's residence in Belgrade is the Residence of Prince Miloš Obrenović in Topčider. Set in a fabulous natural environment, surrounded by the tree-covered hills of Košutnjak, it was constructed in 1831 – 1834, according to the plans of builders led by the main court architect of the time, Hadži Nikola Živković.

The residence where Prince Miloš spent his final days before he died in 1860, belongs to the late Ottoman architecture and reflects the historical moment in which it was built. Just like Serbia of the time rose from the Orient and strove towards Europe, Miloš's residence also possesses certain Central European architectural elements, particularly in the Classicist, almost Empire style of the entrance portal, and in the façade decorations.

In the middle of the 19th century, the Residence was the central part of the Topčider royal complex, which included also the court church of Holy Apostles Peter and Paul, the metropolitan's residence, the Hajdučka česma public fountain, barracks, and other auxiliary structures. A special ornament in Topčider Park is a plane tree that was planted during the time of the construction of the residence, whose powerful trunk and lush 50-metre wide canopy still amaze visitors to this day.

Краљевски комплекс
Карађорђевића
- Бели двор

*The Karađorđević Royal Complex -
The White palace*

Photo Royalfamily.org

However, after the change of dynasties (1903), the Residence received a completely different function. It was turned from a residence into a police station, and in 1920 it was made the Museum of Hunting and Forestry. On the occasion of the 150th anniversary of the First Serbian Uprising (1954), the Museum of the First Serbian Uprising was opened in the Residence, and the initial exhibits were used as the starting point for the forming of the Historical Museum of Serbia, to which the building still belongs.

THE KARADORĐEVIĆ ROYAL COMPLEX

If we follow the addresses of royal residences, we can see that the Obrenović dynasty moved from Topčider to the very centre of Belgrade, whereas the Karađorđević dynasty moved in the opposite direction. This is how the capital city gained another royal complex, a little farther away, in the neighbourhood of Dedinje.

Surrounded by spacious parks, cypresses, and old trees, the Dedinje Royal Palace was created as the new seat of the Yugoslav royal family

Forgotten Palaces and Residences

Throughout its history, the Serbian capital has been adorned with royal buildings which have been almost forgotten. Despot Stefan Lazarević, who first made Belgrade the capital of Serbia, had his court in the Citadel, among the towers of the old Upper Town. The first residence of Prince Miloš was the Lord's Residence, which was located across the modern-day Cathedral Church of Saint Michael the Archangel.

The Prince's Palace, later known as the Old Residence, was built as a family home around 1840 by one of the Defenders of the Constitution, Stojan Simić, and this majestic building was located between the Old and New courts in the centre of Belgrade. Simić's home was later purchased by the state and was used by Prince Aleksandar Karađorđević with his family, as well as members of the Obrenović dynasty. It was in this building that the last Serbian king and queen from the Obrenović dynasty were assassinated during the May Coup in 1903.

RS

ка, а првобитни експонати су послужили као полазна основа за формирање Историјског музеја Србије, коме ово здање припада и данас.

КРАЉЕВСКИ КОМПЛЕКС КАРАЂОРЂЕВИЋА

Ако се, судећи по владарским адресама, династија Обреновић преселила из Топчидера у строги центар Београда, Карађорђевићи су пошли у супротном правцу. Тако је престоница добила још један дворски комплекс, нешто даље, на Дедињу.

Окружен пространим парковима, чемпресима и старим стаблима, дедињски Краљевски двор настао је као ново седиште југословенске краљевске породице у време када је Београд постајао престоница велике и сложене државе. Тишина и зелени појас који окружују комплекс давали су му карактер издвојене резиденције, достојне владарског дома.

Срце комплекса чини Краљевски двор, гра-

Бели двор, једна од најелегантнијих резиденција међуратног Београда, зидан је по жељи краља Александра за његове синове Петра, Томислава и Андреја, у духу европског класицизма и академизма

Краљевски комплекс
Карађорђевића
- Бели двор

*The Karadorđević
Royal Complex -
The White palace*

Photo Royalfamily.org

ђен у периоду 1924–1929. године као лична резиденција краља Александра и краља Петра Другог, а данас је дом престолонаследника Александра и његове породице. Пројектанти су били архитекта Живојин Николић и академик Николај Краснов, а архитектура двора ослања се на традицију српско-византијског стила, са елементима који подсећају на старе манастирске конаке и медитеранске резиденције.

Неколико година касније, 1934. године, у непосредној близини подигнут је и Бели двор, једна од најелегантнијих резиденција међуратног Београда. Зидан је по жељи краља Александра за његове синове Петра, Томислава и Андреја, у духу европског класицизма и академизма, са елегантним фасадама и светлим салонима. Краљ Александар није доживео да види завршетак радова, а изградњу двора довршио је кнез Павле који је, као велики љубитељ уметности, двор опремио вредним уметничким делима.

Революционарна промена државног уређења и укидање монархије 1945. године нису утицали на намену комплекса. Деценијама потом дворски комплекс био је званична резиденција првог човека Југославије Јосипа Броза Тита, да би тек деведесетих година комплекс делимично био враћен на коришћење старим власницима – члановима краљевске породице Карађорђевић. ♦

EN

Краљевски комплекс
Карађорђевића -
Краљевски двор

*The Karadorđević
Royal Complex -
The Royal palace*

at a time when Belgrade became the capital of a large and complex state. The silence and the green area surrounding the complex gave it a character of an exclusive residence, worthy of a ruler's home.

The heart of the complex is the Royal Palace, built in 1924-1929, as the personal residence of King Aleksandar and King Petar II, and today serves as the residence of Crown Prince Aleksandar and his family. It was designed by architect Živojin Nikolić and academician Nikolay Krasnov, and the palace's architecture relies on the tradition of the Serbian-Byzantine style, with elements reminiscent of old monastery lodgings and Mediterranean homes.

Several years later, in 1934, the White Palace was constructed in the vicinity, as one of the most elegant residences of inter-war Belgrade. It was commissioned by King Aleksandar for his sons Petar, Tomislav, and Andrej, in the spirit of European Classicism and Academicism, with elegant facades and bright salons. King Aleksandar did not live to see the completion of

White Palace, as one of the most elegant residences of interwar Belgrade, was commissioned by King Aleksandar for his sons Petar, Tomislav, and Andrej, in the spirit of European Classicism and Academicism

the works, and the construction was finalised by Prince Pavle who, as a great art lover, furnished the palace with valuable art works.

The revolutionary change of state organisation and abolition of the monarchy in 1945 did not affect the complex's purpose. For decades later, the royal complex was the official residence of the President of Yugoslavia, Josip Broz Tito, and only in the 1990s it was partially returned to its former owners – the members of the Karadorđević royal family. ♦

ЗЛАТНЕ НИТИ НАРОДНЕ УМЕТНОСТИ

GOLDEN THREADS OF FOLK ART

Традиционалну српску одећу, високе естетске вредности, чине иконици елементи српског идентитета који сведоче о континуитету културе и трајним вредностима многих генерација. Она је истински чувар наслеђа и аутентичног духа нашег поднебља

Traditional Serbian clothing of high aesthetic value is composed of iconic elements of Serbian identity that bear witness to the continuity of culture and the enduring values of many generations. She is a true guardian of heritage and the authentic spirit of our region

RS

Српска ношња, изникла из аутентичног народног стваралаштва, препознатљив је национални симбол и поуздани чувар традиције. Шајкача, шумадијска сукња, традиционални вез и опанци, због своје историје, симболике, али и високе естетске вредности, иконични су елементи српског идентитета, који и даље надахњују спајајући прошлост и садашњост сведочећи о континуитету културе и трајним вредностима које се преносе кроз генерације.

Приступало му се као истинском благу – свечано одело у старим српским кућама вековима је брижно чувано у посебно украшеним шкрињама и орманима, са букетима најмирисијег сувог цвећа, пажљиво четкано и изношено на најоштрији мраз и најтоплије сунце. А и како би другачије, када је народна ношња била истински понос и драгоценост власника. И не само њега, него и његовог дома и свих укућана. Богатство украса, веза, детаља у ручном раду, комбиновано са најбољим материјалима, чинило је одела за посебне прилике знаком достојанства домаћина и доказом талента и вредних руку супруга, мајки и кћерки из његове куће.

Традиционална ношња, иако потиснута из свакодневице под утицајем индустрије, промене начина живота и духа модерног времена, данас је саставни део идентитета српског

народа, а упечатљиви елементи народног одела, попут капе шајкаче или опанака, препознатљив су симбол нашег народа, ма где живео. Такође, ови одевни елементи временом су постали иконични предмети који, било као визуелни мотиви, сувенири или чак делови савремене гардеробе, директно представљају нашу земљу и њене људе у иностранству.

„Где је шајкача, ту је Србин“, стара је изрека која језгровито говори о симболици ове капе на плану националног идентитета. У контексту народног одевања, под утицајем снажног сентимента на ратничку прошлост, место шајкаче је посебно уздигнуто у народним обичајима и заогрнуто посебним ауторитетом: сматрало се да се не скида ни пред ким, осим пред Богом. Зато су цркве биле једина места где су се људи могли срести гологлави, а чак ни присуство краља није било изузетак од правила да је једино место шајкаче – на глави. Због ове вишеструкости слојева, шајкача је данас карактеристични амблем српског народа.

Прича о народном руху, еволуцији ношње наших народа и њених елемената, незамислива је без Етнографског музеја у Београду. Баш зато смо у њему потражили контекст настанка, кључ естетике и реч више о српском традиционалном оделу и одевању.

Музејски саветник др Татјана Микулић подсећа на дугу еволуцију српског народног одела, које је свој коначни облик добило у 19. веку.

Традиционална ношња, иако није у практичној употреби, данас је саставни део идентитета српског народа, а шајкача или опанци, препознатљив су национални симбол

Traditional costume, although no longer in practical use, remains today an integral part of the identity of the Serbian people, while the šajkača cap and opanci are recognizable national symbols

Богатство колорита обележје је народног одела

The richness of color is a defining feature of traditional folk attire

EN

Serbian traditional attire, born out of authentic folk creativity, is a recognisable national symbol and a reliable guardian of tradition. The šajkača cap, Šumadija skirt, traditional embroidery and opanci shoes, with their history, symbolism, and high aesthetic value, represent iconic elements of Serbian identity, and still inspire by bringing together the past and the present, while testifying to the continuity of culture and permanent values passed down through generations.

It was treated as genuine treasure – the ceremonial clothing in old Serbian homes was for centuries carefully preserved in specially decorated chests and wardrobes, together with bouquets of the most fragrant dried flowers, carefully brushed, and aired in the harshest frost and the warmest sunshine. And how could it be any different when traditional attire was the true pride and a prized possession not only of the owner, but of the entire household. The diversity of ornaments, embroidery, and hand-crafted details, combined with the finest materials, made these costumes for special occasions a sign of the host's dignity and evidence of the talent and skill of the wives, mothers, and daughters of the household.

Traditional attire, though pushed out of everyday life by the effects of industrialisation, new lifestyles, and the spirit of modern times, remains an integral part of the Serbian people's identity. The most notable symbols of the traditional costume, such as the šajkača cap or opanci shoes, are symbolic of our people, wherever they may live. These clothing items have in time become iconic objects, whether as visual motifs, souvenirs, or even elements of modern-day clothing, and directly represent our country and its people abroad.

'Where there is a šajkača, there is a Serb', is an old saying that succinctly explains the symbolism of this cap for Serbian national identity. Within the context of traditional attire, and under the impact of a strong sentiment for the wars of the past, the šajkača is held in particularly high regard within the traditional customs and is shrouded in a special sort of authority: it was once believed that one should not take off their šajkača for anyone, except God. That is why churches were the only places where you could meet bareheaded people, and even the presence of the king was no exception to the rule that the only place of the šajkača was on one's head. It is owing to these layers of meaning that the šajkača today is emblematic of the Serbian people.

The narrative of the traditional costume, and the evolution of the clothing of our people and its elements, is unimaginable without the

RS

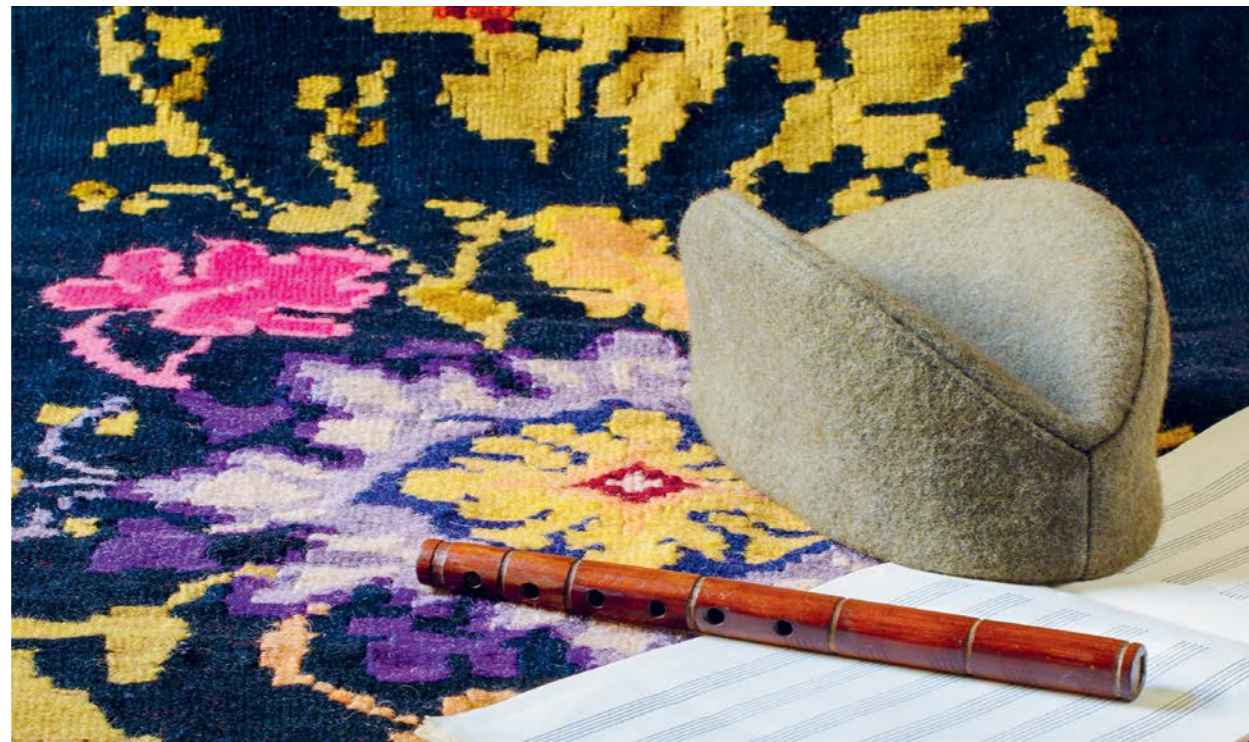
Од тада и мушка и женска шумадијска народна ношња представљају колекцију од десетак елемената, који обједињују практичну потребу за одевањем, али и низ симболичних порука и скривених значења.

„Ако говоримо о шумадијској народној ношњи, примећујемо да она савршено одговара рељефу и природним условима. Свакодневна одећа базирала се на природним, топлим и издржљивим материјалима, производима из природе: вуни, памуку, лану. Овако складно обличен систем одевања има свој дубоки практични и симболички смисао. У исто време, Шумадија се, као Српски Пијемонт, одувек везивала за устаничку традицију, па је овај начин одевања добио свој шири идентитетски и национални контекст“, каже наша саговорница.

Прича о шајкачи, како истиче др Микулић, почиње у прошлости, у граничним областима турског и аустријског царства, на простору који данас заузима Србија. Постоји више објашњења њеног порекла, али сва су везана за војничку прошлост нашег народа. Ова врста капе пре век и по јавила се као део униформе шајкашких одреда, да би се омасовила после ратова последњих деценија 19. века. Своју репутацију војничке и народне, али и ђачке капе, шајкача је заокружила званичним државним указима, а посебно током ратних епопеја 1912-1918. Истовремено са тим, живела је и свој „цивилни“ живот као прихваћени део народног одела. Шајкача је имала снажну националну и ослободилачку конотацију и њена употреба се ширила са ослобађањем српских крајева, где је топло прихватана.

Др Микулић објашњава да су делови свечане традиционалне мушке одеће били гуњ, и јелек, односно антерија. Реч је „горњој“ одећи, загаситих, природних боја (браон, тебет, сивомаслинаста), украшаваној тамним гајтанским украсима, преузетим такође из војничке традиције. Ниво и лепота декорације зависили су од умешности и талента ангажованог занатлије – терзије. Раскошни украси, често и са иницијалима, били су знак престижа и говорили су о материјалном положају и статусу власника. Панталоне су еволуирале од широких чакшира типичних за исток, до бриц панталона, по угледу на коњичке панталоне европског типа.

Основни одевни предмет и жена и мушкараца била је памучна или ланена кошуља, која је посебно украшавана, а вез на грудима, крагнама и рукавима и његови декоративни елементи аутентични су израз народног стваралаштва. Кошуље се украшавају различитим орнаментима, најчешће геометријских облика

или флоралним мотивима, уз коришћење јарких и упечатљивих боја. Исти колорит прати и вунени појас или тканицу која се привезује око појаса, преко кошуље и панталона. Мушко одело употпуњавају чарапе, такође украшене флоралним, најчешће цветним мотивима.

„Вредност народне ношње је у томе да је она израз непатвореног народног стваралаштва, чуваног и преношеног генерацијама, и доступних природних ресурса. Људи су у прошлости живели у складу с природом, узимали су из ње све што им је било потребно и прилагођавали јој се у сваком сегменту живота, па и у одевању. Геометријска и вегетабилна орнаментика, али и флорална, коју срећемо у Мачви, Војводини и Шумадији, преузете су из природе, као део ширег европског утицаја. Сусрет са елементима свечаног народног одела из удаљених крајева Србије, Црне Горе или Босне и данас изазива истинско усхићење због успешних комбинација боја, типова украса, богатства декорације“, објашњава Микулићева.

Женске свечане ношње на простору Балкана неупоредиво су раскошније, са више елемената и детаља, богатије и јачих боја, а то посебно важи за одећу младих жена, пред удају – девојачку спрему. На овој гардероби, са којом девојка ступа у брак и нови дом, види се највиши ниво рукотворине.

Преко везених кошуља жене су у прошлости носиле зубун, неку врсту дугачког прслука, са украсима у доњим зонама леђа и читавом

Вредност народне ношње је у томе да је она израз непатвореног народног чуваног и преношеног генерацијама

The value of traditional folk costume lies in the fact that it is an expression of authentic folk creativity, preserved and passed down through generation

EN

deep practical and symbolical meaning. At the same time, Šumadija, as the Piedmont of Serbia, was always associated with the tradition of the Serbian Uprising, which gave this manner of clothing a wider identity and national context', Mikulić explains.

The story of the šajkača, according to Mikulić, began a long time ago, in the border area between the Ottoman and Austrian empires, in the area of modern-day Serbia. There are several explanations of its origin, but all of them are linked with the military past of our people. This sort of cap appeared a century and a half ago as part of the uniform of the šajkaši, or river flotilla, and only became widely used following the wars of the late 19th century. Its reputation as the cap of soldiers, regular people, and students, was solidified by official government decrees, particularly during the war epics of 1912-1918. Parallel to that, it also lived its 'civilian' life as a widely accepted part of traditional clothing. The šajkača had a strong national and freedom-fighting connotation, and its use expanded with the liberation of Serbian lands, where it was gladly embraced.

Mikulić explains that parts of the ceremonial traditional men's attire were the *gunj* wool jacket, *jelek* embroidered vest, and *anterija* long robe. These are clothing items of the upper body, with

mutated, natural colours (brown, navy blue, khaki), decorated with dark braided cord ornaments, also derived from military tradition. The level and beauty of decoration depended on the skill and talent of the artisan known as *terzijski*. Rich ornaments, often featuring initials, were a sign of prestige and reflected the material standing and status of the owner. Trousers evolved from the loose-fitting ornamental trousers typical of the East, to breeches, modelled after the European riding trousers.

The basic item of clothing for men and women alike was the cotton or linen shirt, which was specially decorated. The embroidery on the chest, collar, and sleeves, together with the decorative elements, is an authentic expression of folk creativity. Shirts were decorated with various ornaments, usually geometrical shapes or floral motifs, using bright and vivid colours. The same colours were also found on the woollen belt or *tkanica* which was tied around the waist, over the shirt and trousers. The men's clothing was complemented with socks, also decorated with floral motifs, usually flowers.

'The value of the traditional attire lies in the fact that it is an expression of original folk creativity, which has been preserved and passed down through generations, based on the available natural resources. People in the past used to live in harmony with nature. They took everything they needed from it and adapted to it in every segment of life, including clothing. The geometric, vegetal, or floral ornaments that we meet in the regions of Mačva, Vojvodina, and Šumadija, were drawn from nature, as part of a wider European influence. Seeing elements of ceremonial traditional attire from distant parts of Serbia, Montenegro, or Bosnia, still evokes genuine admiration because of the successful combinations of colours, types of decoration, and richness of ornaments', Mikulić explains.

Women's ceremonial clothing in the Balkans is much more lavish, with more elements and details, with richer and more vivid colours, which particularly applies to the clothing of young women before marriage – the maiden's trousseau. This clothing, which the girl wears when getting married and entering her new home, exhibits the highest level of craftsmanship.

In the past, women used to wear the *zubun*, a type of long vest, over the embroidered shirts, which was decorated along the lower part of the back and the entire front. Another part of the attire was also the *jelek* short vest, also richly adorned. The skirt and apron in time began accentuating the female figure and enhanced their femininity.

The Šumadija skirt is a particularly beautiful

Опанак симбол народа и ратних победа

Опанак је традиционална српска обућа, чији дизајн одговара рељефу и планинском начину живота. Постоји више типова, али маркантан је шумадијски тип, са повијеним комадом коже – кљуном. Овај детаљ нема само естетску функцију, већ је његова улога да спречи сливање воде и квашење стопала. Опанци се израђују од коже, а одликује их релативно ниска цена материјала и дуг век употребе. Ова врста обуће изузетно је лагана и прилагођена кретању по брдовитом терену, али и тешком физичком раду. Опанак је општом мобилизацијом током ослободилачких ратова постао и део војничке униформе, па је тако у колективно памћење ушао и као симбол ратних победа српске војске.

површином спреда. Део одела био је и краћи прслук, јелек, такође богато украшен. Сукња и прегача временом су почеле да истичу фигуру и доприносе женствености.

Шумадијска сукња је одевни предмет посебне лепоте. Краси је специфично ткање у виду квадрата, различитих боја. Најчешће је вунена, снажног колорита, широког обода и са посебним фалтама. Због свега тога и данас фасцинира својом естетиком и живописношћу и честа је инспирација и савременим дизајнерима и модним креаторима.

Свечана женска ношња са Косова и Метохије подразумева је наглашено оглавље – марама, или пешкир, па и посебну врсту раскошне капе – роге. Метохијска ношња, иначе обилује црвеном бојом, док косовска комбинује већи број светлуцавих украса, срме, шљокица, металних елемената и друге декорације.

„Метохијске кошуље су специфичне по томе што су цели рукави украшени богатим везом. Украси су густе, најчешће геометријски, уз стилизацију биљних мотива у облику крста. Косовске кошуље, опет, карактеришу и украси и на задњој страни, за шта је коришћена срма. Елементи су слични као код свечаних одела у Шумадији и другим крајевима – кошуља, сукња, зубун или јелек... Код мушкараца су то чакшире, са гајтанским украсима, као и гуњ,

уз незаобилазне чарапе и опанке – објашњава нам виши кустос Јелена Туцаковић.

Појава сукње у старој женској гардероби је истинска револуција у народном одевању и означила је прекретницу између старог и новог времена. Она је потпуно потписнула зубун, као и предњу и задњу прегачу. Посебан зачин женској ношњи даје оглавље, прекривка за главу, као и низбежан – накит. Жене су носиле мараме, али и посебне украсе од цвећа, попут смиља, у форми венаца. То је све комбиновано са различитим украсима, перлама, нискама, како би женском лицу дале посебан естетски ефекат. Богатство накита огледа се у обиљу коришћења сребрних пафти, перли, огрлица, ниски дуката, разнобојних трака, прапораца... Користиле су се филигрански украшене игле, које су у комбинацији са марамом биле ефектан украс за главу, у форми венца, као древног украса и симбола.

Срма је била уобичајени материјал за украшавање женске одеће. Металним нитима вешти мајстори су извлачили различите украсе, геометријских облика, оријенталних елемената, флоралних мотива. Дубље сагледано, вез на српским ношњама је збир утицаја са истока и запада, али и уз бројна локална унапређења и прилагођавања који и данас плене својом уметничком снагом и лепотом. ◆

The Opanak as the Symbol of the People and Military Victories

The *opanak* is the traditional Serbian shoe, whose design is in line with the geography and mountainous way of life. There are several types, but the most distinctive is the Šumadija one, with the curved leather tip, known as the *kljun*. This detail does not only serve an aesthetic purpose, but also acts to prevent water from flowing in and soaking the feet. *Opanci* are made of leather, and are characterised by a relatively low cost of materials and a long lifespan. This type of footwear is extremely light and adapted to moving on hilly terrain and hard physical labour. After the general mobilisation during the wars of liberation, the *opanak* became part of the military uniform and entered collective memory also as a symbol of the military victories of the Serbian army.

Шумадијска сукња је најупечатљивији део женске ношње

The Šumadija skirt is the most striking element of the women's traditional costume

garment. It is adorned with a specific embroidery in the shape of squares of various colours. It is usually made of wool, with vibrant colours, and has a wide hem and distinctive pleats. That is why it still fascinates with its aesthetics and vibrancy, and often inspires contemporary designers and fashion creators.

The ceremonial women's costume from Kosovo and Metohija highlighted the headdress – scarf or towels, and a special type of decorative cap – the *roga*. The clothing from Metohija is known for its red colour, whereas the clothing from Kosovo combines several forms of shimmering decorations, metallic threads, sequins, metal elements, and other decorations.

The shirts from Metohija are specific because the entire sleeves are adorned with rich embroidery. The ornaments are dense, usually geometrical, with floral motifs stylised in the shape of a cross. The shirts from Kosovo, on the other hand, are characterised by decorations at the back, with metallic thread embroidery. The elements are similar to the ceremonial attire in Šumadija and other regions – shirt, skirt, *zubun* or *jelek* vest, etc. Men wore trousers with braided cord ornaments, as well as the *gunj* wool jacket, along with indispensable socks and *opanci*, explains senior custodian Jelena Tucaković.

The appearance of skirts in traditional women's costumes was a true revolution in traditional clothing, marking the turning point between the old and the new times. It completely pushed out the *zubun*, as well as the front and back aprons. A special aspect of women's clothing was the headdress, as well as the indispensable jewellery. Women used to wear head scarfs and special ornaments made from flowers, such as immortelle wreaths. This was all combined with different decorations, such as beads, or strings of pearls, to create a special aesthetic effect in the female face. The diversity of jewellery was reflected in the abundant use of silver clasps, beads, necklaces, strings of ducats, colourful ribbons, and small bells. Filigree-decorated pins were also used, which, combined with head scarves, formed an effective head ornament in the shape of a wreath, a well-known ancient decoration and symbol.

Metallic thread embroidery was commonly used to decorate women's clothing. Skilled craftsmen used the threads to create various ornaments, such as geometric shapes, oriental elements, and floral motifs. Upon closer inspection, it can be concluded that the embroidery on Serbian clothing represents a combination of influences from the East and the West, enriched by many local additions and adaptations that continue to captivate with their artistic power and beauty. ◆

ГАЛЕРИЈА МАТИЦЕ СРПСКЕ КОШНИЦА СРПСКОГ КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА

THE GALLERY OF
MATICA SRPSKA
*A Beehive of Serbian
Cultural Heritage*

Портрет
Саве Текелије,
Мор Тан

Portrait of
Sava Tekelija,
Than Mór

RS

Оприроди, духу и мисији Галерије Матице српске пуно говори њен грб, израђен по узору на први и аутентични Матичин печатњак, који данас краси фасаду палате ове установе – кошница између два дрвета из које излећу пчеле, као симбол места у којем се сакупља „нектар српског културног наслеђа“. Испод овог амблема налазе се двери које воде у ликовни трезор најстаријег српског књижевног, културног и научног друштва, које ове године слави пуна два века од оснивања.

Галерија је изникла из Матице српске, чији јубилеј обележава великом изложбом уметничке збирке ове најстарије српске институције, као и низом других програмских догађаја. Реч је о установи културе од националног значаја, у пуном смислу речи, препознатљивој по врсној колекцији српске уметности од краја 16. века до данас. У њој се налази око 12.000 дела, међу којима и ремек-дела Теодора Крачуна, Константина Данила, Катарине Ивановић, Ђуре Јакшића, Паје Јовановића, Уроша Предића, Саве Шумановића и многих других. Историја ове колекције заправо је историја српског народа, уметности и културе, а дела која чува поуздано су сведочанство националног духа, идеала и вишегенерацијских духовних стремљења.

Како је у монографији „Понос нације“, издатој поводом 175. рођендана Галерије, навела управница др Тијана Палковљевић Бугарски, у питању је јединствена национална установа која је одувек доказивала „колико је српска култура део европског видокруга“, али је и била простор за сазнавање сопствене прошлости. Потекла је од приватне иницијативе Срба, „патриота, спремних да уложе капитал у друштво које ће чувати и неговати српски језик и културу“.

Зато има посебно место као једина републичка институција од националног значаја коју није основала држава, већ Матица српска. Од оснивања 1847. године у Пешти прошла је кроз велику трансформацију, да би 1933. била отворена за јавност у Новом Саду као музеј.

„Галерија Матице српске има посебну част и одговорност јер је проистекла из једне од најважнијих културних институција српског народа. Матица српска је током два века постојања показала изузетну способност да у сваком времену пронађе свој пут, да се прилагођава друштвеним променама, а да притом остане верна својим темељним циљевима – неговању врхунских домета српске културе, науке и књижевности. Управо захваљујући тој снази и континуитету, Матица српска и да-

▲ Палата Матице српске у Новом Саду

Palace of Matica Srpska in Novi Sad

▲ „Косовски бој“, Петар Лубарда

Battle of Kosovo, Petar Lubarda

нас представља један од кључних стубова нашег културног идентитета, док Галерија кроз своју уметничку збирку чува, тумачи и представља јавности драгоцену наслеђе које је настајало захваљујући генерацијама уметника, добротвора и културних посленика“, каже Тијана Палковљевић Бугарски, која је и сама недавно обележила јубилеј – 25 година рада у овој значајној установи културе.

EN

The coat of arms of the Gallery of Matica Srpska speaks volumes about its nature, spirit, and mission. It was designed based on the first, authentic signet ring of the Matica Srpska, which today adorns the façade of this institution's building – a beehive between two trees from which bees fly out, symbolising a place where the 'nectar of Serbian cultural heritage is collected'. Underneath the emblem there is a door that leads to the artistic treasury of the oldest Serbian literary, cultural, and scientific organisation, which celebrates its bicentenary this year.

The Gallery originated from the Matica Srpska, whose jubilee will be celebrated with a great exhibition of the art collection of this oldest Serbian institution, together with a set of other programmed events. This is a cultural institution of national importance in every sense of the word, known for the remarkable collection of Serbian art from the late 16th century to the present day. It houses around 12,000 works of art, including masterpieces by Teodor Kračun, Konstantin Danil, Katarina Ivanović, Đura Jakšić, Paja Jovanović, Uroš Predić, Sava Šumanović, and many more. The history of this collection is in fact the history of the Serbian people, art, and culture, and the works it holds are a reliable testimony to the national spirit, ideals and spiritual aspirations of many generations.

As stated in the monograph *Pride of the Nation*, published on the occasion of the Gallery's 175th birthday by its director, Tijana Palkovljević Bugarski, PhD, this is a unique national institution that has always proven 'how much Serbian culture is part of the European horizon', while also acting as the place of learning about one's own past. It originated from a private initiative of Serbs, 'patriots ready to invest their capital in an association that would preserve and nurture the Serbian language and culture'.

That is why it holds a special place as the only institution of national importance in Serbia that was not founded by the state, but by Matica Srpska. Since its founding in 1847 in Pest, it has undergone a major transformation, and was opened to the public in Novi Sad in 1933 as a museum.

"The Gallery of Matica Srpska has as special honour and responsibility as it originated from one of the most important cultural institutions

of the Serbian people. During two centuries of its existence, Matica Srpska has shown a remarkable ability to find its way at all times, to adapt to social changes, while staying true to its fundamental goals – cultivating the highest achievements of Serbian culture, science, and literature. It is due to this strength and continuity that the Matica Srpska is still one of the key pillars of our cultural identity, while the Gallery preserves, interprets, and presents to the public its art collection, the precious heritage that was created thanks to generations of artists, benefactors, and cultural workers', says Tijana Palkovljević Bugarski, who recently celebrated a jubilee of her own – 25 years of work in this important cultural institution.

The importance of the Gallery of Matica Srpska is also confirmed by the visits from many reputable guests and statespeople. The former president of Yugoslavia, Josip Broz Tito, visited the exhibition *Modern Visual Artists of Vojvodina* with his wife Jovanka in 1969. The Serbian Patriarch

Pavle visited the Gallery in 1990 on the occasion of an exhibition marking 800 years of Hilandar Monastery. The Gallery of Matica Srpska was visited in 2016 by the royal couple, King Charles III and his consort, Camilla. Another important visitor was the President of France, Emmanuel Macron, who got acquainted with the most valuable works in the permanent exhibition in 2024, accompanied by the President of Serbia, Aleksandar Vučić.

Грб Галерије Матице српске
Coat of arms of the Gallery of Matica srpska

TEKELIJANUM

The collection was started by the great benefactor and first lifelong president of Matica Srpska, Sava Tekelija. Matica Srpska was founded in Pest in 1826, with the aim of preserving the Serbian language and culture, and developing and promoting the cultural heritage of the Serbian people in the Habsburg monarchy.

The precursor of the Gallery was created within Matica's library, when the donors gifted portraits along with books. However, even before that, Tekelija himself had initiated the idea of forming a museum of the Serbian people, realizing its importance for the development of national identity. In his endowment, the Tekelijanum, he provided a place for Matica's meetings and donated his own portrait – a drawing by lithographer Josef Kriehuber. He wanted to form

Значај Галерије Матице српске потврђују и посете бројних угледних гостију и државника. Некадашњи председник Југославије Јосип Броз Тито је са супругом Јованком 1969. године обишао изложбу „Савремени ликовни уметници Војводине“. Српски патријарх Павле посетио је Галерију 1990. године, поводом изложбе којом је обележено 800 година Хиландара. Галерију Матице српске је 2016. године обишао и британски краљевски пар, краљ Чарлс Трећи са супругом Камилом. Међу значајним посетиоцима издваја се и француски председник Емануел Макрон, који се 2024. године, у друштву председника Србије Александра Вучића, упознао са највреднијим делима сталне поставке.

ТЕКЕЛИЈАНУМ

Зачеци колекције везују се за великог добротвора и првог доживотног председника Матице српске Саву Текелију. Сама Матица основана је 1826. године у Пешти, с циљем чувања српског језика и културе, као и развоја и унапређења културне баштине српског народа у Хабзбуршкој монархији.

Претеча Галерије створена је у окриљу Матичине библиотеке, када дародавци уз примерке књига дају на поклон и портрете. Ипак, пре тога је сам Текелија покренуо идеју о фор-

мирању музеја српског народа, свестан његове важности за развој националног идентитета. У својој задужбини, Текелијануму, обезбедио је место за састанке Матице и поклонио јој свој портрет – графику, рад литографа Јозефа Крихубера. Желео је да се формира Пантеон – галерија портрета знаменитих личности и часника Матице. Касније је завештао и једанаест породичних портрета, као и имање, куће и новац. То је подстакло Теодора Павловића, уредника „Летописа“ и секретара МС, да на седници Управног одбора 14. октобра 1847. предложи оснивање Сербско-народне сбирке или Музеума.

РАСКОШНО НАСЛЕЂЕ ДАРОДАВАЦА

У сваком периоду развоја Матица, односно њен Музеум, сарађивали су са значајним уметницима свог доба, од којих су наручивали радове. Осим наруџбина и откупа, збирке су обогаћиване и бројним поклонима.

Међу дародавцима су се истицали властелин Петар Јагодић, велепоседник Богдан Дунђерски, адвокат и потпредседник Матице Милош Бокшан, као и наследници једног од оснивача, књижевника и правника Јована Хацића, који су приложили портрете Доситеја Обрадовића и Лукијана Мушицког. Међу приложницима су били и Јелена, удовица ко-

„Мајска скупштина“, Павле Симић

May Assembly, Pavle Simić

Акт са огледалом, Сава Шумановић / Nude with the mirror, Sava Šumanović

Управница Галерије Тијана Палковљевић Бугарски поред портрета Анке Топаловић, аутора Катарине Ивановић

Director of the Gallery of Matica Srpska, Tijana Palkovljević Bugarski, next to the portrait of Anka Topalović, painted by Katarina Ivanović

a Pantheon – a gallery of portraits of renowned persons and members of Matica Srpska. Later, he bequeathed eleven family portraits, as well as property, houses, and money. This inspired Teodor Pavlović, editor of the Letopis magazine and secretary of Matica Srpska, to suggest on the meeting of the Management Board on 14 October 1847, the founding of the Serbian National Collection or Museum.

THE LAVISH LEGACY OF DONORS

At every stage of its development, Matica Srpska and its Museum cooperated with significant artists of the time, commissioning works from them. In addition to the orders and purchases, the collections were enriched also through numerous donations.

The most renowned donors included nobleman Petar Jagodić, landowner Bogdan Dunderiski, lawyer and vice-president of Matica Srpska Miloš Bokšan, as well as the heirs of one of the founders, writer and lawyer Jovan Hadžić, who donated the portraits of Dositej Obradović and Lukijan Mušicki. Other donors included Jelena, widow of playwright Jovan Sterija Popović,

„Рањени Црногорац“, Паја Јовановић
/ *Wounded Montenegrin*, Paja Jovanović

медиографа Јована Стерије Поповића, затим знаменити новосадски гостионичар Петар Јовановић, дародавац две слике Ђуре Јакшића („Краљевић Марко“ и „Цар Душан“), као и наследници архитекте Драгише Брашована и други.

Значајан поклон био је и 40 слика чувеног колекционара и велепоседника Јоце Вујића, затим 35 слика које је даровао Град Нови Сад, као и поклони манастира Хиландар и Ковиљ. Стизали су и појединачни дарови савремених сликара, а у новије време и компанија.

„Као најстарији национални уметнички музеј, Галерија Матице српске представља огледало државе и својеврсни витраж историјских догађаја, уметничких опредељења и стремљења српских уметника“, истиче др Тијана Палковљевић Бугарски. „Наша колекција илуструје историју српског народа, чува сећање на догађаје са простора на којима је живео и сведочи о јединствености уметничких идеја и идеала које је изнедрио. Галерија је, на неки начин, кошница у којој зуји дивота уметничких предмета, наратива, идеја и стваралаца, а под чијим кровом се бројним програмима и активностима јавности представља српска ликовна уметност новијег доба. Заједничка посвећеност културној и уметничкој мисији сваком новом изложбом и пројектом додатно нас оснажује у заједници којој припадамо, док

нас богатство идеја и планова подстиче да не престано стварамо нове садржаје и отварамо нове просторе за уметност.“

Уметничка збирка МС од 1947. ужива статус посебне збирке под називом Галерија Матице српске, док су остале – етнографска, нумизматичка, археолошка – тада издвојене у новоформирану Музеј Војводине. Галерија 1958. добија сопствену зграду (здање бивше Продуктне берзе) и постаје државна установа првог реда. ♦

Јединствени бисери колекције

Као најзначајнија дела у колекцији, стручњаци Галерије издвајају: „Свети Сава са Србима светитељима дома Немањина“, најстарију графику у српској уметности и уједно честитку царици Марији Терезији, „Аутопортрет“ Стефана Тенецког – један од првих аутопортрета у српској уметности, историјску композицију „Мајска скупштина“, портрет Анке Топаловић, највероватније први женски портрет који је насликала једна жена, Катарина Ивановић. У овом кругу су и слике „Надурена девојчица“ Уроша Предића – галеријска Мона Лиза, затим уље „Рањени Црногорац“ Паје Јовановића, захваљујући ком је стекао светску славу, као и кубистичка слика „Морнар на молу“ Саве Шумановића...

„Морнар на молу“, Сава Шумановић
/ *Sailor on Pier*, Sava Šumanović

the renowned inn keeper from Novi Sad, Petar Jovanović, who donated two paintings by Đura Jakšić (Prince Marko and Emperor Dušan), as well as the heirs of architect Dragiša Brašovan, and many more.

Also important were the 40 paintings donated by the famous collector and landowner Joca Vujić, 35 works donated by the City of Novi Sad, as well as donations from monasteries of Hilandar and Kovilj. There were also individual donations from contemporary painters and from compa-

Unique Gems Of The Collection

The experts from the Gallery single out the following works as the most significant in their collection: Saint Sava with Serbian Saints of the Nemanjić Dynasty, the oldest drawing in Serbian art that served as a greeting card to Empress Maria Theresa, Self-portrait by Stefan Tenecki – one of the first self-portraits in Serbian art, the historical piece The May Assembly, and the portrait of Anka Topalović, probably the first female portrait painted by a woman, Katarina Ivanović. Also worth noting are Sulky Girl by Uroš Predić – the Mona Lisa of the Gallery, oil painting Wounded Montenegrin by Paja Jovanović, which brought him international recognition, as well as the cubist work Sailor on the Pier by Sava Šumanović.

„Надурена девојчица“, Урош Предић
/ *Pouting Girl*, Uroš Predić

nies in recent times.

‘As the oldest national art museum, the Gallery of Matica Srpska reflects the image of the country and serves as a mosaic of historical events, artistic intentions, and endeavours of Serbian artists’, highlights Tijana Palkovljević Bugarski, PhD. ‘Our collection illustrates the history of the Serbian people, preserves the memory of events from the areas where Serbs have lived, and testifies to the uniqueness of artistic ideas and ideals they produced. The gallery is a sort of beehive buzzing with the wonder of works of art, narratives, ideas, and creators, under whose roof the many programmes and activities serve to present modern Serbian visual art to the public. Joint dedication to the cultural and artistic mission additionally empowers us in the community where we belong with each new exhibition and project, whereas the richness of ideas and plans encourages us to constantly create new content and open up new spaces for art.’

The art collection of the Matica Srpska was appointed the special collection status under the name Gallery of Matica Srpska in 1947, whereas the other collections – ethnographic, numismatic, archeological – were then separated into the newly formed Museum of Vojvodina. In 1958, the Gallery received its own building (the former Commodity Exchange) and became a national institution of the highest order. ♦

(No Model.)

N. TESLA.
TEMA / TOPIC

DYNAMO ELECTRIC MACHINE.

No. 399,721.

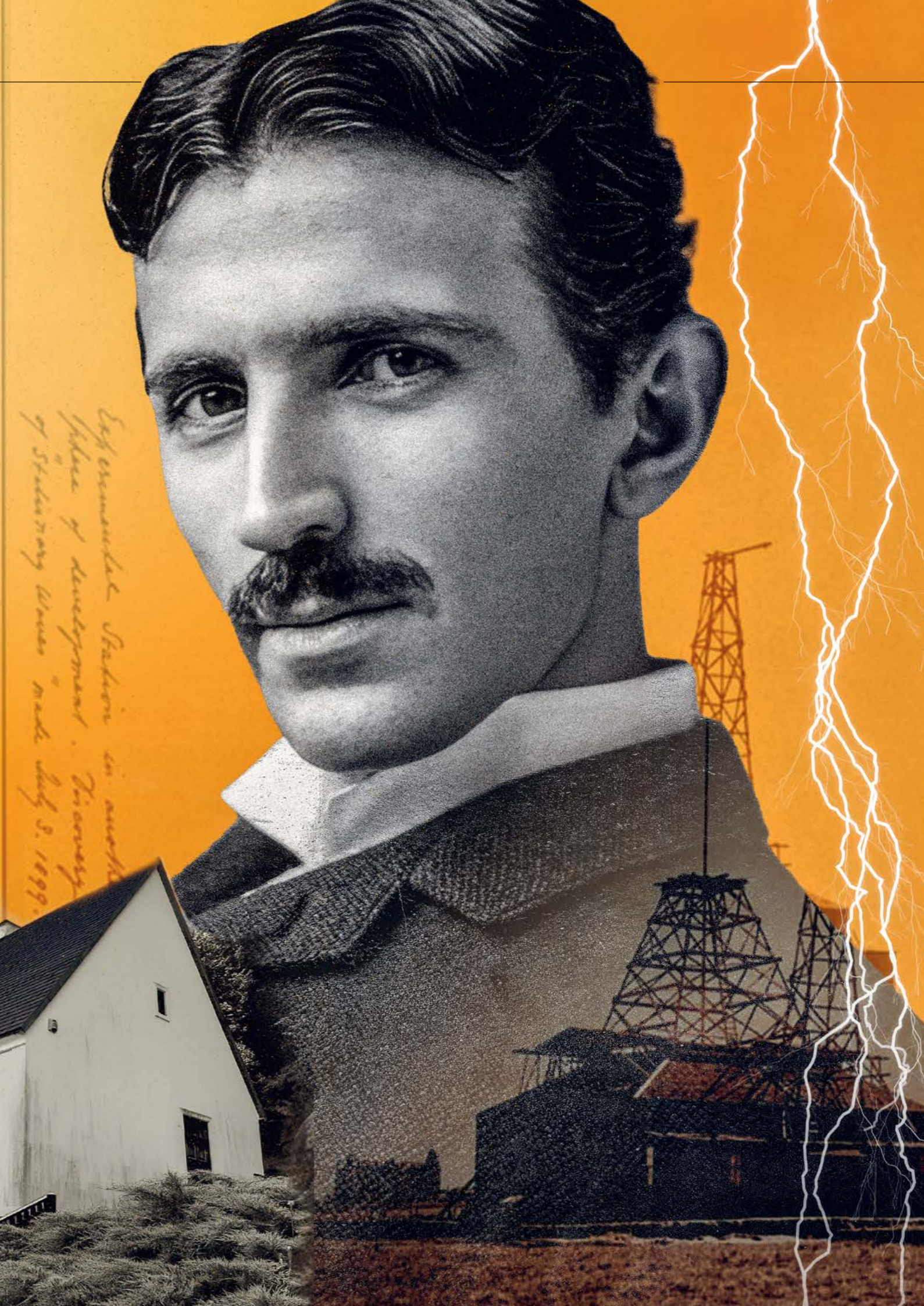
Patented Oct. 9, 1888.

НИКОЛА ТЕСЛА АМБАСАДОР БУДУЋНОСТИ

Пре 170 година, у малом личком селу Смиљану, започео је свој животни и научни пут вероватно највећи ум човечанства кога је изнедрио српски народ. Физичар, иноватор, научни револуционар, Тесла данас у целом свету симболизује чудесна пространства ума и науке

*Nikola Tesla —
Ambassador
of the Future*

Exactly 170 years ago, in the small village of Smiljan in the region of Lika, began the life and scientific journey of arguably the greatest mind of humankind and the pride of the Serbian people. Physicist, innovator, scientific revolutionary, Tesla today symbolises the wondrous realms of the mind and science across the globe

RS

Десетог јула навршиће се 170 година од рођења једног од највећих умова у историји, научника и визионара, који је дао немерљив допринос напретку човечанства. Задужио је цео свет, а величином свог дела, снагом ума и комплексношћу личности, временом је постао најбољи амбасадор наше земље.

Да није било Теслиног генијалног ума, ко зна да ли бисмо данас имали наизменичну струју и ефикасан пренос електричне енергије на даљину. Свет сигурно не би био исти, јер је, крајем 19. века, у моменту док је овај научник, као у игри, држао светлеће цеви у рукама на Универзитету Колумбија, представљајући свој осцилирајући трансформатор – планета била у мраку.

С тријумфом бежичних технологија, Тесла је данас још актуелнији, а многи његови изуми тек ће доказати своју вредност.

У његове највеће проналаске свакако спада полифазни систем, обртно магнетно поље, асинхрони мотор, синхрони мотор и Теслин трансформатор. Открио је и један од начина

Протојереј
Милутин Тесла

Archpriest
Milutin Tesla

Родна кућа Николе Тесле и споменик постављен 2006. године
Birthplace of Nikola Tesla and the monument erected in 2006

за генерисање високофреквентне струје, дао значајан допринос у преносу и модулацији радио-сигнала, експериментисао са рендгенским зрацима и био кључна фигура на изградњи прве светске хидроцентрале на Нијагариним водопадима.

ДАН НАУКЕ У СРБИЈИ

Због немерљивог значаја, одлуком Владе Србије, дан рођења Николе Тесле слави се као Дан науке у Србији. На тај начин наша земља чува сећање на глобално велико име у свету науке и свог славног сународника, иконичне личности, који у целом свету симболизује чудесна прострства ума и науке.

Тесла се родио у Смиљану, у Лици, тада у саставу Аустроугарске монархије, у српској православној породици свештеника Милутина и Георгине Ђуке, рођене Мандић. Његов отац је поседовао богату библиотеку, па је будући научник детињство провео читајући. Мајка је својим изумима олакшавала живот на селу, те се верује да је Тесла од ње наследио склоност ка истраживању.

Након што отац добија парохију у Госпићу, селе се, и Никола тамо завршава основну школу и нижу реалну гимназију, а вишу у Карловцу. Теслин научни пут није био лак, а водио га је преко студија на Политехници „Јоанеум“ у Грацу. Чита све што му дође под руку, а о себи касније пише: „Прочитао сам много књига, а са 24 године сам многе знао и напамет. Посебно Гетеовог *Фауста*“. Школовање наставља у Прагу, где се први пут срео са електричним осветљењем у Хибернској улици.

ИЗУМИ КОЈИ СУ ПРОМЕНИЛИ СВЕТ

У Будимпешти добија посао у Централном телефонском уреду и реализује свој први изум – апарат за појачање гласа на телефону. Шетајући градским парком с другом, јавила му се идеја и о решењу проблема мотора на наизменичну струју без комутатора, коју је штапом нацртао на песку. За два месеца разрадио је скице многих типова мотора, а већ за пет година их патентирао у Америци.

У Стразбуру је потписао и пословни уговор о реализацији првог индукционог мотора који користи принцип обртног магнетног поља наизменичних струја. То ће му бити улазница за САД, где стиже с препоруком Чарлса Бечелора, Едисоновог заступника у Европи, који пише Томасу Едисону: „Познајем два велика човека. Један сте ви, а други је овај млади човек који стоји пред вама“.

У Њујорк упловљава у тренутку кад се свет развија муњевитом брзином и потребно му је све више енергије. Борба се води између

EN

This year, on 10 July, 170 years will have passed since the birth of one of the greatest minds in history, a scientist and visionary, who made an immeasurable contribution to the progress of humankind. He has influenced the entire world, and through the magnitude of his opus, power of his mind, and complexity of his personality, he has, over time, become the best ambassador of our country.

Had it not been for Tesla's brilliant mind, who knows if today we would have alternating current and efficient long-distance transmission of electrical energy. The world would surely be a different place, because in the late 19th century, while this scientist was apparently playing with lighting tubes at the University of Columbia, presenting his oscillating transformer – the planet was still in the dark.

With the triumph of wireless technology, Tesla is more relevant today than ever, and many of his inventions are yet to prove their full value.

His greatest inventions include the polyphase system, rotating magnetic field, induction motor, synchronous motor, and Tesla transformer. He also discovered a method for generating high-frequency electricity, contributed greatly to the transmission and modulation of radio signals, experimented with X-rays, and was a key figure in the construction of the world's first hydroelectric power plant at Niagara Falls.

SCIENCE DAY IN SERBIA

In recognition of his immeasurable importance, by the decision of the Government of Serbia, Nikola Tesla's birthday is celebrated as Science Day in Serbia. This is how our country preserves the memory of this globally renowned figure in science and our notable compatriot, an iconic personality, who symbolises the wondrous realms of the mind and science across the globe.

Tesla was born in Smiljan, in the region of Lika, then part of the Austro-Hungarian Monarchy, in a Serbian Orthodox family of priest Milutin and Georgina Đuka, née Mandić. His father possessed a rich library, so the future scientist spent much of his childhood reading. His mother's inventions made their lives in the country easier, and it is believed that Tesla inherited the talent for invention from her.

After his father was appointed to a parish in Gospić, they moved, and Nikola finished primary school and lower secondary education there, while finishing higher secondary education in Karlovac. Tesla's scientific path was not easy, and it started while studying at the Joanneum Polytechnic in Graz. He was reading everything he got his hands on, and later said of himself,

Црква Светих апостола Петра и Павла у Смиљану

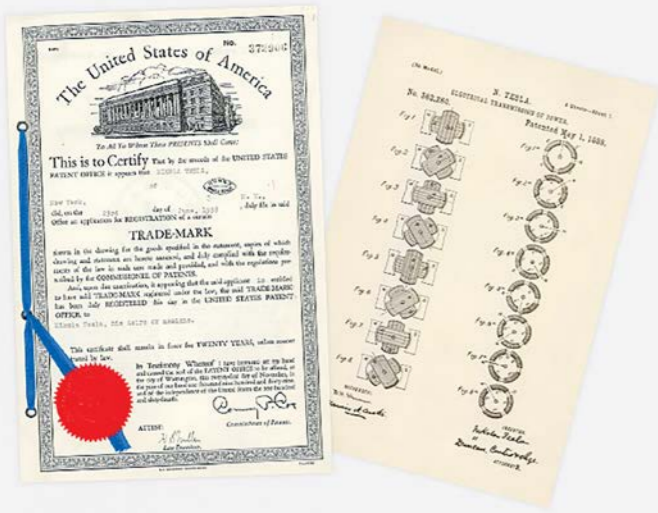
Church of the Holy Apostles Peter and Paul in Smiljan

'I read many books, and at 24 I knew many of them by heart. Particularly Goethe's *Faust*'. He continued his education in Prague, where he saw electric lighting for the first time, at Hybernská Street.

INVENTIONS THAT CHANGED THE WORLD

In Budapest, he found employment at the Central Telephone Exchange and realized his first invention – a device for amplifying voice over the telephone. When he was walking in a park with a friend, he had an idea about how to solve the problem of the alternating current motor without a commutator, and sketched it in the sand with a stick. Within two months, he developed designs for several different types of motors, and in just five years, he patented them in America.

In Strasbourg he signed a business agreement on the implementation of the first induction motor based on the principle of a rotating magnetic field of alternating currents. This later became his gateway to the United States, where he arrived with a recommendation from Charles

RS

америчког предузетника и инжењера Џорџа Вестингхауса и Томаса Едисона. За разлику од Едисона, Тесла је веровао у наизменичну струју, која може да се пренесе даље од једносмерне. Зато се брзо развијао с Едисоном, а Вестингхаус је купио права на његов патент за систем трансформатора и мотора наизменичне струје. Овај дизајн нашег генија у употреби је и данас, а многи електрични уређаји ослањају се на још један његов изум – асинхрон моторе. Године 1891. патентирао је Теслин калем, који емитује летеће снопове електричне енергије у покушају да пренесе струју беквичним путем. И они су и даље у употреби у ра-

Пријатељ са Змајем и Пупином

Тесла је био познат као ексцентрик, а чувена је његова опсесија бројем три, као и фобија од бацила. Једно време се дружио са познатим уметницима, међу којима је био писац Марк Твен, који је доста времена проводио у његовој лабораторији. Највећи пријатељ му је био српски песник Јован Јовановић Змај, чијих је неколико песама превео на енглески и објавио у америчкој штампи. Са другим нашим великим научником Михајлом Пупином имао је добре односе, уз један период тишине. Тесла је гостовао на Универзитету Колумбија управо на Пупинов предлог. Делили су и страст према уметности и народним песмама. Упркос дугогодишњим размирицама, Пупин је пред смрт тражио да се види са Николом како би се опростили.

Тесла је прихватио позив, али је садржај њиховог последњег разговора остао тајна. Забележено је да су обојица били веома емотивни и да су се растали у миру.

дио и телевизијским апаратима и другој електронској опреми.

РОДОЉУБЉЕ

Родни крај је последњи пут обишао 1892, после предавања у Паризу и Лондону. Мајку је затекао у Госпићу, онемоћалу у старости. Њене последње речи, према Теслиним биографима, биле су: „Стигао си, Никола, поносе мој.“

Месец дана касније посетио је и Београд, једини пут у животу, на позив Београдске општине и Инжењерског удружења. Посету Београду искористио је и за афирмацију свог родољубља.

„Колијевка мојијех дједова, Краљевина Србија... пријестоница Србинова, позива ме – то је одликовање за мене велико и ништа ми на свијету, у животу моме, неће бити драже од овог одликовања. Ја сам срећан што сам Србин, и тијем именом поносићу се довијека“, рекао је Тесла.

Примљен је у аудијенцију код краља Александра Обреновића, који га је одликовао Орденом Светог Саве. Било је то прво одликовање које је добио за свој научни рад. Посетио је и Народни музеј, Калемегдан и Велику школу, и одржао чувени поздравни говор студентима и професорима:

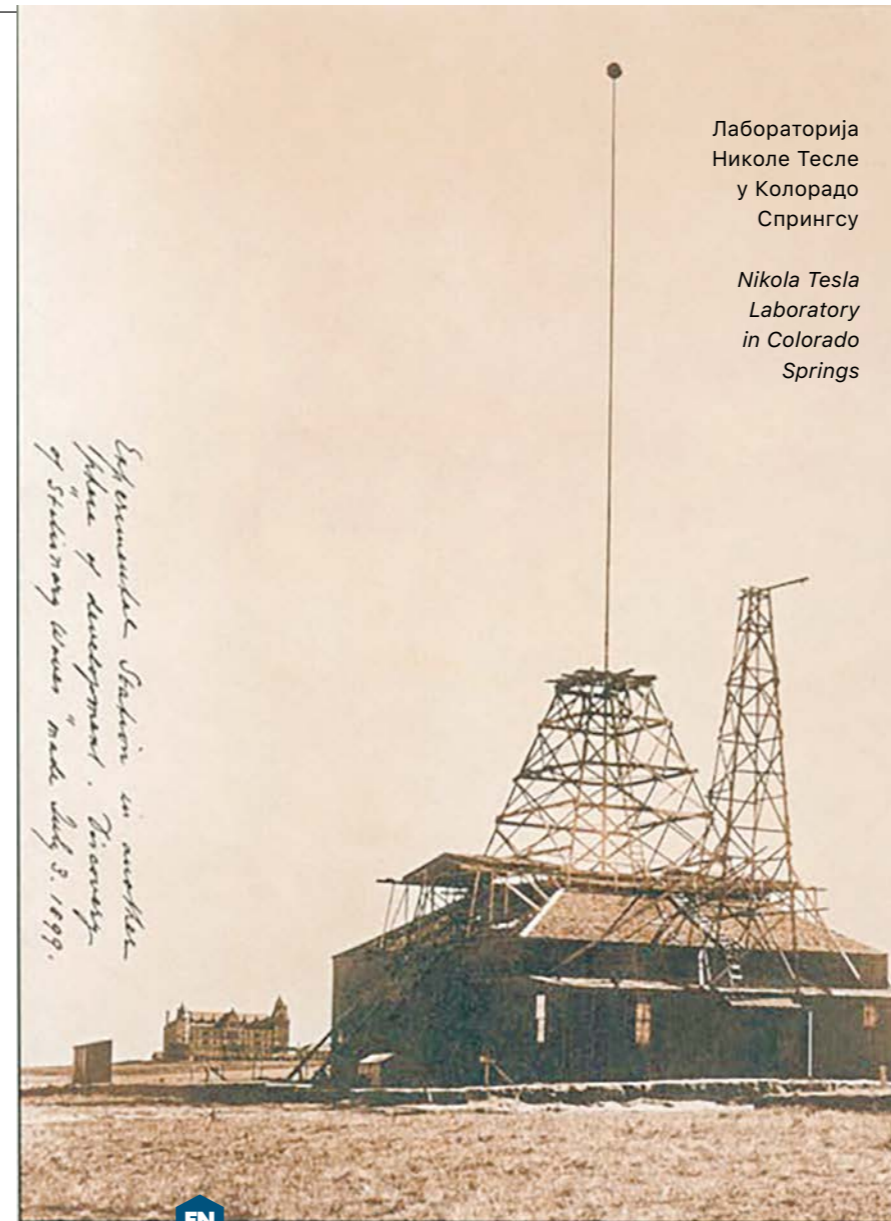
„Ја сам, као што видите и чујете, остао Србин и преко мора, где се испитивањима бавим. То исто треба да budete и ви и да својим знањем и радом подижете славу српства у свету...“

С повратком у Америку започиње велико време за српског научника. Са Вестингхаусом осваја конкурс за осветљавање Светске изложбе у Чикагу, којом је обележена 400. годишњица од искрцавања Кристофера Колумба. Од тог тренутка постаје научна звезда светског гласа. Огроман успех остварио је и са првом хидроцентралом на свету, на Нијагариним водопадима. Од тринаест патената искористених за њен рад, девет је било Теслино!

На првој изложби електричних апарата у “Медисон сквер гардену” 1898. извео је чувени експеримент у ком помоћу радио-таласа даљински управља кретањем бродића. Након тога оснива лабораторију у Колорадо Спрингсу, у којој је доказао да је Земља проводник. Вршећи пражњења од више милиона волти производио је вештачке муње дуге неколико десетина метара, што је и данас једна од препознатљивих визуелних представа његовог научног рада.

Тврдио је и да је забележио радио-сигнале ванземаљског порекла.

Ови експерименти били су припрема за нову лабораторију са предајним торњем на

Лабораторија
Николе Тесле
у Колорадо
Спрингсу

Nikola Tesla
Laboratory
in Colorado
Springs

Photo Wikipedia

Batchelor, Edison's representative in Europe, who wrote to Thomas Edison, 'I know two great people. One is you, and the other one is this young man standing before you'.

He sailed into New York at a time when the world was rapidly developing and needed increasing amounts of energy. A fierce rivalry was ongoing between the American entrepreneur and engineer George Westinghouse and Thomas Edison. Unlike Edison, Tesla believed in alternating current, which could transmit energy over far greater distances than direct current. That was the reason why he soon parted ways with Edison, and Westinghouse bought the rights to his patent for the system of alternating current transformers and motors. This design by our genius is still in use today, and many electric devices are based on another invention of his – the induction motor. In 1891, he patented the Tesla coil, which emits flying streams of electrical energy in an attempt to transmit electricity wirelessly. These coils are still in use in radio and TV devices and other electronic equipment.

PATRIOTISM

He visited his homeland for the last time in 1892, after lectures in Paris and London. He met his mother in Gospić, old and frail. Her last words, according to Tesla's biographers were, 'You have come, Nikola, my pride'.

A month later, he visited Belgrade for the only time in his life, at the invitation of the Belgrade Municipality and the Engineering Association. He used his visit to Belgrade to affirm his patriotism.

'The cradle of my forefathers, the Kingdom of Serbia, the capital of all Serbs calls me – this is a great honour for me, and nothing else in my life will ever be more important than this distinction. I am happy to be a Serb and will be proud of that name forever', Tesla said.

He was received by King Aleksandar Obrenović who awarded him the Order of Saint Sava. This was the first decoration that he received for his scientific work. He also visited the National Museum, Kalemegdan, and the Great School, and gave his famous address to students and professors:

'As you can see and hear, I have remained a Serb even across the ocean, where I conduct my research. You should also do the same and elevate the glory of the Serbian people in the world with your knowledge and efforts...'

After his return to America, a great era for the Serbian scientist began. Together with Westinghouse, he won the competition for the lighting of the World's Fair in Chicago, which marked

Friends with Zmaj and Pupin

Tesla was known to be eccentric, and his obsession with the number three is well-known, as is his fear of germs. For a while, he socialised with famous artists, which included the writer Mark Twain, who spent considerable time in his laboratory. His closest friend was the Serbian poet Jovan Jovanović Zmaj, several of whose poems Tesla translated into English and published in the American press. He also maintained a good relationship with another great Serbian scientist, Mihajlo Pupin, in spite of one period of silence. Tesla was a guest lecturer at Columbia University at Pupin's suggestion. They shared a passion for the arts and folk poetry. In spite of years of estrangement, before his death, Pupin asked to see Nikola so they could reconcile.

Tesla accepted the invitation, but the topic of their final discussion remained a secret. It was recorded that both of them were deeply emotional and that they parted in peace.

Фото Музеј Николе Тесле/Photo Nikola Tesla Museum

RS

Лонг Ајленду. У радио-станицу „Ворденклајф кула“ доста новца је уложио бизнисмен Џеј Пи Морган. Међутим, када се Морган повукао из пројекта, пројекат је пропао.

Отприлике у исто време, Амерички патентни завод поништио је претходну одлуку да прихвати Теслин патент на радио, те је прихватио онај проналазача Гуљелма Марконија. Маркони је 1909. добио Нобелову награду, а тек 1943. Врховни суд САД признао је Николи Тесли овај изум.

Током Првог светског рата, Тесла у интервјуу описује први уређај „за уништавање или детектовање подморница под водом на значајној удаљености“, који ће касније постати – радар. У 72. години пријављује последњи патент за летелицу са вертикалним полетањем и слетањем, коју ће покренути његове моћне турбине.

Занимљиво је и да га је, током посете америчком председнику 1942. године, у Њујорку посетио и југословенски краљ у егзилу Петар Други Карађорђевић. Краљ је записао у дневнику да су Теслине речи биле дирљиве и да су обојица плакали.

ТЕСЛИНИ ПОСЛЕДЊИ ДАНИ

Велики српски научник преминуо је на православни Божић 1943. у сну, у 87. години, у свом апартману на 33. спрату хотела „Њујоркер“. Комеморацију је преносио Радио Њу-

Музеј Николе Тесле у Београду

Nikola Tesla Museum located in Belgrade

јорк, а Југословенска краљевска влада је организовала сахрану. Посмртни остаци су били изложени у капели Кемпбел, а опело је одржано у катедрали Св. Јована Богослова. Велики геније по личној жељи испраћен је уз песму „Тамо далеко“.

Геније из Лике је умро лишен материјалних вредности. Живео је од скромне пензије коју је обезбеђивала Југословенска влада. Градоначелник Ла Гвардија је рекао: „Никола Тесла је умро. Умро је сиромашан, али је био један од најкориснијих људи који су икада живели. Оно што је створио велико је и, како време пролази, постаје још веће.“

За свој немерљив допринос науци, на Генералној конференцији за тегове и мере у Паризу 1960. одлучено је да се јединица магнетне индукције назове тесла.

Захваљујући напорима сестрића, Теслине личне ствари послате су у Београд, где је накнадно отворен његов музеј. Многе школе и улице у Србији данас носе име овог научника, баш као и две термоелектране, Електротехнички институт и аеродром у Београду. Такође, славни амерички произвођач електричних аутомобила назван је по њему. Постоји и астероид 2244 Тесла, који је открио и именовао астроном Милорад Б. Протић. И на Месецу се налази кратер Тесла, са пречником од 26 километара. ◆

EN

the 400th anniversary of Columbus's landing in America. It was then that he became the scientific star of global renown. He also achieved enormous success with the first hydroelectric power plant in the world at Niagara Falls. Of the thirteen patents used for its operation, nine were Tesla's!

At the first exhibition of electrical devices in Madison Square Garden in 1898, he performed the famous experiment in which he used radio waves to remotely steer a boat. After that, he founded a laboratory in Colorado Springs, where he demonstrated that the Earth was a conductor. By producing discharges of several million volts, he created artificial lighting tens of meters long, which still remains one of the most recognisable images of his scientific endeavours.

He also claimed to have recorded radio signals of extra-terrestrial origin.

These experiments were a preparation for a new laboratory with a transmission tower on Long Island. A lot of money was invested in the 'Wardenclyffe Tower' radio station by businessman J.P. Morgan. However, when Morgan backed out, the project failed.

At about the same time, the US Patent Office reversed its previous decision to accept Tesla's radio patent and instead granted it to inventor Guglielmo Marconi. Marconi was awarded the Nobel Prize in 1909, and only in 1943 did the US Supreme Court recognise Tesla as the original inventor of the radio.

During World War I, Tesla described in an interview the first device 'for the destruction or detection of submarines under water at a significant distance', which was later to become the radar. At 72, he filed his last patent for an aircraft with vertical lift off and landing, powered by his powerful turbines.

It is also noteworthy that during his visit to the American president in 1942, Tesla was vis-

ited in New York by the Yugoslav King in exile, Petar II Karadorđević. The king wrote in his diary that Tesla's words had been moving and that both of them had cried.

TESLA'S FINAL DAYS

The great Serbian scientist passed away on Orthodox Christmas 1943 in his sleep, aged 87, in his apartment on the 33rd floor of the New Yorker Hotel. The memorial service was broadcast by Radio New York, and the Yugoslav Royal Government organized the funeral. The wake was organized in the Campbell Funeral Chapel, and the service was held in the Cathedral of Saint John the Divine. According to his wish, the great genius was laid to rest to the Serbian patriotic song *Tamo daleko* (There, Far Away).

The genius from Lika died without any material wealth. He lived on a modest pension provided by the Yugoslav Government. Mayor La Guardia said, 'Nikola Tesla has died. He died poor, but was one of the most beneficial people who ever lived. As time passes, his great creations will become even greater.'

For his immeasurable contribution to science, the General Conference on Weights and Measures in Paris decided in 1960 to name the unit of magnetic induction after Tesla.

Owing to the efforts of his nephews, Tesla's personal belongings were sent to Belgrade, where his Museum was later established. Many schools and streets in Serbia today are named after this scientist, just like two thermal power plants, the Electrical Engineering Institute, and Belgrade Airport. The famous US electric car company was also named after him. There is even the asteroid 2244 Tesla, which was discovered and named by astronomer Milorad B. Protić. A 26-kilometre-wide crater on the Moon also bears Tesla's name. ◆

Фото Музеј Николе Тесле/Photo Nikola Tesla Museum

СРБИЈА

ЈЕ ВЕЛЕСИЛА И У ОКТАГОНУ

Наша земља је пионир и регионални лидер у афирмацији ММА спорта. Његова популарност последњих година непрекидно расте - тренутно постоји око 60 клубова, близу 400 регистрованих такмичара и више од 1.000 оних који се њиме баве рекреативно и из хобија, укључујући и велики број деце

SERBIA

IS A POWERHOUSE IN THE OCTAGON TOO

Our country is a pioneer and regional leader in the promotion of MMA. Its popularity has been consistently growing in recent years - currently, there are around 60 clubs, nearly 400 registered competitors, and more than 1000 of recreational fighters who practice it as a hobby, including many children

Србија је земља шампиона – најчешће се чује када се своде биланси тријумфа наших националних селекција, клубова и појединаца. О снази српског спортског гена сведоче успеси не само у најпопуларнијим дисциплинама него и спортовима који су у развоју и који тек освајају поклонице широм света. Спортовима, који на понос нације, већ деценијама пуне витрине трофејима, чврстим кораком придружује се и ММА – атрактиван и захтеван борилачки спорт, који убрзано осваја емоције домаће публике. И најважније, резултати који су већ остварени уливају оптимизам да време овог спорта за Србију тек долази.

ММА (Mixed Martial Arts) је и глобално и национално млад спорт и, упркос популаризацији, за многе је и даље непознаница. Недовољно је познато да је Србија пионир у афирмацији овог спорта, као и да његова популарност последњих година непрекидно расте. О томе сведочи чињеница да у нашој земљи постоји око 60 активних клубова, близу 400 регистрованих такмичара и више од 1.000 оних који се њиме баве рекреативно и из хобија, укључујући и велики број деце.

Један од јасних показатеља добре позиције наше земље у ММА свету је и чињеница да је Лука Николић, који је од 2021. на челу националног савеза, онедавно на функцији председника европске ММА федерације. Управо са њим, за „Дипос магазин“, разговарали смо не само о суштини и филозофији овог спорта, већ и перспективама његовог развоја у Србији и у свету.

„ММА односно Mixed Martial Arts је спој мешовитих борилачких вештина. Овај спорт је почео да се развија средином деведесетих година. Нико раније није видео спој бокса, кик-бокса, рвања и бразилског цију-џица и то је сваког познаваоца борилачких спортова навело на размишљање – који спорт има предност, ко би могао да победи у борби и чији стил је најјачи? Бокс је био изузетно популаран током деведесетих година, кик-бокс је доживео врхунац током двехиљадитих, док је модерни ММА успео да изгради систем, окупи борилачке спортове и њихове љубитеље и постане глобални феномен који током више од три деценије континуирано расте“, каже Николић за „Дипос магазин“.

Пут пробоја новог борилачког спорта, међутим, није био лак. Сматран је и врстом уличне борбе у којој правила готово да не постоје, па је велики труд уложен у његово пуно дефини-

ММА, за разлику од већине борилачких спортова, није почео да развија борце од аматерског ка професионалном нивоу, већ је тај процес ишао обрнутим смером. Током 1993. године настао је модерни ММА какав данас познајемо

сање и афирмацију. Како би се приближио широкој публици, ММА је кроз организације, промоције и институције постепено стандардизовао и редуковао правила, јасно дефинишући шта је дозвољено, а шта не. Публика је све боље разумевала његову суштину, препуштала се његовим узбуђењима, а спорт је истовремено обликовао своју форму. Малим, али храбрим корацима закорачио је и у Србију.

„ММА, за разлику од већине борилачких спортова, није почео да развија борце од аматерског ка професионалном нивоу, већ је тај процес ишао обрнутим смером. Током 1993. године настао је модерни ММА какав данас познајемо,

кроз професионалну промоцију под називом Ultimate Fighting Championship. Како је свет пратио развој овог феномена, тако је и Србија. Први ММА догађај у нашој земљи одржан је у Хали „Пионир“ 2000. године, под окриљем тадашње Ултимејт фајт федерације Југославије. ММА савез Србије (ММАСС) званично је регистрован 21. новембра 2002. године у Бео-

Србија је често сматрана земљом шампиона када се о тријумфима наших националних селекција, клубова и појединаца говори. Снага српског спортског гена сведочи о успесима не само у најпопуларнијим дисциплинама, већ и у спортовима који су у развоју и који тек освајају поклонице широм света. Спортовима, који на понос нације, већ деценијама пуне витрине трофејима, чврстим кораком придружује се и ММА – атрактиван и захтеван борилачки спорт, који убрзано осваја емоције домаће публике. И најважније, резултати који су већ остварени уливају оптимизам да време овог спорта за Србију тек долази.

ММА (Mixed Martial Arts) је и глобално и национално млад спорт и, упркос популаризацији, за многе је и даље непознаница. Недовољно је познато да је Србија пионир у афирмацији овог спорта, као и да његова популарност последњих година непрекидно расте. О томе сведочи чињеница да у нашој земљи постоји око 60 активних клубова, близу 400 регистрованих такмичара и више од 1.000 оних који се њиме баве рекреативно и из хобија, укључујући и велики број деце.

ММА, унаследивши многе дисциплине, није почео да развија борце од аматерског ка професионалном нивоу, већ је тај процес ишао обрнутим смером. Током 1993. године настао је модерни ММА какав данас познајемо

One of the clear indicators of how well our country is positioned in the MMA world is the fact that Luka Nikolić, who has been at the helm of the national federation since 2021, was recently appointed President of the European MMA Federation. It is with Mr Nikolić that we discussed not only the essence and philosophy of this sport, but the prospects of its development in Serbia and worldwide.

‘MMA, or Mixed Martial Arts, is a blend of different martial arts. This sport began developing in the early 1990s. Before that, nobody had ever seen a combination of boxing, kickboxing, wrestling, and Brazilian jiu-jitsu, which led every martial arts expert to question which sport would have the edge, who could win in a fight, and whose style was the strongest? Boxing was extremely popular in the 1990s, kickboxing peaked in the 2000s, whereas the modern-day MMA was able to build a system, bringing together different martial arts and their fans, and becoming a global phenomenon that has been growing continuously for more than three decades’, Nikolić says for Dipos Magazine.

However, it was not easy for a new martial art to break through. It was even considered a form of street fighting with almost no rules, and a lot of effort was invested in fully defining and promoting it. In order to reach the general

Председник Србије Александар Вучић и министри Глишић и Гајић са светском ММА звездом Исламом Махачевом и његовим сарадницима у Београду

President of Serbia Aleksandar Vučić and Ministers Glišić and Gajić with world MMA star Islam Makhachev and his team in Belgrade

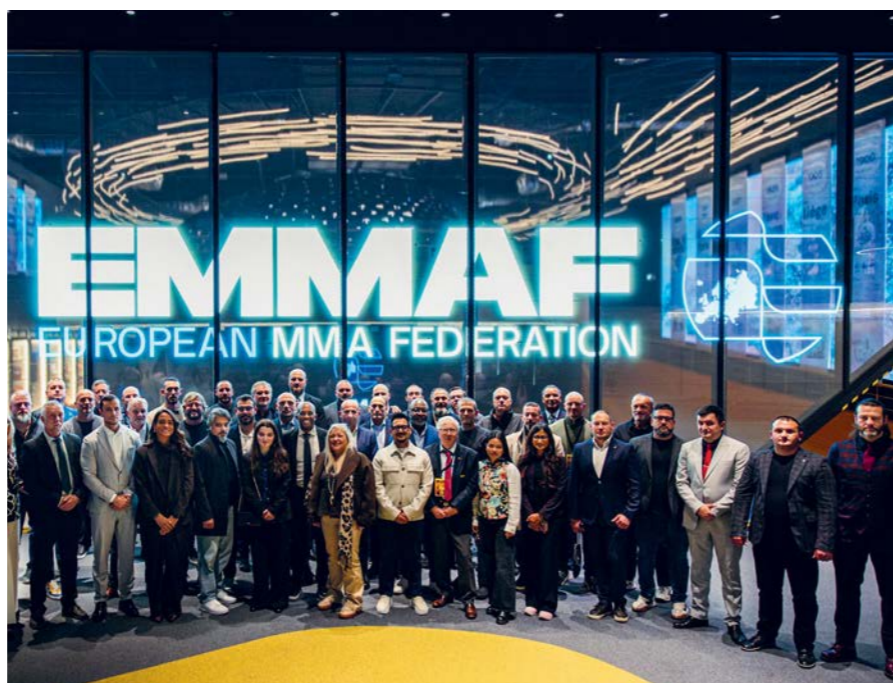
граду, као кровна организација за мешовите борилачке вештине“, каже Николић.

Пут ка популаризацији био је отворен. Међу кључним годинама за развој ММА у нашој земљи је 2021, када је наш саговорник преузео руковођење ММА савезом Србије.

„Већ током 2023. године Србија је организовала историјско Светско првенство у Београду, прво на територији Европе, чиме је додатно учврстила свој статус као важна тачка на мапи светског ММА спорта. Наредне године ММА је у Србији постао признат и равноправан спорт, раме уз раме са свима осталима. Наши спортисти коначно су добили институционално признање и награде за допринос који дају представљајући своју земљу, па су тако током 2025. године додељене и прве стипендије у ММА спорту, нешто што се чекало готово две деценије“, сумира Николић.

Ови кораци покренули су снажан талас популарности, не само у Србији, већ и у региону и широм Европе, где смо први пут добили озбиљну и стабилну платформу за развој аматерског спорта. То је довело до масовности, али и повећаног интересовања великих међународних организација са Блиског истока, из Европе и света, које су препознале Србију као пожељну дестинацију за организацију професионалних догађаја. На тај начин отворена су врата и професионалним спортистима, али и младим талентима који сада имају прилику да се представе на великој сцени.

Србија има велики број успешних бораца како аматера, тако и професионалаца. Када су

аматери у питању, ту предњачи Џевад Балтић један од најтрофејнијих аматерских спортиста у региону под окриљем Светске ММА федерације IMMAF. Што се тиче омладинаца, Немања Благојевић двоструки је светски и европски шампион, а ту су и многи други који су до сада сакупили више од 35 медаља за тим Србије у последње четири године. Међу професионалцима истиче се први српски шампион иностране ММА промоције BRAVE CF Бори-

Национални савез Србије има важну улогу у Европској ММА федерацији

The National Federation of Serbia plays an important role in the European MMA Federation

Лука Николић, председник европске ММА федерације

Luka Nikolić, President of the European MMA Federation

public, MMA's organisations, promotions, and institutions gradually standardised and refined its rules, clearly defining what was allowed and what was not. The audience started understanding the essence more and more, began enjoying the excitement, and the sport simultaneously shaped its own identity. With small, but brave steps, it made its way to Serbia too.

‘MMA, unlike most martial arts, did not begin by developing fighters from the amateur to the professional levels. As a matter of fact, this process went in the opposite direction. In 1993, the modern MMA as we know it today, was created through a professional organisation known as Ultimate Fighting Championship. The development of the sport was followed in Serbia, just like in the rest of the world. The first MMA

event in our country was held in the Pionir Hall in 2000, under the auspices of the former Ultimate Fighting Federation of Yugoslavia. The MMA Federation of Serbia (MMAFS) was officially registered on 21 November 2002 in Belgrade, as the governing body for mixed martial arts’, Nikolić says.

The path to popularisation was open. A key year for the development of MMA in our country was 2021, when Nikolić started took over the

leadership of the MMA Federation of Serbia.

‘Serbia organized the historical World Championship in Belgrade as early as 2023, which was the first championship held in Europe, reinforcing Serbia's status as an important point on the global MMA map. The following year, MMA in Serbia became a recognised sport, on par with all others. Our athletes finally received the institutional recognition and rewards for their contribution in representing their country, and in 2025, the first MMA scholarships were awarded, which we had been expecting for almost two decades’, Nikolić summarizes.

These steps initiated a strong wave of popularity, not only in Serbia, but in the region and across Europe, where for the first time we got a serious and stable platform for the development of amateur sport. This led to a growth in popularity and interest of large international organisations from the Middle East, Europe, and the world, which recognised Serbia as a desirable destination for the organisation of professional events. This is how the door was opened to professional athletes and young talents alike, who now have the opportunity to present themselves on the global stage.

Serbia has many successful fighters, both amateurs and professionals. Among amateurs, the most notable is Dževad Baltić, one of the most decorated amateur athletes in the region, under the auspices of the IMMAF. As for the youth levels, Nemanja Blagojević is a two-time world and European champion, and there are many more who have collectively won more than 35 medals

Преговарамо о спектаклу у Београду

Лука Николић открива за „Дипос магазин“ да већ годину дана трају преговори о томе да UFC, највећа светска ММА промоција, одржи свој догађај у Србији. Након последње победе Уроша Медића, информације о могућем доласку Ultimate Fighting Championship у Београд додатно су добиле на тежини.

„Савез може да потврди да постоји озбиљна иницијатива да Србија буде домаћин једног великог међународног ММА догађаја у организацији UFC-а, током 2026. године. Ипак, због комплексности саме организације и високих стандарда које UFC захтева, још увек није могуће говорити о тачном датуму нити званично потврдити локацију. Место овог догађаја било би у Београду, и то у „Београдској арени“, уз продукцију на највишем светском нивоу, каква се виђа само на највећим глобалним спортским сценама“, објашњава Николић.

Он каже да би за Србију, али и читав регион, ово био историјски искорак. Долазак UFC-а значио би директно позиционирање наше ММА сцене на светску мапу, отварање врата домаћим борцима ка највећој организацији на свету, али и потврду да као држава имамо капацитет да организујемо догађаје највишег ранга.

Лука Николић и Ислам Макхачев

Luka Nikolić and Islam Makhachev

Negotiating A Spectacle in Belgrade

Luka Nikolić reveals to Dipos Magazine that negotiations have been going on for almost a year with the UFC, the largest global MMA organisation, to hold an event in Serbia. Following the latest win by Uroš Medić, information on the potential arrival of Ultimate Fighting Championship to Belgrade has gained new momentum.

‘The Federation can confirm that there is a serious initiative for Serbia to host a large international MMA event organised by UFC in 2026. However, because of the complexity of organisation and high standards that UFC requires, it is still not possible to talk about dates or confirm the venue. The event would be organised in Belgrade, at Belgrade Arena, with world-class production, seen only at major global sports events’, Nikolić explains.

He says that for Serbia and the region, this would be a historical step forward. The arrival of UFC would mean a direct positioning of our MMA on the world map, opening doors for domestic fighters to the biggest organisation in the world, and confirming that we as a country have the capacity to organise top-tier events.

слав Николић, затим Бојан Величковић некадашњи UFC, PFL и касније Октагон борац, као и Јован Лека, победник меча на DWCS, који је на корак до уласка у UFC промоцију. Међу три најуспешнија представника Србије у MMA спорту у највећој светској MMA промоцији UFC су Урош Медић, Душко Тодоровић и Александар Ракић.

„Наши планови су да наставимо са унапређењем услова за српске MMA борце, обез-

бедимо континуирану едукацију спортским стручњацима MMA спорта, повећамо број стипендиста, као и да додатно развијемо сарадњу са регионалним, европским и светским професионалним промоцијама и центрима. Циљ нам је да отворимо нова врата професионалним борцима, али и да пружимо јасну и стабилну путању и подршку онима који тек улазе у свет професионалног MMA спорта“, закључује Николић. ◆

Урош Медић, један од наших најуспешнијих MMA бораца за Дипос магазин:

Кроз UFC директно до Трампа

Светлу будућност за MMA спорт у Србији предвиђа управо и један од наших најбољих бораца у октагону, Урош Медић. Тренутно на 13. позицији UFC ранг-листе велтер категорије, овај некадашњи аматерски шампион Србије у кик-боксу прошао је дуг и захтеван пут да би се нашао међу најбољим такмичарима најпознатије светске промоције мешовитих борилачких вештина.

Још од малих ногу бавио се разним спортовима, али љубав према борилачким родила се кроз чудо, сазрела уз кик-бокс и кулминирала уласком у свет MMA 2015. године на Аљасци. Тамо је свој годинама брушени арсенал вештина усавршио додавши цију-цицу, након чега је на такмичењу остварио шест узастопних професионалних победа. Тај резултат отворио му је врата која воде у UFC.

„Последњих година ствари се крећу у далеко бољем смеру и MMA у Србији напредује више од осталих борилачких, али и других спортова. Много људи са наших простора прати све то. MMA у будућности видим као један од највећих спортова у нашој земљи. Довешћемо UFC у Србију и направимо спектакуларан MMA догађај, незапамћен на Балкану. Волео бих да могу да речима објасним какво узбуђење доноси такво дешавање. Толико невероватних и непредвидивих ствари се деси у тим борбама. Заиста не сумњам да

ће MMA савез Србије покушати да одржава UFC догађај сваке године у нашој земљи“, истиче Медић.

Недавно се наш борац нашао у центру пажње због потешкоћа кроз које је пролазио са имиграционом службом САД-а. Документи којима је аплицирао за путовање ван те земље му нису одобрени, али ни одбијени, због чега није могао да напусти државу. После своје последње победе у октагону, одлучио је да се огласи по том питању и у помоћ позове никог другог до председника САД-а Доналда Трампа.

„Ни мање ни више, он се одмах огласио и рекао да ћу моћи да слободно путујем где и када год желим, да ће врата за мене увек бити отворена. То је био фантастичан разговор, а све захваљујући извршном директору UFC-а Дејни Вајту, који је то омогућио преко телефонског позива. Не знам ко је кога звао. Ушао сам у просторију и Доналд Трамп и Дејна Вајт су већ разговарали. Он је само укључио спикерфон и рекао: ‘Господине председниче, он је овде’. Председник је одмах почео да прича са мном и рекао да не морам да бринем, да ће све бити решено. Изузетно сам захвалан не само Дејни Вајту, него и председнику САД-а, као и свима у UFC-у. Желим да идем кући да видим своју фамилију и будем део великог UFC догађаја који ће уследити“, поручује Медић. ◆

Председник САД ми је рекао да не морам да бринем, да ће све бити решено. Желим да идем кући и видим своју фамилију

Uroš Medić, One of Serbia's Most Successful MMA Fighters for Dipos Magazine:

Direct Access to Trump Through UFC

The President of the United States told me that I don't need to worry, that everything will be resolved. I want to go home and see my family

A bright future for the MMA in Serbia is also predicted by one of our best fighters in the octagon, Uroš Medić. Currently ranked 13th in the UFC welterweight category, this former amateur kickboxing champion of Serbia went through a long and difficult journey to find his place among the best competitors of the best-known global promotion of mixed martial arts.

Ever since he was a child he practiced different sports, but the love of martial arts was born with judo, matured with kickboxing, culminating with his joining the world of MMA in 2015, in Alaska. There he perfected his painstakingly carved skillset by adding jiu-jitsu, after which he won six consecutive professional fights. This result opened the door to UFC.

‘In recent years, things have been moving in a much better direction, and MMA in Serbia has made more progress than other martial arts and other sports. There are many people in our region who closely follow MMA. I believe MMA will become one of the biggest sports in our country in the future. We will bring UFC to Serbia and organise a spectacular MMA event, unprecedented in the Balkans. I wish I could find the words to explain the kind of thrill such an event

‘We are planning to continue improving the conditions for Serbian MMA fighters, ensure continuous education for MMA experts, increase the number of scholarship recipients, and further develop cooperation with regional, European, and international professional promotions and centres. Our goal is to open new doors for professional fighters, while also providing a clear and stable pathway and support to those who are only entering the world of professional MMA’, Nikolić concludes. ◆

СВЕТИ САВА – ЖИВА ИКОНА НАШЕГ НАРОДА

Свеобухватном изложбом у Галерији САНУ биће крунисано обележавање 850 година од рођења оснивача Српске цркве

RS **Р**астко Немањић у себи је објединио више свестраних и даровитих личности и људских судбина. По рођењу – принц, а по слободној вољи и Божијем призиву – монах. По вери и образовању молитвеник и просветитељ, а по делу оснивач Српске цркве, утемељивач просвете, права, књижевности и медицине, дипломата европског реномеа и предани национални радник. Због свега тога, Свети Сава није само први српски светитељ и патрон, већ и свевременска жива икона српског народа.

Придружујући се обележавању 850 година од рођења Растка Немањића, потоњег Светог Саве, Галерија Српске академије наука и уметности, у сарадњи са Музејем СПЦ, од 14. маја до 17. јула 2026. године представља изложбу посвећену овој јединственој личности која је трајно обликовала духовни, културни и државни идентитет српског народа. Аутори ове поставке, др Владимир Радовановић и др Миљана Матић, заједно са викарним епископом моравичким Тихоном и дописним чланом САНУ Игором Борозаном, представиле својеврсну ретроспективу светитељског пута најславнијег изданка средњовековне српске династије Немањића.

Свети Сава (око 1175–1235) једна је од најзначајнијих личности српске историје, духовности и културе. Као утемељитељ аутокефалне Српске цркве, просветитељ, законодавац и дипломата, Свети Сава је оставио дубок и трајан траг у обликовању српског културног и духовног идентитета. Његово дело обухвата организовање црквеног живота и установљавање црквено-правног поретка и просвете, књижевни рад и ктиторску делатност, које прожима континуирана духовна мисија полагања свештених темеља у основе српске средњовековне државе посредством путовања у најзначајније центре источног хришћанског света, откупљивања светиња и прибављања реликвија. Његова највећа задужбина, манастир Хиландар на Светој Гори, подједнако као и пре осам векова, и данас чува пламен живе вере и молитве.

Представљањем вредних оригиналних пред-

мета – историјских докумената, старих рукописних и штампаних књига, фреско-сликарства, икона, графика, слика, црквено-уметничког веза и других дела, попут копија фресака и камене пластике, али и дигиталног, мултимедијалног садржаја, ова изложба има за циљ да прикаже живот, дело и наслеђе Светог Саве, приближавајући их савременом посетиоцу.

Велика изложба у Галерији САНУ у Кнез Михаиловој улици биће ефектна завршница обележавања важне годишњице рођења највећег српског светитеља, која је започета још прошле године. Тим поводом, у родном крају Светог Саве – Новом Пазару, одржана је свечана академија, а Српска православна црква представила је капитални тематски зборник научних радова под називом „Свети Сава 1175–2025“, којим су сабрани сви нови увиди у живот и рад кључне фигуре српског средњег века.

Обележавајући овај значајан јубилеј, организатори ове јединствене изложбе подсећају да је наслеђе Светог Саве и данас живо – као инспирација и оријентир, али и као темељ вредности које обликују савремено српско друштво и његов културни идентитет. ◆

Свети Сава и Свети Симеон, фреска из манастира Милешева

Saint Sava and Saint Simeon, a fresco from the Mileševa Monastery

SAINT SAVA – A LIVING ICON OF OUR PEOPLE

An impressive exhibition at the SASA Gallery to crown the commemoration of the 850th anniversary of the birth of the founder of the Serbian Church

EN **R**astko Nemanjić embodied within himself a number of multifaceted and gifted personalities and human destinies. By birth a prince, and by free will and divine calling a monk. By faith and education a man of prayer and an enlightener, and by his deeds the founder of the Serbian Church, the founder of education, law, literature and medicine, a diplomat of European renown and a devoted national servant. For all these reasons, Saint Sava is not only the first Serbian saint and patron, but also a timeless living icon of the Serbian people.

Галерија САНУ у Кнез Михаиловој улици у Београду

The Gallery of the Serbian Academy of Sciences and Arts on Knez Mihailova Street in Belgrade

Joining the commemoration of the 850th anniversary of the birth of Rastko Nemanjić, later Saint Sava, the Gallery of the Serbian Academy of Sciences and Arts, in cooperation with the Museum of the Serbian Orthodox Church, from May 14 to July 17, 2026, presents an exhibition dedicated to this unique figure who permanently

shaped the spiritual, cultural and state identity of the Serbian people. The authors of the exhibition, Dr Vladimir Radovanović and Dr Miljana Matić, together with Bishop Tihon of Moravica and corresponding member of SASA Igor Borozan, will present a kind of retrospective of the saintly path of the most illustrious scion of the medieval Serbian Nemanjić dynasty.

Saint Sava (c. 1175–1235) is one of the most significant figures in Serbian history, spirituality and culture. As the founder of the autocephalous Serbian Church, an educator, lawgiver and diplomat, Saint Sava left a deep and lasting mark on the shaping of Serbian cultural and spiritual identity. His work encompasses the organization of church life and the establishment of a church-legal order and education, literary activity and endowment building, all permeated by a continuous spiritual mission of laying sacred foundations into the core of the Serbian medieval state through journeys to the most important centers of the Eastern Christian world, the redemption of holy sites and the acquisition of relics. His greatest endowment, the Hilandar Monastery on Mount Athos, just as eight centuries ago, continues to preserve the flame of living faith and prayer.

By presenting valuable original items—historical documents, old manuscripts and printed books, fresco painting, icons, graphics, paintings, church embroidery and other works, including copies of frescoes and stone sculpture, as well as digital, multimedia content—this exhibition aims to present the life, work and legacy of Saint Sava, bringing them closer to the contemporary visitor.

The major exhibition at the SASA Gallery in Knez Mihailova Street will be an effective culmination of the commemoration of this important anniversary of the birth of the greatest Serbian saint, which began last year. On that occasion, a ceremonial academy was held in the birthplace of Saint Sava—Novi Pazar—and the Serbian Orthodox Church presented a major thematic collection of scholarly works entitled “Saint Sava 1175–2025,” bringing together all new insights into the life and work of this key figure of the Serbian Middle Ages. ◆

Вино у Јевремовцу и омаж Паку де Лусији

Ботаничка башта 6. и 7. јуна оџвара каџије за Wine Garden,
на јесен сџиже Barcelona Guitar Trio & Dance

RS

Photo Promo

У срцу Београда, у истинској оази природе, првог викенда јуна поново се отвара једна од најомиљенијих летњих сцена престонице - Wine Garden у Ботаничкој башти Јевремовац. Формула успеха овог фестивала остаје једноставна и привлачна: врхунско вино, хладовити зелени амбијент и пажљиво одабрана музика, спојени у доживљај

који већ годинама окупља разноврсну публику.

Током два дана, 6. и 7. јуна, од 14 до 21 час, посетиоци ће имати прилику да открију укусе и ароме вина више од 80 винарија из Србије, региона и Европе. Поред домаћих етикета, представе се и винари из Хрватске, Словеније, Северне Македоније, Црне Горе

и Босне и Херцеговине, као и вина из Италије, Француске, Немачке и Шпаније. Дегустације су укључене у цену улазнице, а сваки гост на улазу добија чашу која постаје његов сапутник кроз овај вински мозаик.

Јесен у Београду донеће нешто другачији ритам. На сцену Сава центра стиже Barcelona Guitar Trio & Dance са програмом „Tribute to Paco de Lucía“, омажом једном од највећих мајстора гитаре и уметнику који је обележио савремену историју фламенка. Концерт заказан за 25. септембар доноси аутентичну атмосферу шпанске музичке традиције.

Окосницу ансамбла чине тројица изузетних гитариста, чија се виртуозност и сценска уиграност преплићу у динамичан и слојевит музички израз. Њихову интерпретацију прати снажна сценска присутност фламенко плесача. Заједно, они граде концерт који није само музички догађај, већ незаборавно сценско искуство. ◆

Wine in Jevremovac and a Tribute to Paco de Lucía

Botanical Garden opens its gates for Wine Garden on June 6 and 7,
while Barcelona Guitar Trio & Dance arrives this autumn

EN

In the heart of Belgrade, in a true oasis of nature, one of the capital's most beloved summer venues reopens on the first weekend of June once again — Wine Garden at the Jevremovac Botanical Garden. The formula behind this festival's success remains simple and appealing: superb wine, a cool green setting, and carefully selected music, all combined into an experience that has been bringing together a diverse audience for years.

Over the course of two days, on June 6 and 7, from 2 PM to 9 PM, visitors will have the opportunity to discover the flavors and aromas of wines from more than 80 wineries from Serbia, the region, and across Europe. In addition to domestic labels, winemakers from Croatia, Slovenia,

North Macedonia, Montenegro, and Bosnia and Herzegovina will also be featured, along with wines from Italy, France, Germany, and Spain. Tastings are included in the ticket price, and each guest receives a glass at the entrance, which becomes their companion through this wine mosaic.

Autumn in Belgrade will bring a differ-

ent kind of rhythm. Barcelona Guitar Trio & Dance is coming to the stage of Sava Center with the program Tribute to Paco de Lucía, an homage to one of the greatest guitar masters and an artist who left a profound mark on the modern history of flamenco. The concert, scheduled for September 25, brings the authentic atmosphere of the Spanish musical tradition.

At the core of the ensemble are three exceptional guitarists whose virtuosity and onstage synergy intertwine in a dynamic and richly layered musical expression. Their interpretation is accompanied by the powerful stage presence of flamenco dancers. Together, they create a concert that is not merely a musical event, but an unforgettable stage experience. ◆

Princ
LEATHER

*Бринемо о нејокрејносћима
у власништву Републике
Србије*

Dipos

*We take care
of real estate owned by
the Republic of Serbia*

